

GEMEENTEBARENDRECHT

WMO BELEIDSKADER 2008 2011

Ieder mens telt

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	5
INLEIDING	7
DEEL A: ALGEMEEN	13
Hoofdstuk 1 De kaders van de Wet	13
Hoofdstuk 2 Maatschappelijke ondersteuning in Barendrecht	19
Hoofdstuk 3 Sturing	23
Hoofdstuk 4 Samenvatting: De Wmo in Barendrecht	27
DEEL B: THEMA'S EN PRESTATIEVELDEN	29
Hoofdstuk 5 'Iedereen doet mee'	29
Hoofdstuk 6 Meedoen makkelijker maken	43
Hoofdstuk 7 Kunnen Kiezen	50
Hoofdstuk 8 De jeugd heeft de toekomst	54
DEEL C: CONSEQUENTIES	69
Hoofdstuk 9 Samenvatting beleidskader	69
Hoofdstuk 10 Overzicht doelstellingen	72
Hoofdstuk 11 Uitvoeringsprogramma 2008-2009	76
Bijlage: codering prestatievelden	83

VOORWOORD

Soms kom je zomaar een spreuk of titel tegen die je aanspreekt omdat deze op de een of andere manier klopt met waar je mee bezig bent.

"Welzijn versterkt burgerschap" is er zo een. Het afgelopen jaar heb ik mij als wethouder maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verdiept in allerlei publicaties en presentaties rondom het welzijn van de medemens. Wat ik het mooie van deze titel vind is dat hiermee het hele terrein van welzijn, wonen en zorg wordt opgepakt. Het welzijnswerk in den brede is van belang voor de juiste ondersteuning van de vrijwilligers zodat hun individuele bijdrage het best tot zijn recht komt. Er zijn actieve burgers in alle soorten en maten en actief burgerschap moet je samen organiseren. Opvallend in Barendrecht is het aantal projecten dat, naast het reguliere vrijwilligerswerk, toeneemt waar onder meer mentoren en maatjes of buddy's actief zijn die speciaal worden geselecteerd. In het licht van de Wmo zie je dat dit type projecten direct bijdragen aan het vergroten van de zelfredzaamheid van kwetsbare burgers.

Ik hoop van harte dat wij in Barendrecht met elkaar kunnen waarmaken de Wmo als synthese te ontwikkelen tussen het gunstkarakter en rechtskarakter van onze verzorgingsstaat. De discussie over de verzorgingsstaat speelt niet voor niets al tientallen jaren. Het blijkt dan ook niet gemakkelijk om een nieuwe vorm te ontwikkelen. Professionalisering mag dan volgens de discussie soms te ver zijn doorgeschoten... van belang blijft om burgerinitiatieven te signaleren en met gericht lokaal maatwerk te ondersteunen.

Het beleidskader Wmo 2008-2011 zoals dat nu voor u ligt hebben we in een interactief proces gerealiseerd. Ik heb dat als zeer plezierig ervaren. De invoering van de Wmo betekent op lokaal niveau ook dat "het bed opnieuw wordt opgeschud" hetgeen wij samen met groepen bewoners en het advies van de Wmo-adviesraad hebben ingezet.

Coby van Deursen
Wethouder Maatschappelijke Ondersteuning,

INLEIDING

Sinds 1 januari 2007 is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

1.1 De Wmo in het kort

Het maatschappelijke doel van de Wmo is 'meedoen'. De wet moet er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. En als dat niet kan, is er ondersteuning vanuit de gemeente. De gemeente ondersteunt bijvoorbeeld vrijwilligers en mantelzorgers. De Wmo regelt ook de hulp bij het huishouden en zorgt voor goede informatie over de hulp en informatie die mensen kunnen krijgen.

De gemeente kent de eigen inwoners beter dan de landelijke overheid. Ook weet de gemeente beter wat de inwoners nodig hebben. Daarom is de Wmo een taak van de gemeente. De gemeente maakt de plannen voor maatschappelijke ondersteuning niet alleen. Dat doet de gemeente samen met de inwoners. Het doel van deze samenwerking is het opstellen van een samenhangend lokaal beleid op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning, waarbij de gemeente de verantwoordelijkheid heeft om alle burgers te laten meedoen in de samenleving. Elke gemeente zal bij het opstellen van dit beleid eigen accenten leggen.

Door de invoering van de Wmo is er meer samenhang in de ondersteuning voor de burger gekomen. De Wvg (Wet voorziening gehandicapten) en de Welzijnswet vielen al onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Door de invoering van de Wmo is daar een deel van de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) en de OGGz (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg) bijgekomen.

De grootste verandering is de bundeling van de wetten en de verandering in de sturingsfilosofie.

Door een bundeling van de wetten is integraal beleid mogelijk. Dit betekent dat gemeenten alle diensten goed op elkaar kunnen afstemmen. De verandering in de sturingsfilosofie houdt in dat gemeenten verantwoording afleggen aan hun eigen inwoners in plaats van aan het rijk. Het is dus belangrijk dat gemeenten alle partijen goed betrekken bij het ontwikkelen van het beleid.

Hoewel de gemeenten nu verantwoording moeten afleggen aan de eigen inwoners, zijn er wel een aantal kaders opgesteld waar de gemeente beleid op moet formuleren. Deze kaders worden de prestatievelden genoemd. De Wmo bepaalt dat gemeenten hun beleid op deze prestatievelden moet vastleggen in een beleidskader. Dit plan stelt de gemeente één keer in de vier jaar op. Er zijn negen prestatievelden, welke in het schema op pagina 9 genoemd staan.

1.2 Waar staan we nu?

2006 en 2007 stonden voor de gemeente Barendrecht in het teken van het organiseren van de hulp bij het huishouden in samenhang met de (voormalige) voorzieningen voor gehandicapten.

Het Wmo-loket is als onderdeel van het Servicecentrum in het gemeentehuis gestart. Deze startfase is op de voet gevolgd door de Werkgroep huishoudelijke hulp. In deze werkgroep waren Barendrechtse cliëntgroepen vertegenwoordigd. Eind 2007 is deze werkgroep opgegaan in de Wmo-adviesraad, die de komende jaren mee zal denken over het beleid en uitvoering van de Wmo in Barendrecht.

2008 staat in het teken van de verbreding van het beleid rond maatschappelijke ondersteuning naar alle 'prestatievelden' zoals deze in de Wmo zijn benoemd. De gemeente heeft hierbij gekozen voor een integrale aanpak. Immers: de Wmo biedt kansen om de verschillende aspecten in onderlinge samenhang aan te pakken.

Ter voorbereiding op het beleidskader is een Contourennota gemaakt en zijn feiten en cijfers verzameld. Gezien het belang van een up-to-date overzicht van feiten en cijfers voor de verdere uitwerking van de Wmo worden deze de komende periode verzameld in de Sociale Staat van Barendrecht. De Sociale Staat van Barendrecht is een nieuw, dynamisch document met de een overzicht van voor de maatschappelijke ondersteuning relevante feiten en cijfers. Beide notities zijn onderleggers voor het beleid.

1.3 Doel van deze nota

Dit beleidskader geeft richting aan het beleid voor de jaren 2008- 2011. Vanzelfsprekend blijft het vormgeven van maatschappelijke ondersteuning een dynamisch proces. Dit vraagt om continue monitoring en bijsturing van het beleid. Hier zullen wij aandacht voor houden.

De Wmo heeft een grote reikwijdte. Een totaaloverzicht van alle beleidsterreinen op detailniveau zou sterk ten koste gaan van de leesbaarheid, maar ook van de scherpste in de keuzes die gemaakt moeten worden in de komende periode. Daarom is in dit beleidskader gekozen voor een thematische aanpak, gericht op oplossing van knelpunten en nieuw beleid. Juist die onderwerpen die spelen in de Barendrechtse situatie zijn uitgewerkt.

Het beleidskader concentreert zich op 4 thema's. Binnen deze thema's komen alle prestatievelden zoals geformuleerd binnen de Wmo terug. De thema's zijn:

- Iedereen doet mee
- Meedoen makkelijker maken
- Kunnen Kiezen
- De jeugd heeft de toekomst

De 4 hoofdthema's en prestatievelden in schema:

Hoofdthema's	Prestatievelden in de Wet
1. De basis ligt bij de actieve participatie en zelfredzaamheid van burgers: Iedereen doet mee.	1. Sociale samenhang en leefbaarheid Leefbaarheid en sociale samenhang zijn de centrale begrippen. Het gaat om die maatregelen en activiteiten die ertoe moeten leiden dat mensen zich (weer) meer betrokken en verbonden gaan voelen met hun wijk/ buurt. Een wijk of buurt waar het prettig en veilig wonen is en waar mensen elkaar ondersteunen als dat nodig is. 4. Ondersteuning mantelzorg en vrijwilligers Vrijwilligerswerk/ mantelzorg is onbetaald werk in enig georganiseerd verband ten behoeve van anderen en/of de samenleving ter behartiging van belangen van ideële en/of materiële aard. Het is gesitueerd in het maatschappelijk middenveld, waar een gemeente als overheidsinstelling geen deel van uitmaakt. Ondersteuning van vrijwilligers(-organisaties) en mantelzorgers is gericht op het naar eigen wens en tevredenheid in kunnen (blijven) vullen van hun activiteiten. 5. Bevorderen deelname Dit prestatieveld verplicht gemeenten beleid te formuleren ter bevordering van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of en chronisch, psychisch of psychosociaal probleem.

Hoofdthema's	Prestatievelden in de Wet
2. Als individuele of groepen burgers extra voorzieningen nodig hebben wordt maatwerk geleverd: Meedoen makkelijker maken.	6. Individuele voorzieningen Dit prestatieveld onderscheidt zich van de andere prestatievelden, in die zin dat individuele burgers een beroep kunnen doen op de gemeente op grond van het compensatiebeginsel. Het compensatiebeginsel houdt in dat de gemeente voorzieningen treft voor personen met beperkingen die hen in staat stellen een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel en medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. Dit alles gericht op de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. De Wet voorziening gehandicapten is met de komst van de Wmo ingetrokken en is onder dit prestatieveld terug te vinden. 7, 8, en 9: Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid Deze prestatievelden verplichten gemeente maatregelen te nemen voor de opvang van dak- en thuislozen, voor vrouwen en slachtoffers van huiselijk geweld. In het kader van de OGGZ gaat het om het signaleren, informeren en begeleiden en faciliteren van OGGZ- cliënten, gericht op (preventie) van verslavingsproblemen en het aanpakken van overlast.
3. Barendrecht kiest zelf, met ondersteuning, hoe diensten en zorg gebruiken: Kunnen Kiezen.	3. Informatie, advies en cliëntenondersteuning Informeren, adviseren en ondersteunen (hulp bij vraagverheldering) van burgers bij het zoeken en vinden van de juiste vorm van maatschappelijke ondersteuning is een gemeentelijke verantwoordelijkheid.
4. jeugdbeleid: De jeugd heeft de toekomst.	2. Preventief jeugdbeleid Dit heeft betrekking op de in een gemeente wonende jeugdigen – en in voorkomende gevallen hun ouders – bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden. Dit beleidsterrein geldt als aanvulling op andere wetgeving, zoals de Leerplichtwet.

De doelstellingen in het beleidskader zijn geformuleerd op hoofdlijnen. Nadere uitwerking zal, na besluitvorming rond dit beleidplan, plaatsvinden in uitwerkingsplannen. Deze werkwijze biedt de mogelijkheid om rond elk van deze uitwerkingsplannen binnen en buiten de gemeentelijke organisatie gericht en gezamenlijk te werken aan het realiseren van een kwalitatief goed resultaat. Hiermee functioneert het beleidskader als 'paraplu' voor uitwerkingsplannen. Overigens is een aantal acties op dit punt al gaande, een deel van de uitwerkingsplannen zullen in 2008 al afgerond zijn.

1.4 Hoe hebben we het aangepakt?

Kenmerkend voor de Wmo is dat het beleid rond maatschappelijke ondersteuning alleen succesvol kan zijn als het in samenhang met vele beleidsterreinen wordt vormgegeven. Bij het realiseren van het beleidskader is dus gebruikgemaakt van een aantal (concept)nota's en rapporten. Een selectie:

- Barendrecht 2025 (2008)
- Sportnota (2008)
- Kadernota economie (2008)
- Actieplan: Ieder Kind Wint (2007)
- Evaluatie huishoudelijke hulp (2007)
- Projectplan wijkregie (2007)

Anderzijds is het noodzakelijk de reikwijdte van de maatschappelijke ondersteuning te begrenzen.

De Wmo is een belangrijke wet, en vrijwel alle aspecten binnen de gemeente raken aan de maatschappelijke ondersteuning. Echter: bij een te brede invulling zou de complexiteit te groot worden, en daarmee de uitvoerbaarheid verminderen. Zo is er bijvoorbeeld voor gekozen om de infrastructuur (de openbare ruimte, spreiding van voorzieningen, verkeer en vervoer) niet tot onderdeel te maken van dit beleidskader.

Met de groei in de gemeente van integraliteit en samenhang is deze koppeling in de toekomst wel te maken.

Jongeren hebben tijdens een 'diner pensant' onder meer nagedacht over kernachtige uitspraken rond de Wmo. Zij kwamen met 4 slogans, deze kunt u terugvinden in het plan:

Ieder mens telt

Jouw Barendrecht, jouw toekomst

Barendrecht ontmoet Barendrechters

It's better together

De eerste stap in de totstandkoming van het beleidskader was het realiseren van een overzicht van de bestaande situatie rond maatschappelijke ondersteuning. De uitkomsten hiervan zijn beschreven in de Contourennota. Deze nota is ter kennisgeving aan de raad aangeboden. Daarnaast zijn feiten en cijfers verzameld heeft overleg plaatsgevonden tussen afdelingen binnen de gemeente en heeft een aantal beleidsmedewerkers input geleverd.

1.5 Interactief proces

'It's better together'. Zo omschreven jongeren het proces om gezamenlijk te denken over maatschappelijke ondersteuning in Barendrecht.

In de voorbereidingen voor het beleidskader is een aantal themabijeenkomsten georganiseerd.

Op elk van de bijeenkomsten waren naast burgers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, ook de Wmo-adviesraad, de gemeenteraad en betrokken ambtenaren aanwezig.

Ook de discussie in de gemeente rond 'Barendrecht 2025' leverde input. Uiteraard gaat het bij deze werkwijze om een 'steekproef' in een beperkte groep veelal zeer betrokken Barendrechters.

Het geheel geeft een beeld over wat Barendrechters belangrijk vinden. In dit beleidplan zijn de belangrijkste uitkomsten verwerkt. De keuze voor de thema's is in belangrijke mate bepaald door burgers.

Ook na de vaststelling van het beleidskader zal de gemeente, op allerlei manieren, inzetten op het gesprek met de Barendrechters. Hierover vindt u in het hoofdstuk 'Sturing' in dit beleidskader meer informatie.

Leeswijzer

Na deze inleiding vindt u in **deel A** een algemene beschrijving van kaders van de wet, de maatschappelijke ondersteuning in de Barendrechtse situatie en instrumenten die de gemeente ter beschikking heeft bij de uitvoering van en de sturing op de Wmo.

In het laatste hoofdstuk van deel A vindt u een synthese van de informatie: de keuzes in de Wmo.

In **deel B** worden de prestatievelden uitgewerkt, gegroepeerd in hoofdstukken rond de 4 hoofdthema's:

- Iedereen doet mee
- Meedoen makkelijker maken
- Kunnen Kiezen
- De jeugd heeft de toekomst

De input van burgers is verwerkt in de verschillende thema's, maar daarnaast vindt u in elk hoofdstuk ook een kader met een aantal puntsgewijze uitkomsten van de bijeenkomsten. Een aantal van deze uitkomsten kunt u terugvinden in de doelstellingen zoals deze in dit beleidskader zijn geformuleerd. Andere uitkomsten betreft zaken die niet direct terug te voeren zijn tot de maatschappelijke ondersteuning. Deze uitkomsten zullen worden ingebracht in uitwerkingsplannen op andere dossiers in de gemeente.

De doelstellingen en actiepunten vindt u, cursief gedrukt, bij de bijbehorende tekst zodat deze in de context geplaatst zijn. Een overzicht van alle doelstellingen vindt u in het laatste deel van het beleidskader.

De doelstellingen zijn algemeen geformuleerd. In het uitvoeringsprogramma worden deze nader geoperationaliseerd.

In **deel C** vindt u ten slotte een samenvatting, conclusies en een overzicht van de doelstellingen en aandachtspunten, gevolgd door het uitvoeringsprogramma voor 2008/2009.

Vanaf 2010 zal jaarlijks een uitvoeringsprogramma voor de Wmo gerealiseerd worden.

DEEL A: ALGEMEEN

In dit eerste deel vindt u allereerst een overzicht van de wettelijke kaders en de samenhang tussen de Wmo en andere wetten. Daarna volgt een beschrijving van de maatschappelijke ondersteuning in Barendrecht en de instrumenten die de gemeente heeft om het gewenste beleid vorm te geven. In de laatste paragraaf volgt een analyse van de verzamelde informatie, gevolgd door de centrale doelstelling rond de Wmo in Barendrecht.

Hoofdstuk 1 De kaders van de Wet

Sinds 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van kracht. De Wmo is een nieuwe wet, bestaande uit de ex- Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg), ex-Welzijnswet, delen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) namelijk de huishoudelijke zorg, een aantal subsidieregelingen- en de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg uit de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV). De Wvg en de Welzijnswet vielen al onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Door de invoering van de Wmo is daar een deel van de AWBZ en de OGGz bijgekomen.

1.1 Aanleiding

Vier centrale argumenten vormden de aanleiding voor de invoering van de Wmo:

1. Kosten beheersen

De Wmo heeft tot doel grip te krijgen op de almaar oplopende kosten van de AWBZ, door delen hiervan over te hevelen naar de Wmo én door de AWBZ alleen nog te reserveren voor de zware en langdurige onverzekerbare medische zorg.

2. Eigen verantwoordelijkheid van de burger

De noodzaak dat burgers zelf verantwoordelijkheid nemen voor het regelen van zaken die nodig zijn om te participeren. Dit –indien nodig- met steun van het eigen sociale netwerk. Als de burger er zelfstandig of met hulp van zijn omgeving niet in slaagt zich te redden, is er een taak voor de overheid weggelegd.

3. Verhogen zelfredzaamheid en participatie van de burger

De kern van de Wmo is dat de gemeente een grotere taak en verantwoording krijgt bij het beantwoorden van zorgbehoefte en zorgvraag van burgers. De zorgplicht, een afdwingbaar recht zoals gegroeid onder de AWBZ en de WVG, wordt vervangen door de compensatieplicht. Hierdoor is de gemeente verplicht voorzieningen te treffen ter compensatie van beperkingen die burgers ondervinden in zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie.

4. Herverdeling overheidsverantwoordelijkheid

De Wmo gaat uit van een moderne sturingsrelatie tussen rijk en gemeenten, met meer beleidsruimte voor gemeenten en de nadruk op lokale verantwoording. Gemeenten hebben de opdracht de Wmo breed in te vullen (9 prestatievelden). Met de komst van de Wmo kan beter worden ingespeeld op de vermaatschappelijking van de zorg waarbij intramurale zorg (binnen de muren van een ziekenhuis of andere inrichting plaatshebbend) steeds meer plaats maakt voor netwerken van zorg en ondersteuning in de buurt.

De Wmo is een systeemwijziging. Het gaat niet alleen om het hergroeperen van voorzieningen, maar ook om de invoering van een andere manier van organiseren van de dienstverlening vanuit de overheid. Voor gemeenten betekent dit dat zij op vele punten de gemeentelijke organisatie moeten aanpassen aan de nieuwe situatie. Er ontstaan nieuwe verbanden, en de integraliteit en keuzevrijheid moet ook binnen de gemeentelijke organisatie vormgegeven worden.

1.2 Wettelijke taken

De Wmo is een kaderwet. Dat wil zeggen dat de wet niet gedetailleerd voorschrijft hoe gemeenten de wet dienen uit te voeren. In de wet zijn 9 prestatievelden benoemd en een aantal procesverplichtingen.

Om aan de doelstellingen van de Wmo tegemoet te komen is de gemeente verplicht een 4-jaren beleidskader Wmo vast te stellen waarin wordt aangegeven:

- wat de gemeentelijke doelstellingen zijn op de negen prestatievelden;
- hoe de gemeente het beleid samenhangend uitvoert;
- welke resultaten de gemeente wenst te behalen;
- hoe de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning in de gaten wordt gehouden;
- hoe de gemeente ervoor zorgt dat de gebruikers van individuele voorzieningen keuzevrijheid hebben;
- op welke wijze de gemeente rekening houdt met de behoeften van kleine doelgroepen.

De Wmo kent de volgende procesverplichtingen:

- de vierjaarlijkse beleidsnota;
- participatie van de burger bij de totstandkoming van beleid;
- formeel adviesrecht over het conceptplan;
- het opstellen van een Wmo-verordening voor individuele voorzieningen;
- de horizontale verantwoordingsverplichting (dus aan de burger in plaats van aan het Rijk);
- jaarlijkse rapportage omtrent de klanttevredenheid;
- de verplichting informatie aan te leveren aan het Rijk.

Doelstelling/actiepunten

De gemeente Barendrecht realiseert de procesverplichtingen rond de Wmo en maakt hiertoe onder meer elke vier jaar een beleidskader.

1.3 Samenhang met andere wetten

Naast de Wmo is de gemeente ook verantwoordelijk voor de uitvoering van onder meer de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening, de Wet inburgering, de Wet collectieve preventie volksgezondheid en diverse wetten op het terrein van onderwijs. Elk van deze wetten kent raakvlakken met de Wmo. De mogelijkheden tot synergie –inhoudelijk en financieel– kunnen extra benut worden door de gemeentelijke verantwoordelijkheid en regierol.

Daarnaast is er een aantal wetten dat samenhangt met de Wmo, maar waarbij de gemeente niet verantwoordelijk is voor de uitvoering. Het gaat hierbij in het bijzonder om de Algemene wet bijzondere ziektekosten en de Wet op de Jeugdzorg. Om een sluitende aanpak te realiseren is afstemming met de uitvoering van deze wetten essentieel. Er zal dus in overleg met het Zorgkantoor (AWBZ) en de Stadsregio (Wet op de Jeugdzorg) bezien moeten worden hoe deze afstemming in de praktijk vormgegeven kan worden. Op het terrein van de jeugd wordt hier al aan gewerkt en is de gemeenschappelijke visie vastgelegd in de notitie 'Ieder kind wint'.

Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ)

De AWBZ is een volksverzekering voor ziektekostenrisico's waar je je niet individueel voor kunt verzekeren. Iedereen die in Nederland woont of werkt is er voor verzekerd en heeft recht op vergoeding van de AWBZ-zorg. De AWBZ dekt zware geneeskundige risico's die niet onder de zorgverzekeringen vallen. Het gaat om medische kosten die door vrijwel niemand op te brengen zijn. De AWBZ wordt uitgevoerd door de zorgverzekeraars vanuit speciale zorgkantoren. Op grond van de AWBZ worden bijzondere ziektekosten vergoed onderscheiden naar Persoonlijke verzorging, Verpleging, Ondersteunende begeleiding, Activerende begeleiding, Verblijf en Behandeling. De huishoudelijke hulp zoals nu uitgevoerd via de Wmo was oorspronkelijk ondergebracht in de AWBZ. Het landelijk beleid richt zich tevens op het overhevelen van een aantal functies vanuit de AWBZ naar de reguliere zorgverzekering. De grens tussen AWBZ, zorgverzekering en Wmo is niet altijd scherp te trekken, waardoor het van belang is zorg te dragen voor afstemming en samenhang zodat mensen niet tussen wal en schip geraken.

Wet op de Jeugdzorg

Met de Wet op de jeugdzorg hebben jongeren met problemen een wettelijk recht op jeugdzorg. Jeugdzorg omvat voorzieningen voor kinderen en ouders met opgroei- en opvoedingsproblemen. Binnen de jeugdzorg richt het ministerie van VWS zich op de vrijwillige hulpverlening, de hulpverlening aan licht verstandelijk gehandicapten en jongeren met psychische problemen. Het Bureau Jeugdzorg is de toegangspoort voor de jeugdzorg. Dit bureau beoordeelt het verzoek om hulp en stelt vast welke zorg nodig is. De behoefte van de cliënt staat daarbij centraal. Ook begeleidt het bureau de jongere en zijn ouders. Het werktelein van het Bureau Jeugdzorg is de jeugdhulpverlening, de jeugd-geestelijke gezondheidszorg, de justitiële jeugdinrichtingen en op termijn ook de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugdigen. Het bureau omvat ook gezinsvoogdij, jeugdreclassering en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. In de regio van Barendrecht is de stadsregio Rotterdam verantwoordelijk voor de Jeugdzorg. Deze wet sluit aan op de taak die de gemeente heeft gekregen bij het ondersteunen van ouders bij het opvoeden en van jongeren bij het opgroeien (prestatieveld 2: het preventief jeugdbeleid).

Gemeentelijke verantwoordelijkheid:

Wet collectieve preventie volksgezondheid (WCPV)

Gemeenten zijn op basis van de WCPV verantwoordelijk voor de collectieve preventie in hun gemeente. Zij hebben de taak de gezondheid van hun inwoners te beschermen, te bewaken en te bevorderen. De WCPV bepaalt dat gemeenten een gemeentelijke of gewestelijke gezondheidsdienst (GGD) in stand dienen te houden. Voorts is een gemeente verplicht iedere vier jaar een nota lokaal gezondheidsbeleid te maken met daarin de ambities, keuzes en prioriteiten op het gebied van volksgezondheid en preventie.

De WCPV onderscheidt drie deeltherreinen: collectieve preventie, infectieziektebestrijding en jeugdgezondheidszorg (JGZ). De hieruit voortvloeiende werkzaamheden zijn ondergebracht bij de GGD, met uitzondering van die op het terrein van de Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar. Het ministerie van VWS presenteert iedere vier jaar een landelijke preventienota die kaderstellend is voor de lokale gezondheidsnota's. In de preventienota 'Kiezen voor Gezond Leven' (2006) staan de volgende prioriteiten genoemd: roken, overmatig alcoholgebruik, overgewicht, diabetes en depressie. Sociaal maatschappelijke problemen en gezondheidsproblemen gaan vaak hand in hand.

Wet werk en bijstand (WWB)

De WWB is per 1 januari 2004 ingevoerd als opvolger van de Algemene bijstandswet (Abw). De WWB geeft gemeenten, naast een grote verantwoordelijkheid voor de beleidsmatige invulling van de wet, een grote financiële verantwoordelijkheid. In de wet zit een sterke financiële prikkel om het beroep op de bijstand zo laag mogelijk te houden: geeft een gemeente meer uit aan uitkeringen en re-integratie dan zij van het rijk heeft gekregen, dan moet ze dat tekort met eigen middelen opvangen. De doelstelling van de WWB is burgers die geen andere inkomensmogelijkheden hebben een gegarandeerd bestaansniveau te bieden. Hierbij wordt alles in het werk gesteld om hen zo snel mogelijk weer zelfstandig in hun levensonderhoud te laten voorzien. Eventueel via de stap van maatschappelijke participatie en altijd met het einddoel van arbeidsparticipatie. De WWB helpt bijstandsgerechtigden voornamelijk met behulp van een marktgestuurde trajectaanpak aan betaald werk. Wanneer nodig zet zij zorg in om belemmeringen weg te nemen. Voorbeelden hiervan zijn schuldhulpverlening, kinderopvang en maatschappelijk werk. Vrijwilligerswerk of sociale activering kan een voorstation zijn van een reguliere baan. Beroeps- en sociale vaardigheden en competenties staan daarbij centraal.

Wet sociale werkvoorziening (WSW)

Het is een voornemen van het kabinet om de Wet sociale werkvoorziening te moderniseren. Dit moet ervoor zorgen dat nog meer mensen terecht komen op een plek die bij hen past, meedoen aan de maatschappij en waar dat kan bij een gewone werkgever.

De Wet sociale Werkvoorziening maakt het mogelijk dat mensen die (begeleid) willen werken, dat ook daadwerkelijk kunnen doen in een zo gewoon mogelijke arbeidsomgeving. Het gaat om mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische handicap die op de Wsw zijn aangewezen om te kunnen werken. De sociale werkvoorziening is alleen bestemd voor mensen die daar ook echt thuishoren. Het centrum voor Werk en Inkomen (CWI) bepaalt dit via indicatie. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering.

Wet inburgering (WI)

De Wet Inburgering (WI) beoogt de inburgering minder vrijblijvend te maken, meer nadruk te leggen op de eigen verantwoordelijkheid van de betrokkene en meer resultaatgericht te laten zijn. De wet geldt in beginsel voor nieuwkomers en oudkomers. De inburgeringsplicht houdt in dat betrokkene voldoende kennis van de Nederlandse taal en van de Nederlandse samenleving moet verwerven. De inburgeringsplicht is resultaatgericht. Deelname aan de inburgeringscursus is niet voldoende, het inburgeringsexamen moet worden gehaald. De WI legt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering bij de gemeente. Het is de taak van de gemeente het beleid uit te werken en betrokkenen informatie te verschaffen. Kennis van de Nederlandse taal en samenleving vormen belangrijke randvoorwaarden voor participatie en integratie. Een aansluitend ondersteuningsaanbod kan daarbij gewenst zijn.

Onderwijs

De gemeente heeft op het gebied van onderwijs een aantal wettelijke taken. De leerplichtwet verplicht de gemeente erop toe te zien dat iedere leerplichtige jongere bij een onderwijsinstelling staat ingeschreven en deze ook bezoekt. Rotterdam als regiogemeente heeft de taak een Regionaal Meldpunt en Coördinatiefunctie (RMC) in te richten voor leerlingen die niet meer leerplichtig zijn en zonder startkwalificatie de school verlaten. Ook is de gemeente verantwoordelijk voor de onderwijshuisvesting van scholen in het Primair en Voortgezet Onderwijs. De wettelijke taak van het leerlingenvervoer wordt vastgelegd in een gemeentelijke verordening.

De wet Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB) verplicht gemeenten om met schoolbesturen overleg te voeren op grond van een educatieve agenda. Onderwerp van deze agenda is in ieder geval de segregatie/ integratie in het onderwijs. Ook op grond hiervan zijn gemeenten verantwoordelijk voor het

voorschoolse deel van de Vroeg- en Voorschoolse educatie. Tot slot ontvangt de gemeente middelen op grond van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB), waarmee trajecten volwasseneneducatie kunnen worden ingekocht. De WEB beoogt een systeem te realiseren waarbij de deelnemer in eigen tempo onderwijs kan volgen dat aansluit bij zijn persoonlijke wensen en mogelijkheden. Ook beoogt de wet te bewerkstelligen dat de beroepsopleidingen voor iedereen die zich voor een beroep wil kwalificeren toegankelijk zijn en blijven. Ook deze mogelijkheden worden benut om meer mensen mee te laten doen. Een voorbeeld is het actieprogramma Laaggeletterdheid waartoe het college onlangs besloten heeft.

Doelstelling/actiepunt

De gemeente realiseert zowel op beleidsmatig als op uitvoerend niveau, verbinding, samenhang en integraliteit tussen de verschillende wetten.

1.4 Een blik op de toekomst

De Wmo is een zogenaamde aanbouwwet. Dat wil zeggen dat er in de toekomst nog andere functies overgeheveld kunnen worden naar de Wmo. Onderstaand wordt een aantal zaken genoemd dat anno 2008 speelt en waarover doelstellingen zijn opgenomen. De komende jaren zullen ook rond andere aspecten ontwikkelingen en wijzigingen optreden.

De AWBZ

Bij de start van de Wmo ging het vooral om functies uit de AWBZ, met als eerste optie de ondersteunende begeleiding. Dit is begeleiding bij activiteiten in het dagelijkse leven als er sprake is van structurele belemmeringen om zelf de regie te voeren.

De intentie van het rijk is om de AWBZ terug te brengen naar uitsluitend de langdurige onverzekerbare zorg.

Een aantal taken zal dan vanuit de AWBZ overgeheveld worden naar de Zorgverzekeringswet en andere taken zullen worden toegevoegd aan de Wmo. De besluitvorming rond exacte fasering, budgetten en vormgeving zijn nog niet uitgekristalliseerd, de verwachting is dat dit in de loop van 2008 helder wordt.

Ook overweegt men de verantwoordelijkheid voor de MEE-organisaties over te hevelen naar gemeenten. MEE informeert, adviseert en begeleidt burgers met een handicap, beperking of chronische ziekte bij vragen die men heeft op het terrein van wonen, werken, opvoeden, onderwijs, sociale voorzieningen, inkomen, vervoer en vrije tijd. Besloten is hierover eerst een landelijke evaluatie af te wachten alvorens te beslissen. Realisatie zal op zijn vroegst in 2009 plaatsvinden.

De gemeente Barendrecht bereidt zich voor op de overheveling van voorzieningen door zich op de hoogte te stellen van de meest actuele informatie rond de geplande wijzigingen, onder meer door een abonnement op de nieuwsbrieven van GGZ-Nederland (dit is de brancheorganisatie rond geestelijke gezondheidszorg).

Bestuursakkoord van het Rijk

In het bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten dat in juni 2007 is verschenen staat hoe Rijk en gemeenten de komende jaren willen samenwerken. Doel is één effectieve overheid met een integraal aanbod voor de burger.

Rijk en gemeenten (VNG) verkennen samen hoe de Wmo verder kan worden versterkt en hoe overlap, afwenteling en ineffektieve prikkels tussen Wmo en AWBZ kunnen worden voorkomen.

In het coalitieakkoord van de regering staat dat de plannen voor Centra voor Jeugd en Gezin verder worden uitgewerkt. Doel is een samenhangend pakket op het gebied van opvoeden en opgroeien te kunnen aanbieden. Ook de ontwikkeling van brede scholen zal nadrukkelijk verder worden gestimuleerd.

In het beleidsprogramma van het kabinet Balkenende IV 2007-2011 geeft het kabinet aan wat zij deze periode wil bereiken. Een aantal doelstellingen hangt samen met het gemeentelijke Wmo-beleid. Veel aandacht wordt geschonken aan het ondersteunen van jeugdigen en hun ouders en het vroegtijdig signaleren van problemen. Daarnaast wil het kabinet investeren in mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en gemeenten meer ruimte bieden bij het invullen van het armoedebelid. De wachtlijsten voor schuldhulpverlening moeten tot een minimum beperkt worden. Tevens wil het kabinet inzetten op uitbreiding van het aantal vrijwilligers en is er aandacht voor mantelzorgers. Hierbij is specifieke aandacht voor respijtzorg. De maatschappelijke stages worden ingevoerd voor alle leerlingen in het voortgezet onderwijs. Het aantal brede scholen moet vergroot worden.

Bestuurlijke ontwikkeling: aanpassing rond huishulp

De Wmo is een nieuwe wet en bij de implementatie blijkt reeds een aantal knelpunten te zijn ontstaan. Op één onderdeel zal de wet in 2009 al aangepast worden: zorgaanbieders zijn verplicht een gekwalificeerde hulp in een vast dienstverband aan te bieden, tenzij een cliënt dat anders wil. Gemeenten moeten deze regeling vanaf 2009 opnemen in de contracten met zorgaanbieders.

Doelstellingen/actiepunten

De gemeente volgt proactief de ontwikkelingen rond de overheveling van voorzieningen uit de AWBZ (in het bijzonder de ondersteunende begeleiding) en andere geldstromen naar de Wmo en onderneemt actie waar nodig.

De gemeente past de contracten met zorgaanbieders voor 2009 aan op de nieuwe regelgeving rond de kwalificatie en dienstverband rond huishoudelijke hulp.

Hoofdstuk 2 Maatschappelijke ondersteuning in Barendrecht

2.1 Het collegeprogramma

Het collegeprogramma 2006-2010 Samen Wonen, Samen Werken en Samen Leven vormt het bestuurlijk kader voor de doelstellingen van de gemeente Barendrecht. Met betrekking tot Samen Leven stelt het collegeprogramma:

‘Een stad waarin wij samen wonen en samen werken, vraagt om een samenleving die tolerant en verdraagzaam is en waarin wij met elkaar zoeken naar oplossingen. Wij willen dat mensen zich thuis voelen in Barendrecht en verbinding met elkaar maken op straat in de eigen wijk, in verenigingsverband, op cultureel gebied, in de kerk, op school, op het werk en op andere plaatsen waar dit mogelijk is.’

Om de samenhang tussen beleidsvelden tot uitdrukking te brengen, zijn de acties en activiteiten in het collegeprogramma in een viertal thema's geclusterd: Wonen, zorg en welzijn; Regie op de ruimte, Economische structuur en werkgelegenheid, Daadkracht en betrouwbaar bestuur.

Met betrekking tot het thema Wonen, zorg en welzijn geeft het collegeprogramma het volgende aan:

‘Door middel van maatschappelijke ondersteuning willen wij het mensen mogelijk maken mee te doen in de samenleving. Dit kan bijvoorbeeld met vrijwilligerswerk en mantelzorg, maar ook met goede informatie en advies, opvoedingsondersteuning en huishoudelijke hulp. Naast het bieden van optimale gezondheidszorg en welzijnsvoorzieningen en - mogelijkheden stimuleren en faciliteren wij dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen. Woonzorgcirkels, rondom een centraal zorgpunt, zijn voor ons hierbij een belangrijk instrument. Daarnaast hechten wij veel waarde aan het bieden van kwalitatief goed onderwijs, waarbij dit in samenhang met andere beleidsvelden zoals jeugdbeleid en sport wordt ontwikkeld.’

De Wmo vormt één van de hoofddossiers van het college. Een ander belangrijk hoofddossier vormt het jeugdbeleid. Het preventief jeugdbeleid vormt ook een van de prestatievelden van de Wmo. De gemeente Barendrecht kiest er echter voor het gehele jeugdbeleid in de volle breedte aan de orde te stellen in dit beleidskader. Dit omdat dit de integraliteit van jeugd als totaalgroep bevordert.

2.2 Ontwikkelingen in Barendrecht

In deel B worden lokale en regionale ontwikkelingen beschreven die betrekking hebben op de 4 hoofdthema's. Voor dit eerste algemene deel zijn twee ontwikkelingen rond de gemeente van belang: de externe strategische visie van Barendrecht en het ontwikkeltraject ("Van Groei naar Bloei") binnen onze gemeentelijke organisatie.

Barendrecht 2025

Barendrecht 2025

Barendrecht is binnen het gemeentehuis zelf én samen met de Barendrechtse bevolking bezig met een inspirerende toekomstvisie over hoe Barendrecht er in 2025 uit zou moeten zien.

In de conceptvisie zijn acht actiepunten geformuleerd voor de komende jaren:

1. Barendrecht sportstad: Barendrecht ontwikkelt zich tot een toonaangevende sportgemeente in de regio;
2. focus op duurzaamheid: Barendrecht is een actieve speler in het krachtenveld van nieuwe milieuontwikkelingen;
3. sterk in regio: Barendrecht pakt met buurgemeenten complexe maatschappelijke vraagstukken aan;
4. natuur in de buurt: Barendrecht is in 2012 de groenste gemeente van Nederland;
5. slimme infrastructuur: Barendrecht verbetert bereikbaarheid;
6. werken verbindt: Barendrecht verleidt onderwijs en bedrijfsleven tot samenwerking;
7. investeren in ontmoeting: Barendrecht bouwt verder aan het hart van het centrum en Carnisselande;
8. Barendrecht, moderne gemeente met een grote diversiteit: inwoners worden 'baas' in eigen buurt (wijkregie!).

De punten 1, 3, 6, 7 én 8 hebben direct betrekking op de maatschappelijke ondersteuning en worden ook als zodanig meegenomen in deze notitie.

Van Groei naar Bloei

Barendrecht heeft als gemeente en ambtelijke organisatie een stevige groei achter de rug. Geleidelijk komt de gemeente in een nieuw vaarwater terecht: enerzijds moet het gerealiseerde beheerd worden en anderzijds verschuift de aandacht van ruimtelijke naar meer sociale vraagstukken. Ook zijn er ontwikkelingen als meer samenwerken en een toenemende regierol. Barendrecht staat voor de uitdaging het gerealiseerde te laten bloeien. Een sensitieve en flexibele gemeente is in staat om tijdig signalen op te vangen en deze daadkrachtig door te vertalen naar resultaat.

De huidige organisatie zal dit soort competenties moeten ontwikkelen, zodat meer samenhang en meer slagvaardigheid ontstaat. Daartoe is een aanpassing in de sturing, in de organisatiestructuur maar vooral ook in de cultuur (houding en gedrag) nodig. Het project "van Groei naar Bloei" werkt toe naar de juiste structuur, de juiste mensen op de juiste plekken met de juiste competenties om de veranderingen inhoudelijk aan te kunnen en goed uit te kunnen voeren. Het streven is om per 1 januari 2009 in de nieuwe organisatiestructuur van start te gaan.

Het ontwikkeltraject Van Groei naar Bloei is van groot belang in het realiseren van de voor de Wmo noodzakelijke samenhang en integraliteit. Hierover meer in hoofdstuk 3.

2.3 Barendrecht: feiten en cijfers

Bij het realiseren van een beleidskader is het belangrijk om niet alleen te kijken naar de wensen, behoeften en knelpunten in het beleid, maar ook goed te onderzoeken hoe de feitelijke lokale situatie in elkaar zit. Daarom wordt momenteel een overzicht gemaakt van belangrijke kerncijfers in een dynamisch document: 'De Sociale Staat van Barendrecht'. In deze paragraaf vindt u een selectie van voor de maatschappelijke ondersteuning relevante 'feiten en cijfers'. In deel 2 zult u bij een aantal thema's een aantal meer gedetailleerde cijfers vinden.

Een selectie uit de vele beschikbare cijfers:

- In 2007 was Barendrecht (opnieuw) de economisch best presterende gemeente in Zuid-Holland, landelijk staat Barendrecht op de derde plaats.
- In Barendrecht heeft eind 2007 1,9% van de huishoudens (dat zijn er 266) een bijstandsuitkering.
- 1,1% van de Barendrechtse jeugdigen groeit op in uitkeringsgezinnen Zuid-Holland: 9,9%).
- 20% van de Barendrechtse bevolking is van allochtone afkomst (voor heel Nederland is dit 19%)

- Het aantal eenoudergezinnen in Barendrecht stond op 1 januari 2006 op 73. Dit is 4,9 % van alle huishoudens Zuid-Holland: 7,3%).
- 82,1% van de inwoners is gehuwd of woont samen, 3,6% is gescheiden.

Aantal inwoners en bevolkingssamenstelling

De afgelopen 20 jaar is het inwoneraantal van Barendrecht meer dan verdubbeld. Telde Barendrecht twintig jaar geleden nog geen 20.000 inwoners, op 1 januari 2008 is dit aantal gestegen tot 44.972.

Barendrecht	1-1-08	%
Bevolking op 1 januari	44.972	100 %
Bevolking 0-14 jaar	9.714	22 %
Bevolking 15-29 jaar	6.893	15 %
Bevolking 30-44 jaar	11.756	26 %
Bevolking 45-64 jaar	11.313	25 %
Bevolking 65-74 jaar	2.943	7 %
Bevolking 75 jaar en ouder	2.353	5 %

Bron: Onderzoek & Statistiek, 3-2008

In de afgelopen jaren heeft de bevolking zich als volgt ontwikkeld:

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
0- 9 jaar	3.714	4.134	4.543	5.069	5.403	5.610	5.937	6.193	6.479	6.785
10-19 jaar	3.267	3.609	3.838	4.191	4.452	4.671	4.935	5.234	5.433	5.704
20-29 jaar	3.025	3.218	3.214	3.436	3.459	3.374	3.470	3.694	3.950	4.118
30-39 jaar	4.746	5.351	5.877	6.563	6.976	7.001	7.160	7.308	7.446	7.473
40-49 jaar	4.136	4.528	4.888	5.332	5.687	6.024	6.513	6.951	7.325	7.753
50-59 jaar	3.056	3.329	3.661	4.107	4.472	4.749	5.058	5.364	5.380	5.545
60-69 jaar	2.147	2.311	2.453	2.547	2.673	2.863	3.060	3.183	3.560	3.906
70-79 jaar	1.550	1.639	1.739	1.847	1.894	1.990	2.110	2.181	2.277	2.427
80-89 jaar	598	619	677	706	739	827	916	988	1.039	1.094
90 jr. en ouder	104	96	91	99	104	142	151	152	159	167
Totaal	26.343	28.834	30.981	33.897	35.859	37.251	39.310	41.248	43.048	44.972

Bron: Onderzoek & Statistiek, 3-2008

De groei van de bevolking heeft plaatsgevonden op alle leeftijdsgroepen. Echter: In de periode van 2002-2006 is het aantal senioren gegroeid van 7500 naar 9700, een groei van 30% (het totale aantal inwoners groeide met 20%).

De capaciteit van voorzieningen rond maatschappelijke ondersteuning (welzijn, ouderenzorg) is nog niet overal aangepast op de groei. Dit geldt ook voor bijvoorbeeld de behoefte aan huisvesting voor senioren.

Bovendien is nog niet in beeld hoe de bevolkingssamenstelling van Barendrecht Centrum en – Carnisselande zich onderling verhoudt.

In de onderstaande prognoses voor 2015 en 2025 zoals de gemeente deze gemaakt heeft is zichtbaar dat Barendrecht op een aantal leeftijdsgroepen een andere ontwikkeling laat zien dan het landelijke beeld.

De leeftijdsgroep van 15-29 is ondervertegenwoordigd, de leeftijdsgroep 30-45 is relatief groot, en

het aantal senioren groeit, zowel absoluut als in percentages, nauwelijks ten opzichte van de situatie in 2008.

Prognoses bevolking 2015

2015	Barendrecht	%	Zuid-Holland	%	Nederland	%
Bevolking op 1 januari	50.978	100 %	3.472.614	100 %	16.595.543	100 %
Bevolking 0-14 jaar	11.011	22 %	583.018	17 %	2.778.462	17 %
Bevolking 15-29 jaar	7.814	15 %	665.052	19 %	3.053.731	18 %
Bevolking 30-44 jaar	13.326	26 %	673.748	19 %	3.124.555	19 %
Bevolking 45-64 jaar	12.824	25 %	956.389	28 %	4.695.648	28 %
Bevolking 65-74 jaar	3.336	7 %	343.096	10 %	1.712.702	10 %
Bevolking 75 jaar en ouder	2.667	5 %	251.311	7 %	1.230.445	7 %

Bron: Onderzoek & Statistiek, 3-2008 en ABF Research - Primos prognose 2007

Prognoses bevolking 2020

2020	Barendrecht	%	Zuid-Holland	%	Nederland	%
Bevolking op 1 januari	51.333	100 %	3.485.091	100 %	16.748.085	100 %
Bevolking 0-14 jaar	10.933	21 %	561.626	16 %	2.674.454	16 %
Bevolking 15-29 jaar	7.803	15 %	668.663	19 %	3.101.509	19 %
Bevolking 30-44 jaar	13.450	26 %	643.839	19 %	2.991.817	18 %
Bevolking 45-64 jaar	13.090	25 %	955.287	27 %	4.699.084	28 %
Bevolking 65-74 jaar	3.388	7 %	380.507	11 %	1.903.013	11 %
Bevolking 75 jaar en ouder	2.669	5 %	275.199	8 %	1.378.208	8 %

Bron: Onderzoek & Statistiek, 3-2008 en ABF Research - Primos prognose 2007

De samenstelling voor wat betreft culturele achtergronden in Barendrecht ziet er als volgt uit:

Etniciteit in % in Barendrecht	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Autochtoon	89,6	89,0	88,2	87,3	86,2	85,6	84,8	83,7	82,6	80,9
1 ^e generatie niet westerse allochtoon	2,8	3,1	3,3	3,6	4,1	4,3	4,6	5,0	5,4	6,1
1 ^e generatie westerse allochtoon	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,5	1,5	1,5	1,6	1,5
2 ^e generatie niet westerse allochtoon	2,5	2,7	2,9	3,3	3,8	4,2	4,6	5,2	5,8	6,9
2 ^e generatie westerse allochtoon	3,7	3,9	4,1	4,2	4,4	4,4	4,5	4,5	4,6	4,6
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

De cijfers rond de huidige situatie en de prognoses zijn nog niet nader geanalyseerd. Zeker gezien de schijnbare verschillen met het landelijke beeld is het belangrijk deze analyse wel te gaan maken. Het zal zeker bijdragen aan het realiseren van kwalitatief goed beleid rond de maatschappelijke ondersteuning in brede zin.

Doelstelling/actiepunten

De gemeente maakt een analyse van de bevolkingssamenstelling, de prognoses en de consequenties voor toekomstig beleid rond maatschappelijke voorzieningen.

Hoofdstuk 3 Sturing

De gemeente Barendrecht kan op een aantal manieren sturing geven aan de uitvoering van de Wmo, zoals een adequate uitoefening van de regierol, inzet van burgerparticipatie, het gebruik van een adviesraad of ketensamenwerking. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van deze instrumenten en mogelijkheden. Elke paragraaf wordt afgesloten met doelstellingen/actiepunten.

3.1 Regierol van de gemeente en scenario's

De gemeente heeft de regie over de invulling en de uitvoering van de Wmo. De WRR (wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid) heeft een aantal scenario's uitgewerkt die kunnen helpen bij de invulling van de gemeentelijke regierol. In dit beleidskader wordt rond elk van de hoofdthema's een voorstel gedaan rond het best passende scenario. De drie scenario's zijn:

- 'De gemeente aan het roer'
- 'Stuurman van je eigen leven'
- 'De burger en z'n verbanden'

Meerdere instellingen kunnen dezelfde activiteiten en diensten verzorgen. Hierdoor bestaat er op onderdelen een vorm van concurrentie tussen de instellingen en een vorm van keuzevrijheid voor de inwoners. Om een goede dienstverlening aan de inwoners te kunnen waarmaken, is naast de genoemde concurrentie een vorm van samenwerking noodzakelijk. Hierin heeft de gemeente een belangrijke sturende en corrigerende rol. Organisaties zullen zich moeten profileren op hun kwaliteiten en afstemmen met elkaar. De gemeente heeft een rol in het samenbrengen van de organisaties en het stimuleren van de onderlinge afstemming.

De gemeente bewaakt de kwaliteit van het aanbod door organisaties te houden aan de afspraken en door te luisteren naar haar inwoners.

Op dit punt is er een duidelijke link naar het traject 'Van Groei naar Bloei' binnen de gemeente Barendrecht. De invoering van de Wmo is complex. Samenhang en integraliteit binnen de gemeentelijke organisatie en in de contacten naar buiten toe is een belangrijke succesbepalende factor. Rond een aantal trajecten is de inzet van integrale beleidscoördinatie noodzakelijk om integraliteit, samenhang en daarmee de regierol te realiseren.

Doelstelling/actiepunt

De gemeente realiseert, binnen het ontwikkeltraject 'Van groei naar bloei' haar regierol op integrale en samenhangende wijze, en werkt met integrale beleidscoördinatie rond maatschappelijke ondersteuning.

3.2 (Burger)participatie en communicatie

Burgerparticipatie

De term burgerparticipatie wordt gehanteerd voor alle vormen van participatie waarbij de belangen van de burgers in het geding zijn. Het gaat niet alleen om burgers zelf, maar ook om organisaties, professionals en instellingen die de belangen van burgers behartigen. Burgerparticipatie is een brede, algemene term voor de wijze waarop burgers actief zijn in de samenleving. Het is aan de gemeente om deze activiteiten te ondersteunen, en de randvoorwaarden te creëren voor een gemakkelijk en direct contact tussen burgers en de lokale overheid.

De gemeente Barendrecht heeft op dit punt al veel in gang gezet en geeft hier ook prioriteit aan.

Communicatie

De betrokkenheid van burgers in algemene zin en meer in het bijzonder door interactieve beleidsontwikkeling, is in de Wmo een belangrijk gegeven. De gemeente zoekt hierbij steeds naar de meest effectieve manier om burgers of doelgroepen te bereiken.

In ieder geval zullen (thema)folders, De Schakel en de gemeentelijke website belangrijke informatiebronnen blijven, maar alternatieve vormen als bijvoorbeeld 'schouwen', werkbezoeken, vrijwilligers- en mantelzorgdagen en themabijeenkomsten zullen zeker ook daarin betrokken worden. De bijeenkomsten zoals deze georganiseerd zijn ter voorbereiding op dit beleidskader Wmo, maar ook de bijeenkomsten rond Barendrecht 2025 vormen hiervan goede voorbeelden.

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling de activiteiten rond de maatschappelijke ondersteuning als apart communicatiecircuit vorm te geven. De Wmo geeft mogelijkheden om de communicatie in brede zin binnen de gemeente te versterken. Het is een onderdeel van de verbindende rol (de paraplu-functie) van de Wmo.

Wmo-adviesraad

Sinds december 2007 heeft Barendrecht een breed samengesteld adviesorgaan rond de Wmo. De Wmo-adviesraad vervult een centrale rol in de ontwikkelingen rond maatschappelijke ondersteuning. Zij adviseert de gemeente gevraagd en ongevraagd ten aanzien van alle beleidsterreinen in de Wmo en is hiermee een belangrijk instrument in samenhang, integraliteit, keuzevrijheid en kwaliteit in de dienstverlening.

Doelstelling/actiepunt

De gemeente realiseert een actieve communicatie met betrekking tot burgerparticipatie en maatschappelijke ondersteuning, en betreft ook in het vaststellen van de wijze waarop de gemeente communiceert de burgers, organisaties en de Wmo-adviesraad.

3.3 Marktwerving

Vanuit de Welzijnswet werden veel diensten op het terrein van maatschappelijke ondersteuning gesubsidieerd. Voorbeelden hiervan zijn het ouderenwerk, het algemene welzijnswerk en het maatschappelijk werk. Vanuit de Wmo wordt de marktwerving en de inkoop van producten gestimuleerd en zelfs in sommige gevallen verplicht gesteld.

In de eerste plaats gold dit voor de inkoop van de hulp bij het huishouden. Gemeenten werden verplicht hiervoor een aanbesteding volgens Europese richtlijnen te doen.

Een dergelijke aanbesteding zet de markt open, waardoor ook aanbieders van buiten de regio mee kunnen dingen naar de opdracht. Tegelijkertijd verwacht de gemeente van de aanbieders, naast deze concurrerende houding, de wil om samen te werken.

De mogelijkheid om te kiezen voor subsidiëren of inkopen is niet geheel vrij. Juridisch gezien mag de gemeente een instelling subsidiëren als het gaat om het geven van een financiële bijdrage aan een (rechts)persoon, zonder dat de gemeente daar rechtstreeks een vergoeding of dienst voor terug krijgt. Bij inkopen gaat het om het geven van een financiële bijdrage aan een (rechts)persoon, met het doel daar zelf iets materieels of een dienst voor terug te krijgen. Bijvoorbeeld het kopen van stoelen of het inkopen van diensten die de gemeente anders zelf had moeten verrichten. Met de komst van de Wmo krijgt de gemeente de keuze om ook diensten op het gebied van welzijn en maatschappelijke dienstverlening (bijvoorbeeld maatschappelijk werk of opvoedingsondersteuning) in te kopen in plaats van te subsidiëren. Het is aan de gemeenten om hier keuzes in te maken.

Aanbesteden is daarbij verplicht als het een dienst of een levering betreft die op de markt in concurrentie kan worden ingekocht en als degene waarbij wordt ingekocht een winsttoegmerk heeft. Er wordt in dat geval een commerciële prijs betaald en het betreft daardoor een commerciële transactie.

Doelstelling/actiepunt

De gemeente (her-)formuleert beleid op het gebied van (budget)subsiëring van activiteiten rond maatschappelijke ondersteuning. Dit beleid is primair gericht op het realiseren van optimale kwaliteit voor een optimale prijs

3.4 Ketensamenwerking

Maatschappelijke ondersteuning kan geboden worden door een of meerdere partijen zoals gemeenten, zorg- en welzijnsinstellingen, mantelzorgers en vrijwilligers. Dikwijls zullen diverse partijen betrokken zijn bij het bieden van ondersteuning. Centraal staat daarbij de cliënt en zijn of haar ondersteuningsvraag, tenzij de cliënt niet (meer) in staat is zijn of haar situatie te overzien. Om een complexe vraag van een persoon effectief te kunnen beantwoorden is structurele samenwerking tussen partijen nodig in de vorm van netwerken en ketens.

Bij ketensamenwerking is 'het verbeteren van de dienstverlening aan de cliënt' het uitgangspunt. De onderlinge afspraken tussen de ketenpartners zijn gericht op deze dienstverlening. Dit uitgangspunt van de ketensamenwerking sluit goed aan bij het vraaggericht werken, zoals dat bij de uitvoering van de Wmo centraal staat. Dit blijkt in de praktijk niet eenvoudig te realiseren. Het is van belang dat voorzieningen, diensten en producten met elkaar een samenhangend aanbod vormen, gericht op een zo groot mogelijke zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van de cliënt. De onderlinge afstemming valt niet altijd mee. In de praktijk blijkt vaak dat instellingen te weinig van elkaar weten, elkaar niet kennen, hun eigen opdrachtgevers en financiers hebben en werken volgens een eigen professionaliteit en cultuur, waardoor de dienstverlening aan de cliënt te kort schiet.

De gemeente heeft een regisserende rol bij het samenbrengen van ketenpartners en bij het benadrukken van een cliëntgerichte aanpak. Bij de subsidiëring en inkoop van diensten kan de gemeente sturen op deze samenwerking door de onderlinge afstemming en gezamenlijke activiteiten onderdeel te maken van de resultaatafspraken. Daarnaast is het vormen van integrale wijksteunpunten een belangrijk middel. Dit punt komt terug in het hoofdstuk 'Kunnen kiezen'.

Een derde middel is het realiseren van een integrale overlegstructuur rond casuïstiek- en netwerkoverleggen rond maatschappelijke ondersteuning.

Doelstelling/actiepunt

De gemeente realiseert een actieve communicatie met betrekking tot burgerparticipatie en maatschappelijke ondersteuning, en betreft ook in het vaststellen van de wijze waarop de gemeente communiceert de burgers, organisaties en de Wmo-adviesraad.

3.5 Verantwoording en rekenschap

In artikel 9 van de Wmo is vastgelegd dat het college van B&W jaarlijks rapporteert over de uitkomsten van onderzoek naar de tevredenheid van vragers van maatschappelijke ondersteuning over de uitvoering van de wet, volgens een methode die na overleg met representatieve organisaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning tot stand is gekomen.

Daarnaast is de gemeente verplicht ook de prestaties rond de Wmo jaarlijks te rapporteren.

De gegevens over prestaties en klanttevredenheid moeten ieder jaar voor 1 juli aan de minister van VWS gestuurd worden.

Het onderzoek naar klanttevredenheid over het jaar 2007 wordt in opdracht van de gemeente uitgevoerd door het SGBO. Het tevredenheidsonderzoek geeft inzicht in de tevredenheid van mensen met beperkingen over de ondersteuning die ze ontvangen. Het onderzoek richt zich op mensen met een voorziening (zoals een rolstoel of een maaltijdvoorziening) en mensen met hulp bij het huishouden. Ook wordt gevraagd naar de ervaring van personen die een aanvraag hebben ingediend, maar niet toegekend hebben gekregen. In maart 2008 wordt de rapportage over het gehouden onderzoek opgeleverd. Met de uitkomsten is in dit beleidskader derhalve nog geen rekening gehouden.

Het is van groot belang dat de gemeente de juiste informatie heeft over de ervaringen rond en de tevredenheid over de dienstverlening. Niet alleen vanwege de verplichtingen in de wet, maar zeker ook om zelf te werken aan de verbetering van deze dienstverlening.

Om te komen tot een effectief model rond het meten van prestaties, kwaliteit, ervaringen en tevredenheid is een intensieve interactie met de gebruikers van voorzieningen noodzakelijk. De Wmo-adviesraad is bij het ontwikkelen van dit model een belangrijke gesprekspartner.

Doelstelling/actiepunt

De gemeente realiseert, na overleg met betrokkenen, een model rond het meten van kwaliteit, prestaties, ervaringen en tevredenheid rond de maatschappelijke ondersteuning

Hoofdstuk 4 Samenvatting: De Wmo in Barendrecht

Barendrecht heeft een goede uitgangspositie voor de verdere ontwikkeling van de maatschappelijke ondersteuning. Onze gemeente heeft een goed voorzieningenpakket, heeft geen extreme maatschappelijke problematiek en heeft veel betrokken en initiatiefrijke inwoners. Burgers, organisaties en de gemeente zijn met elkaar in gesprek en weten elkaar te vinden. Met de komst van wijkregie zal de participatie van burgers verder vorm krijgen.

De keuzes die het college maakt, zijn sterk gericht op integraliteit en samenhang. Zowel gemeente als burgers en organisaties zien het belang van 'ontmoeting'. Burgerparticipatie en sociale cohesie staan hoog op de agenda en de visie dat 'Meedoen' de basis is voor een goede uitvoering van de maatschappelijke ondersteuning wordt breed gedragen. Hiermee sluit het college direct aan op de randvoorwaarden die nodig zijn voor de uitvoering van de Wmo.

De Wmo is een complexe wet, met vele verbanden naar andere wet- en regelgeving. De Wmo is een wet die bij uitstek is gericht op integraliteit. De Wmo levert voor alle gemeenten, dus ook voor Barendrecht, een grote uitdaging op: hoe maken we de gewenste integraliteit waar? Waar zit de meerwaarde? En hoe zorgen we dat burgers kunnen ervaren dat het beleid niet bepaald wordt door wetten en regels die je als 'gewoon mens' niet begrijpt? De uitdaging zit in de vertaling van de wettelijke kaders naar 'het gewone leven'.

De komende periode versterkt de gemeente Barendrecht de regisserende rol op het geheel aan maatschappelijke ondersteuning. Deze regisserende rol vergt zowel binnen de gemeentelijke organisatie als in het contact met maatschappelijke organisaties een stevige sturing. Naast intensieve samenwerking is een zakelijke relatie met de partners die maatschappelijke taken uitvoeren noodzakelijk. De gemeente staat hier 'aan het roer', stuurt op samenhang en integraliteit en is gericht op zichtbaar resultaat.

Tot slot:

Op basis van de in de inleiding en deel A genoemde uitgangspunten en bevindingen wordt de centrale doelstelling voor de Wmo in Barendrecht als volgt geformuleerd:

De gemeente realiseert overzichtelijke, integrale en samenhangende wijze maatschappelijke ondersteuning.
*De basis ligt bij de actieve participatie en zelfredzaamheid van burgers: **Iedereen doet mee.***
*Als individuele of groepen burgers extra voorzieningen nodig hebben wordt maatwerk geleverd: **Meedoen makkelijker maken.*** Barendrecht kiest zelf op welke wijze zij gebruik maken van dienstverlening en zorg. Indien nodig is integrale informatie, advies, cliëntondersteuning en zorgcoördinatie beschikbaar: **Kunnen Kiezen.** Tot slot heeft het jeugdbeleid prioriteit in Barendrecht: **De jeugd heeft de toekomst.**

Deze doelstelling staat centraal in de uitwerking in de volgende delen: deel B. Thema's en prestatievelden en deel C. Consequenties.

DEEL B: THEMA'S EN PRESTATIEVELDEN

In dit deel worden de 4 hoofdthema's in het beleidskader die het slot vormden van deel A nader uitgewerkt. In elk van de hoofdstukken wordt, na een korte inleiding, een beschrijving gegeven van de prestatievelDEN uit de Wet die horen bij het betreffende thema en wordt een aantal onderwerpen besproken die aansluiten bij de specifieke situatie in Barendrecht en die ingezet worden bij het realiseren van de maatschappelijke ondersteuning. De input van burgers is verwerkt in de verschillende onderwerpen, maar daarnaast vindt u in elk hoofdstuk ook een kader met een aantal puntsgewijze uitkomsten van de bijeenkomsten. De doelstellingen vindt u, cursief gedrukt, onder aan elke paragraaf. Een overzicht van alle doelstellingen vindt u in het laatste deel van het beleidskader.

Hoofdstuk 5 'Iedereen doet mee'

De basis voor participatie en meedoen ligt bij de netwerken van burgers zelf.

De gemeente sluit hierbij aan op het scenario 'de burger en zijn verbanden'. Dit scenario is één van de scenario's die de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) heeft beschreven in haar rapport over de Wmo (in 2005). Dit scenario betekent dat het uitgangspunt is dat burgers zich zelf organiseren en dat de gemeente aansluit op deze 'zelforganisatie'. Daar waar Barendrecht zelf in staat zijn hun activiteiten en onderlinge ontmoeting te realiseren, bemoeit de gemeente zich er niet mee. Burgerinitiatieven krijgen de ruimte om zich te ontwikkelen. Daar waar burgers deze netwerken zelf (nog) niet hebben is de gemeente actief in het realiseren van mogelijkheden voor ontmoeting. De gemeente is wel actief in het realiseren van overzicht op en informatievoorziening rond activiteiten binnen de gemeente.

De gemeente faciliteert deze netwerken met een sociale infrastructuur, dus met het geheel van formele en informele voorzieningen en arrangementen waarvan burgers gebruik maken bij de inrichting van hun bestaan, voor alle Barendrechtters. Belangrijk aandachtspunt hierbij is dat de infrastructuur zowel voor de gemeentelijke organisatie zelf als voor de burgers begrijpelijk en toegankelijk is. Specifieke aandacht hierbij is noodzakelijk voor mensen die, bijvoorbeeld door een beperking of psychische problemen, minder gemakkelijk meedoen met activiteiten.

In Barendrecht vormt de ontwikkeling van het wijkgericht werken een goede basis voor deze infrastructuur.

Deze facilitering behelst verder een goede 'sociale kaart'. De sociale kaart is een actueel en toegankelijk overzicht van de dienst- en zorgverlening zoals deze beschikbaar is in en rond Barendrecht. Daarnaast is de beschikbaarheid van een gesprekspartner vanuit de gemeente die, waar nodig, de schakel vormt tussen verschillende gemeentelijke onderdelen noodzakelijk. Op dit punt zal in het hoofdstuk Kunnen Kiezen een doelstelling opgenomen worden.

Deze infrastructuur bestaat uit een vraaggestuurde, samenhangende dienstverlening van hoge kwaliteit, is laagdrempelig en voor iedereen toegankelijk. In ieder geval maken ook de woonzorgcirkels, de zorgnetwerken en de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers hiervan deel uit. Daarnaast zet Barendrecht in op het benutten van mogelijkheden vanuit andere sectoren waarin burgers elkaar ontmoeten, zoals kunst & cultuur en sport.

Wat vinden inwoners (bron: themabijeenkomsten januari-februari)

- Barendrechters zijn tevreden over de voorzieningen, het groen en bijvoorbeeld ook over de hoge kwaliteit van fietspaden (goed onderhouden, snel en veilig, ook voor de kinderen).
- Ze waarderen inzet van de gemeente om op allerlei manieren te communiceren met burgers.
- Veel Barendrechters zetten zich in als vrijwilliger. Het verenigingsleven floreert en er zijn vele initiatieven van burgers. Barendrechters vinden dat een groot goed, maar maken zich wel wat zorgen over de vraag of dat zo blijft.
- Het woord 'ontmoeting' speelde in alle bijeenkomsten een centrale rol. Jong én oud geven aan dat ontmoeting niet alleen binnen groepen, maar ook tussen groepen belangrijk is.
- Op veel plekken kwam de wens naar voren dat er na het gesprek ook zichtbare actie volgt: 'Geen woorden, maar daden'.
- Steeds weer kwam aan de orde dat de meeste mensen prima zelf hun keuzes kunnen maken in het leven, dat de gemeente hen daar dus ook de ruimte voor moet geven. Maar ook dat er mensen zijn die dat niet kunnen. Voor die mensen moet de gemeente zorgen.
- Barendrechters zien verschillen tussen Carnisselande en Barendrecht-Centrum. Carnisselande heeft een eigen identiteit, maar hoort wél bij Barendrecht. Discussie is er over de vraag hoe we hiermee om moeten gaan. Eén van de ideeën: trek de tram door naar Barendrecht-Centrum. Het openbaar vervoer tussen de stadsdelen is nu onvoldoende.
- Barendrecht zet stevig in op het jeugdbeleid. Dat wordt gewaardeerd en men vindt het ook nodig. Burgers vinden dat jongeren erbij horen en dat zij een plek moeten hebben voor vrijetijdsbesteding, bovendien moet gewerkt worden aan het voorkomen dat jongeren 'rondhangen' en daarmee een gevoel van onveiligheid veroorzaken (of erger: zich begeven op het terrein van de criminaliteit).
- Barendrecht is een prettige gemeente om als gezin te leven. Het tekort aan kinderopvang is echter evident.
- De groep Barendrechters met senioriteit groeit. Barendrechtse senioren zijn mondig, actief, maatschappelijk betrokken. De gemeente kan hen dus ook als zodanig inzetten.
- Tot slot: Barendrechters vinden dat sommige zaken ingewikkeld geregeld zijn, zij kunnen niet altijd de weg vinden in de voorzieningen die er zijn. Het moet overzichtelijker!

5.1 Sociale samenhang en leefbaarheid

Leefbaarheid en sociale samenhang zijn de centrale begrippen uit prestatieveld 1 uit de Wmo. Het gaat om die maatregelen en activiteiten die ertoe moeten leiden dat mensen zich (weer) meer betrokken en verbonden gaan voelen met hun wijk/buurt. Een wijk of buurt waar het prettig en veilig wonen is en waar mensen elkaar ondersteunen als dat nodig is.

Wijkregie als basis

De invoering van Wijkregie maakt een vraaggericht, breed en samenhangend aanbod van professionele en informele voorzieningen op collectief en individueel niveau mogelijk. Door de ondersteuning dicht bij huis te organiseren realiseert de gemeente een lage drempel in het contact tussen burgers onderling, maatschappelijke organisaties en de gemeente.

De wijkregie vormt hiermee de basis voor het realiseren van ontmoeting tussen burgers onderling en het contact met de gemeente. Een dergelijke infrastructuur voorkomt uitval en uitsluiting en biedt plaats aan signalen die daar op duiden.

Waar een wijkgerichte organisatie van voorzieningen niet doelmatig is, zijn stedelijke voorzieningen vanuit de wijken beschikbaar. De gebiedsregisseur is de verbindende schakel tussen de wijk en de stedelijke voorzieningen.

Elementaire aandachtspunten zijn: de preventieve functie van algemene voorzieningen als sociaal-cultureel werk, sport en opbouwwerk, de ondersteunende functie van het kerkelijk werk in de wijken, de noodzaak van ontmoeting en de toegankelijkheid van de algemene voorzieningen voor mensen met beperkingen.

Met de inzet op Wijkregie en op dit prestatieveld wil de gemeente bereiken dat de leefbaarheid en veiligheid in de verschillende wijken door de inwoners hoog gewaardeerd worden, dat door de onderlinge betrokkenheid inwoners zich geaccepteerd en niet eenzaam voelen, maar ook dat bewoners zich medeverantwoordelijk voelen voor collectieve problemen en daar gezamenlijk oplossingen voor zoeken.

Belangrijk bij het vergroten van de leefbaarheid en sociale cohesie is de betrokkenheid van de bewoners bij hun buurt (sociale vitaliteit) en bij elkaar. Daarom wil de gemeente in het kader van Wijkregie komen tot versterking daarvan door bewonersorganisaties en vrijwilligersinitiatieven te ondersteunen. De uitwerking hiervan vindt plaats in het beleidsspoor van Wijkregie.

Meedenken over beleid en uitvoering

Naast wijkgerichte zaken is er ook een groot aantal thema's waar de gemeente op centraal niveau aan werkt. Voor de Wmo als geheel is de Wmo adviesraad centrale gesprekspartner. De Wmo-adviesraad vertegenwoordigt de gehele Barendrechtse bevolking, en is daarmee het formele adviesorgaan.

Echter: het is belangrijk dat de gemeente regelmatig van gedachten wisselt met vertegenwoordigers van senioren, jeugd, kunst en cultuur, sport, gehandicapten, de kerken over mogelijkheden, knelpunten en specifieke wensen. Barendrecht heeft al een gehandicaptenplatform, een sportraad en een culturele raad. In 2008 gaat het jongerenplatform naar verwachting van start.

Sport en cultuur

De Wmo biedt mogelijkheden voor de inzet van verschillende middelen om te komen tot ontmoeting, sociale cohesie en burgerparticipatie. In dit beleidskader worden twee belangrijke aspecten op dit punt nader uitgewerkt. In Barendrecht zijn veel activiteiten en voorzieningen rond sport en cultuur aanwezig, die goed in te zetten zijn voor het bevorderen van ontmoeting en sociale cohesie.

Sport

Sport is niet alleen een plezierige wijze van vrijetijdsbesteding, maar bevordert ook gemeenschapszin, leert (jonge) mensen omgaan met normen en waarden, biedt sporters en vrijwilligers ontplooiingsmogelijkheden en kan negatieve effecten van de moderne samenleving op het gebied van gezondheid compenseren. De gemeente Barendrecht onderschrijft deze belangrijke waarden van sport en hecht met name waarde aan de rol van sport als bindmiddel om samen te spelen, samen te leren en Barendrecht als gemeenschap samen verder te ontwikkelen. In de Sportnota worden de uitgangspunten die voortvloeien uit dit motto verder uitgewerkt.

De gemeente streeft hierbij naar gelijkwaardige deelname van alle doelgroepen: ouderen en jongeren, gehuwden/samenwonenden en alleenstaanden, autochtonen en allochtonen, mannen en vrouwen, hoog- en laagopgeleiden. Voor bepaalde groepen moet extra aandacht zijn, omdat zij vanwege fysieke, culturele, sportieve en/of financiële drempels minder makkelijk aan sport (blijven) deelnemen.

Over sport voor de jeugd vindt u informatie in het hoofdstuk 'De jeugd heeft de toekomst'.

Barendrecht heeft een hoog voorzieningenniveau als het gaat om sporthallen. Het gaat hierbij om goed geoutilleerde complexen, die niet altijd even intensief in gebruik zijn. Het multifunctioneel gebruik van accommodaties is een belangrijk aandachtspunt.

Kunst en Cultuur: meer dan "l'art pour l'art".

Kunst en cultuur vormt mensen, vergroot de kwaliteit van de leefomgeving en verschaft mensen plezier. Investeren in cultuur rendeert ook op andere terreinen. Het samen beleven van kunst en cultuur geeft plezier, geeft vorm aan talentontwikkeling en kan een wezenlijke bijdrage leveren aan ontmoeting en meedoen. Twee aspecten zijn van bijzonder belang: cultuureducatie en gemeenschapskunst. De cultuureducatie komt terug in het jeugdbeleid.

Culturele projecten met een maatschappelijke component, zijn te vangen onder de noemer gemeenschapskunst. Het representeert een cultuurvorm die is gemaakt voor en gedragen door een 'gemeenschap' met (gezamenlijke of divergerende) opvattingen, idealen en belangen. Projecten op het gebied van de gemeenschapskunst zijn stevast opgebouwd uit vier componenten, te weten:

- actieve participatie door de bewoners
- artistiekheid
- cultuur in brede zin
- bevorderen van sociale cohesie in de gemeenschap

Gemeenschapskunst is laagdrempelig. De projecten staan dicht bij de mensen en worden op locatie gerealiseerd in de flat, de buurt, op straat, in de wijk, de gemeente of de regio.

De deelnemende professionals (curatoren, cultuurscouts en kunstenaars) betrekken de doelgroep actief bij de totstandkoming van projecten. Deze ontstaan dan ook vanuit de belevingswereld en de opgeroepen behoefte bij de publieksgroep. Deze professionals kunnen afkomstig zijn uit alle disciplines: podiumkunsten, architectuur, beeldende kunst, literatuur en (nieuwe) media. Hij/zij beperkt zich echter niet per definitie tot zijn eigen discipline. Er wordt een procesgerichte werkwijze gehanteerd om het publiek gezamenlijk cultuur te laten maken, beleven, waarderen en onderdeel te laten zijn van de gemeenschap.

Barendrecht heeft een stevige culturele infrastructuur. Vele Barendrechtse zijn actief, vaak als vrijwilliger, rond culturele activiteiten. Sommige organisaties draaien zelfs geheel op vrijwilligers. Ze worden niet primair georganiseerd met 'ontmoeting', maar dat is uiteraard wel het effect.

Een greep uit de organisaties en activiteiten:

- Theater Het Kruispunt (theaterzaal met 485 zitplaatsen, jaarlijks publieks- en besloten voorstellingen);
- KWB centrum voor de kunsten (creativiteitscentrum, cursussen en projecten, voorheen genoemd Kreatief Werkhuis Barendrecht);
- ToBe, instelling voor kunstzinnige vorming voor de Drechtsteden, met muziekschool-dependance in Barendrecht;
- Bibliotheek, vestiging in Barendrecht-Centrum en nevenvestiging in Carnisselande;
- Historische Vereniging met oudheidkamer;
- Galerie en kunstuitleen Barendrecht, opgericht in april 2005;
- Harmonievereniging;
- Culturele Raad: initieert activiteiten en adviseert het college over culturele zaken;
- Jeugdtheaterschool: kinderen van diverse scholen in Barendrecht ontmoeten elkaar in Carnisselande en werken samen aan een theaterproductie, maar worden daarnaast ook vriendjes en vriendinnetjes en komen ook bij elkaar over de vloer;
- 1x per jaar gitaristengala (jong en oud): 150 mensen uit Barendrecht en de Hoeksche Waard ontmoeten elkaar, maar komen in de periode daarvoor al vaak samen om te repeteren (georganiseerd door ToBe);
- Bij de bibliotheek in Carnisselande: hier zit vaak een groepje senioren mannen, die de krant of tijdschriften lezen, zij ontmoeten elkaar daar.

Maatschappelijk werk en welzijn

Het maatschappelijk werk is een belangrijk onderdeel van de maatschappelijke ondersteuning. Uitgangspunt hier is de individuele hulpvraag. De gemeente maakt afspraken rond de noodzakelijke capaciteit en het aanbod.

Het welzijnswerk is een belangrijk onderdeel van de sociale infrastructuur: opbouwwerk, jongerenwerk, sociaal-cultureel werk, ouderenwerk, etc. Om optimaal resultaat te halen is het belangrijk dat het welzijnsaanbod:

- expliciet gericht is op ondersteuning of ontmoeting tussen en binnen verschillende groepen;
- tot stand is gekomen in samenspraak met de wijkbewoners;
- ook voor kwetsbaarder wijkbewoners toegankelijk is;
- verbindingen kent met flankerend aanbod, zoals op het terrein van sport, cultuur en gezondheid;
- zoveel als mogelijk gebruik maakt van multifunctionele wijkcentra – of –steunpunten;
- past in de prioriteiten en doelstelling van de Wmo;
- in onderlinge samenhang en samenwerking wordt uitgevoerd;
- uitgevoerd wordt vanuit heldere resultaatafspraken tussen gemeente en maatschappelijke organisaties.

Samenvattend kan gesteld worden dat het eerste prestatieveld in de Wmo, het bevorderen van de sociale cohesie belangrijk is voor het realiseren van maatschappelijke ondersteuning in brede zin. De doelstellingen en actiepunten rond dit prestatieveld:

Doelstellingen/actiepunten

In het beleidsplan van de wijkregie wordt het stimuleren van burgerinitiatieven nader uitgewerkt.

Er wordt een structureel contact gerealiseerd met vertegenwoordigers uit de groep senioren.

De mogelijkheden voor een intensiever contact met vertegenwoordigers van de kerken worden onderzocht.

De gemeente realiseert een heldere structuur rond adviesraden, denktanks en netwerkgroepen, waarbij de Wmo-adviesraad een heldere link heeft met de verschillende gremia.

Barendrecht zet in op het multifunctionele gebruik van aanwezige voorzieningen en legt hierbij de prioriteit bij activiteiten rond maatschappelijke ondersteuning.

De komende periode wordt, in de uitvoering van het sportbeleid, prioriteit gelegd bij de toegankelijkheid en deelname van activiteiten voor mensen met een mentale of fysieke beperking en andere kwetsbare groepen.

In de Cultuurnota zal een specifieke uitwerking plaatsvinden rond gemeenschapskunst als stimulans voor het thema 'Iedereen doet mee'.

Maatschappelijke dienstverlening en welzijnswerk wordt integraal en in onderlinge samenhang gerealiseerd. De afspraken rond maatschappelijke dienstverlening in Barendrecht worden de komende periode op inhoud en organisatie aangepast aan de doelstellingen zoals deze geformuleerd zijn in het beleidskader Wmo.

5.2 Ondersteuning mantelzorg en vrijwilligers

In de Wmo is de ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligerswerk ondergebracht in één prestatieveld. Enerzijds is dit logisch: het zijn aan elkaar gerelateerde activiteiten, die elkaar onderling aanvullen, met name als het gaat om 'zorgen voor elkaar'.

Anderzijds kennen beide vormen ook verschillende aspecten. Het vrijwilligerswerk rond sport, cultuur en vrijetijdsbesteding kent een andere dynamiek dan de zorg voor medeburgers of familie.

Mantelzorg is bovendien anders qua karakter dan vrijwilligerswerk. Een mantelzorger is meestal geen bewuste keuze, 'het overkomt je'.

In dit beleidskader is ervoor gekozen om beide thema's apart te bespreken en tegelijkertijd in onderlinge samenhang verder op te pakken.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is onbetaald werk in enig georganiseerd verband vanuit een vrije keuze ("onverplicht") ten behoeve van anderen en/of de samenleving ter behartiging van belangen van ideële en/of materiële aard. Vrijwilligerswerk is gesitueerd in het maatschappelijk middenveld, waar een gemeente als overheidsinstelling geen deel van uitmaakt. Ondersteuning van vrijwilligers(organisaties) is gericht op het naar eigen wens en tevredenheid in kunnen (blijven) vullen van de activiteiten.

Het vrijwilligerswerk in Barendrecht is sterk ontwikkeld. Velen zijn actief in de sportvereniging, op school en op allerlei andere plekken. Het servicepunt vrijwilligers is ondergebracht bij Stichting Aller-hande. Het doel van dit steunpunt is om:

1. informatie en advies te geven aan vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties;
2. vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties te ondersteunen bij deskundigheidsbevordering;
3. te bemiddelen door vraag- en aanbod bijeen te brengen (vrijwilligersvacaturebank);
4. het vrijwilligerswerk te promoten.

Het belang van een wervend en adequaat lokaal en regionaal aanbod wordt door de staatsecretaris onderstreept. Hiervoor komen de komende jaren landelijk substantieel meer middelen beschikbaar. Voor de ontwikkeling van de basisfuncties (advies, deskundigheidsbevordering, ondersteuning) € 2 miljoen per jaar en voor de ontwikkeling van de gemeentelijke regie functie oplopend tot € 30 miljoen in 2011. Precieze invulling hiervan is nog niet bekend.

Binnen het vrijwilligerswerk zijn er verschillende werksoorten (sport, cultuur, jeugdwerk etc.) , die elk hun eigen dynamiek kennen en in verschillende samenwerkingsverbanden vorm krijgen. De gemeente geeft ruimte aan deze diversiteit, maar heeft daarbij wel een regisserende rol rond overzicht, beleid en samenhang.

In het Collegeprogramma 2006-2010 is de prioriteit rond het stimuleren en ondersteunen van mantelzorg en vrijwilligerswerk helder benoemd.

Mantelzorg

Mantelzorg wordt onderscheiden van de incidentele informele hulp en het in tijdsduur meer gestructureerde vrijwilligerswerk. Het gaat om zorg die noodzakelijkerwijs langdurig, onbetaald en vanuit een persoonlijke betrokkenheid wordt verricht door familie, vrienden en mensen uit de naaste omgeving van hulpbehoevende ouderen, zieken of gehandicapten. In 2001 telde Nederland 3,7 miljoen mantelzorgers. Tweederde van de mantelzorgers heeft een betaalde baan. In de leeftijd tussen 35 en 65 jaar geven vrouwen twee maal zo vaak mantelzorg als mannen en besteden daar ook meer tijd aan. Na het 65-ste jaar is de verdeling tussen mannen en vrouwen in aantallen en in intensiviteit van de zorg meer gelijk.

Circa driekwart miljoen van de mantelzorgers (65%) verleent meer dan 8 uur per week en/of langer dan drie maanden zorg. In een op de vijf gevallen gaat het zelfs om zorgverlening van zowel meer dan 8 uur per week als langer dan drie maanden. Van de groep intensieve mantelzorgers is een meerderheid (71%) tussen de 35 en 65 jaar oud. Meer dan de helft combineert deze zorg met betaald werk, 58% is vrouw. Langdurige en intensieve zorg kan, zeker in combinatie met een betaalde baan, tot overbelasting leiden. Tussen de 150.000 en 200.000 mantelzorgers (8%) voelen zich zwaar- tot overbelast. Mantelzorgers zijn zich vaak niet bewust van het feit dat zij mantelzorger zijn: 80% vindt het geven van zorg volkomen vanzelfsprekend. Vanwege de relationele en emotionele betrokkenheid bij de hulpbehoevende of plichtsgevoel is het voor veel mantelzorgers geen keuze om al of niet te zorgen³.

3 cijfers afkomstig uit 'factsheet mantelzorg', Equality, 2004, te vinden op www.barendrecht.nl

Het bieden van mantelzorg is een belangrijke, maar ook vaak belastende taak. Vanuit de gemeente heeft het realiseren van ondersteuning aan mantelzorgers een hoge prioriteit.

Een belangrijk onderdeel van de ondersteuning van mantelzorgers is respijtzorg. Dit betekent dat de zorg tijdelijk wordt overgenomen door een vrijwilliger, een professional of een zorginstelling. Dit kan door opvang in huis (op afroep, een vast dagdeel, tijdelijk nachtverpleging of vakantieopvang) of buitenshuis (logeeropname in verpleeg- of verzorgingshuis of dagverzorging/-behandeling). Voor de opvang buitenshuis is een indicatie van het CIZ nodig. Voor mantelzorg die eigenlijk onder de AWBZ-zorg valt (bijvoorbeeld persoonlijke verzorging), kan een mantelzorger een beroep doen op respijtzorg van de AWBZ, bijvoorbeeld in de vorm van dagopvang of ondersteunende begeleiding. Op dit punt zal meer mogelijk worden als er meer functies vanuit de AWBZ ondergebracht worden in de Wmo.

In zorghotels en zorgboerderijen bijvoorbeeld zijn veel mogelijkheden rond het bieden van respijtzorg. Op dit moment is de financiering middels ondersteunende begeleiding geregeld vanuit de AWBZ. Het is goed mogelijk dat deze financiering in 2009 overgeheveld gaat worden naar de gemeente.

De ondersteuning van mantelzorgers, inclusief vrijwilligers rond zorg (respijtzorg) wordt in Barendrecht grotendeels vormgegeven vanuit het steunpunt mantelzorg, ondergebracht bij de Stichting Welzijn Ouderen Barendrecht (SWOB). Het steunpunt mantelzorg wordt vormgegeven in BAR-verband. De SWOB is actief in het verder uitbouwen van de mogelijkheden. Zo is er bijvoorbeeld het project 'Zilveren kracht'. In dit project staat het stimuleren van vrijwilligerswerk door vitale ouderen centraal. Steeds meer senioren zetten hun levens- en werkervaring ook na hun pensioen in voor de samenleving. Daarnaast signaleert het SWOB specifieke ontwikkelingen/ nieuwe vragen. Recent bijvoorbeeld werd helder dat rond ondersteuning op mantel- en respijtzorg bij dementerende ouderen veel vragen zijn.

Naast de activiteiten van de SWOB zijn er ook andere organisaties die zich richten op mantelzorgers. Hierbij kan gedacht worden aan thuiszorgorganisaties en intramurale zorgaanbieders zoals Laurens en MEE. Op dit moment bestaat nog geen volledig beeld van het aanbod en weten aanbieders van elkaar niet altijd wat ze aanbieden. Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen rond bijvoorbeeld marktwerking zal de komende jaren een meer divers aanbod rond ondersteuning van mantelzorg en respijtzorg ontstaan.

Doelstelling/actiepunt

De gemeente stimuleert de diversiteit in vrijwilligerswerk, maar regisseert hierbij op integraliteit.

In overleg met betrokken partners wil de gemeente mantelzorg en vrijwilligerswerk verder ontwikkelen. Elementen zijn: werving en ondersteunen, betrekken van bedrijven in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, maatschappelijke stages (zie jeugdbeleid), aanboren van de 'Zilveren Kracht' in de samenleving en het afsluiten van een collectieve ongevallen- en aansprakelijkheids-verzekering.

5.3 Deelname kwetsbare doelgroepen

Prestatieveld 5 behelst de deelname van bijzondere groepen. Het verplicht gemeenten beleid te formuleren ter bevordering van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking en of chronisch, psychisch of psychosociaal probleem.

Kwetsbare groepen

De Wmo is er voor alle mensen, maar bijzondere aandacht is er voor mensen die leven met problemen, handicaps of beperkingen. Zonder ondersteuning van buitenaf, hetzij van de naaste omgeving (mantelzorg), hetzij van professionals, hetzij van vrijwilligers, staan het zelfstandig wonen en de participatie in de samenleving onder druk. Zonder specifieke voorzieningen of diensten kunnen zij zich niet of onvoldoende in een zelfstandige thuissituatie redden. De doelgroep kwetsbare personen wordt getypeerd door hen in te delen in zeven categorieën en deze worden 'klantprofielen' genoemd.⁴

1 Lichamelijke beperking:

Personen met zintuiglijke beperkingen (zien en horen) en motorische beperkingen (arm/ handfunctie, langdurig zitten en staan, zich verplaatsen, persoonlijke verzorging, huishoudelijke taken).

2 Chronische psychische problemen:

Personen met ernstige langdurige psychische stoornissen, al dan niet gepaard gaande met andere problematiek zoals verslavingsproblematiek. Kenmerken zijn het hebben van een psychiatrische stoornis, actuele stoornissen in het psychisch functioneren, beperkingen in het sociale functioneren, gebruikmaken van de samenleving en een chronisch beloop van de ziekte.

3 Personen met een verstandelijke beperking:

Personen met een niveau van intellectueel functioneren lager dan een IQ van 70 met beperkingen in de sociale zelfredzaamheid: communicatie, zelfredzaamheid, wonen, sociale vaardigheden, zelfbepaling, gezondheid, veiligheid, vrije tijd, educatie en werk.

4 Personen met psychosociale en materiële problemen:

Mensen die in hun alledaagse bestaan problemen ondervinden: hoe ze zich voelen, hoe ze met anderen omgaan, hun besteedbare inkomen, het omgaan met de kinderen, huishoudelijke omstandigheden. Er is doorgaans sprake van een tekort aan psychosociale vaardigheden waardoor zij in diverse maatschappelijke verbanden niet naar wens kunnen functioneren.

5 Personen met opvoed- en opgroei problemen:

Het betreft hier vooral de risicogroep met geringe ontwikkelingskansen die problemen heeft of zelf veroorzaakt en een grote kans loopt op sociale uitsluiting of marginalisering. Het gaat dan om kinderen met leer-, ontwikkelings-, of gedragsproblemen en tevens om ouders die problemen hebben bij het adequaat daarmee omgaan. Onder deze groep vallen ook de gezinnen waar kindermishandeling plaatsvindt.

6 Personen betrokken bij huiselijk geweld:

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd. Het kan daarbij gaan om lichamelijk en seksueel geweld en om psychisch geweld, zoals bedreiging en belaging ('stalking'). Huiselijk geweld kan de vorm aannemen van kindermishandeling en seksueel kindermisbruik, partner-relatiegeweld in alle denkbare verschijningsvormen en mishandeling of verwaarlozing van ouderen.

⁴ Deze omschrijving is ontleend uit de Contourennota, oktober 2007

7 Personen met meervoudige beperkingen en problemen:

Het betreft mensen met meervoudige problematiek, die zelf vaak niet (gericht en expliciet) om ondersteuning vragen, maar deze wel nodig hebben. De vraag om hulp is veelal afkomstig van familie, burens, omstanders of politie. Er kan van alles aan de hand zijn zoals schulden, verslaving, dakloosheid, overlastgevend gedrag en zelfverwaarlozing. Subgroepen zijn marginaal gehuisveste personen, verwaarlozende huishoudens, feitelijk daklozen, residentieel daklozen, zwervjongeren en alleenstaande hoogbejaarden in een sociaal isolement en met een hartaandoening.

Bij de indeling in klantprofielen is de aard van de problemen of de beperking leidend en niet bijvoorbeeld de leeftijd of de culturele achtergrond. Hiermee wordt onnodige stigmatisering voorkomen. Oudere mensen zullen relatief vaak in één of meer van de beschreven klantprofielen vallen, maar er zijn ook heel veel vitale senioren die uitstekend zonder extra steun kunnen leven. Voor groepen met een niet-Nederlandse achtergrond is het in sommige gevallen lastiger om te participeren in de Nederlandse maatschappij, bijvoorbeeld vanwege taalproblemen of problemen rond inburgering. Ook hier geldt dat de grootste groep echter gewoon meedoet. Het gaat dus niet om deze groepen afzonderlijk als 'kwetsbaar' te benoemen.

Voor kwetsbare groepen, zoals hierboven beschreven is in meerdere opzichten extra aandacht noodzakelijk. In het kader van dit hoofdstuk, 'Iedereen doet mee', gaat het vooral om de focus op de beschikbaarheid van de voorzieningen in Barendrecht, het realiseren van ontmoeting. In het hoofdstuk Meedoen makkelijker maken komen meer specifieke voorzieningen aan de orde. Voor wat betreft de groep gezinnen die extra ondersteuning nodig hebben in de opvoeding en opgroeien zijn de ontwikkelingen in het preventief jeugdbeleid en in het bijzonder de vorming van het Centrum voor Jeugd en Gezin van belang. Hierover meer in het hoofdstuk over de jeugd.

Bij het ontwikkelen van beleid is het van belang dat rekening wordt gehouden met de verschillen tussen mensen met en zonder beperkingen. Bijvoorbeeld bij de inrichting van de woonomgeving en de openbare ruimten. Ook het toegankelijk maken van het openbaar vervoer of het aanpasbaar bouwen zijn daarvan mooie voorbeelden. Zaken waar de gemeente niet altijd verantwoordelijk voor is, maar wel haar invloed kan uitoefenen. Barendrecht heeft de afgelopen jaren een actieve inzet gehad als het gaat om de voorzieningen rond gehandicapten. Zo is in Carnisselande aanpasbaar gebouwd.

Voor wat betreft de groepen met verstandelijke beperkingen en psychische problemen ligt de situatie wat anders. De individuele zorg en behandeling wordt, met uitzondering van huishoudelijke hulp, vooralsnog gerealiseerd vanuit de zorgverzekering en AWBZ. Echter: ook hier is een regisserende rol voor de gemeente weggelegd als het gaat om het totaal aan samenhangende voorzieningen voor deze burgers. Hierop komen wij terug in het hoofdstuk 'Meedoen makkelijker maken'.

Woonzorgcirkels

De ontwikkeling van woonzorgcirkels levert een stevige impuls aan 'Iedereen doet mee'.

Woonzorgcirkels zijn gericht op voldoende woningen voor mensen met een zorgvraag, een veilige wijk met sociale cohesie, toegankelijke winkels, mogelijkheden tot sociale participatie en een aanbod van zorgdiensten, woondiensten en welzijnsdiensten. Het hart van de woonzorgcirkels vormen de wijksteunpunten, die momenteel in ontwikkeling zijn.

Bij voortzetting van het beleid op dit punt bestaat de behoefte de doelgroepen specifieker in beeld te krijgen om het beleid beter te kunnen richten. De ervaring leert tegelijkertijd dat het percentage zorgmijders onder de doelgroep groot is en dat een outreachende aanpak vanuit een maatschappelijke steunstructuur noodzakelijk is om de doelgroep te bereiken.

Minima en (verborgen) armoede

De gemeente Barendrecht heeft een uitgebreid voorzieningenpakket op allerlei terreinen. Bij 'Iedereen doet mee', en meer specifiek over de 'deelname van doelgroepen', is de mate waarin mensen financieel in staat zijn deel te nemen aan de vele voorzieningen in Barendrecht een belangrijk aandachtspunt. Het gemiddelde inkomen van Barendrechters is relatief hoog, het aantal bijstandsgerechtigden relatief laag (ten opzichte van Zuid-Holland/ Ridderkerk bijvoorbeeld). Voor burgers met een goed inkomen is het voor de gemeente veelal niet noodzakelijk om financieel bij te springen.

Aan de andere kant: de huizenprijzen zijn hoger dan elders in Zuid-Holland (zeker uit Carnisselande komen signalen dat 'mensen werken voor hun hypotheek'). Een laag (besteedbaar) inkomen betekent bijvoorbeeld voor gezinnen met kinderen dat er druk staat op het mee kunnen doen. Dit thema kan spelen rond lidmaatschap van sportverenigingen, maar ook bijvoorbeeld rond deelname aan activiteiten rond de Brede School (zie hoofdstuk de jeugd heeft de toekomst).

Op het gebied van minimabeleid kent Barendrecht o.a. de volgende instrumenten:

- Individuele Bijzondere Bijstand: o.a. voor medische kosten die noodzakelijk zijn en waarvoor men een eigen bijdrage is verschuldigd zoals brillen, dieetkosten tandheelkundige hulp, gehoortoestellen, enzovoort.
- Collectieve ziektekostenverzekering voor personen met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm.
- Sociaal Cultureel en Educatief fonds om de deelname aan cursussen en andere activiteiten te bevorderen (een bijdrage van maximaal € 200 per jaar voor de doelgroep tot 110% van de bijstandsnorm).
- Rotterdampas voor kortingsbonnen eveneens ten behoeve van deelname aan sociaal culturele en educatieve activiteiten (maar voor een bredere doelgroep: in principe kan iedereen deze kortingspas kopen voor € 55 en minima voor € 5)
- Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.
- Schuldhulpverlening.

Deze voorzieningen worden niet altijd optimaal benut.

Op basis van het collegeprogramma is op dit punt al een aantal acties uitgezet, voor de volledigheid formuleren wij in dit beleidskader de doelstellingen.

Doelstellingen/actiepunten

De deelname van kwetsbare groepen is prioriteit in de gemeente. De gemeente inventariseert knelpunten op dit punt via het Servicecentrum, en rapporteert de genomen acties elk kwartaal.

Om het bereik onder de doelgroepen voor het minimabeleid te verbeteren, zal in de loop van 2008 in het kader van een zogenaamd Innovatieproject WWB samen met 14 andere gemeenten een campagne worden gevoerd.

De gemeente Barendrecht onderzoekt de mogelijkheden rond het stimuleren van deelname aan activiteiten voor mensen met een laag inkomen rond bijvoorbeeld sport en cultuur, inclusief de optimale inzet van regelingen en voorzieningen voor burgers met een smalle beurs.

5.4 Arbeidsparticipatie versus maatschappelijke participatie

Met de wens rond het versterken van de maatschappelijke participatie doet zich een spanning voor in relatie tot de, ook gewenste, arbeidsparticipatie. In deze paragraaf vindt u een beschrijving van dit vraagstuk.

Hieronder is een aantal gegevens rond uitkeringen (peildatum 2006) opgenomen. Het overzicht over 2007 is nog niet beschikbaar.

aantal uitkeringen per 1.000 inwoners	jaar	Barendrecht	provincie Zuid-Holland
bijstandsuitkeringen	2006	4,1	28,9
wao-uitkeringen	2006	25,2	34,9
ww-uitkeringen	2006	12,7	16,1
wajong-uitkeringen	2006	5,7	7,1

Bron: UWV, uit: Sociale Monitor 2007, ABF Research BV, CBS

De gegevens laten zien dat Barendrecht relatief weinig mensen in een uitkering heeft. Overigens is er wel een groei zichtbaar: eind 2007 bijvoorbeeld was het aantal mensen in de bijstand 266, eind 2006 was dit 180 (een stijging van 30%).

Voor wie al arbeidsongeschikt is geworden voordat hij of zij 18 wordt, is er de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (WAJONG). De WAJONG-uitkeringen laten ten opzichte van 1998 een stijging zien van 24%. De regeling geldt voor mensen die al arbeidsongeschikt zijn op 17-jarige leeftijd of voor studerende zonder arbeidsverleden die tijdens hun studie arbeidsongeschikt worden.

Deelname aan re-integratietrajecten		
Barendrecht	Gemeenteklasse (gemiddelde in eferentiegemeenten)	
Aantal arbeids re-integratietrajecten	Percentage	Percentage
45	25%	12,7

Bron: UWV, uit: Sociale Monitor 2007, ABF Research BV, CBS

De deelname aan re-integratietrajecten is relatief laag, evenals de inzet van gesubsidieerd werk. Met het decentraliseren van verantwoordelijkheden en bevoegdheden naar de gemeente ontstaan nieuwe kansen voor een integrale aanpak. Een mooi voorbeeld hiervan is de mogelijkheid om mensen met een wsw-indicatie die (nog) niet in een betaalde baan kunnen werken in te zetten op vormen van begeleid werk.

Het hebben van werk geeft de grootste garantie op meedoen: inkomen, contacten, maatschappelijk meedoen, waardering, autonomie en onafhankelijkheid. In Nederland wordt daarom zwaar ingezet op arbeidsparticipatie: met vereende inspanningen wordt bijvoorbeeld gewerkt aan re-integratietrajecten voor WAO-ers, het vergroten van participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt en het realiseren van trajecten voor kwetsbare mensen die via sociale activering en begeleide vormen van werk uiteindelijk in een 'gewone' baan terecht komen.

Aan de andere kant geldt dat met het realiseren van meer mensen met een betaalde baan de participatie in de vorm mantelzorg en vrijwilligerswerk en onderlinge maatschappelijke ondersteuning schaarser wordt.

De inzet van professionele begeleiding rond maatschappelijke activiteiten en zorg groeit, het aandeel vrijwilligers in alle sectoren wordt kleiner. Daarnaast is een ontwikkeling zichtbaar waarbij de inzet van vrijwilligers een andere insteek krijgt. Het gaat bijvoorbeeld meer om korter durende 'projecten'.

De combinatie werk en zorg

Enerzijds is het beleid gericht op de actieve bijdrage van burgers aan sociale cohesie, leefbaarheid, 'zorgen voor elkaar'. Anderzijds is de wens dat iedereen werkt, waardoor mensen minder tijd overhouden voor andere zaken en daardoor verder af komen te staan van hun leefomgeving.

De komende jaren zal er steeds meer en steeds langer gewerkt moeten worden.

Niet alleen in het beleid maar ook in individuele situaties van Barendrechtse burgers wordt de spanning tussen betaald werk en maatschappelijke participatie zichtbaar. Wat bijvoorbeeld te doen met de bijstandsvrouw die aan het werk zou kunnen, ware het niet dat zij als mantelzorger voor haar moeder zorgt? Als het resultaat van een betaalde baan voor dochter is dat moeder intramuraal verzorgd moet gaan worden? In een dergelijk geval is een slimme, creatieve oplossing noodzakelijk. Kan de vrouw haar mantelwerk bijvoorbeeld betaald krijgen via een PGB? En hoe kan de gemeente dan helpen een oplossing te realiseren?

Beleidsmatig is het, gezien de enorme meerwaarde van arbeidsparticipatie (ook voor kwetsbare groepen), logisch in te zetten op betaald werk. Op individueel niveau kan in sommige situaties de weegschaal de andere kant op slaan.

Bij de uitwerking en de uitvoering van het beleid is de afweging op individueel niveau cruciaal: het gaat om maatwerk. Wat is, alles afwegend in deze concrete situatie, de beste oplossing? Dit kan alleen als beslissingen rond individuen op een integrale wijze worden uitgevoerd. Het gaat om de relatie tussen bijvoorbeeld de ww, wsw, sociale activering, individuele voorzieningen én maatschappelijke participatie (met name mantelzorg en vrijwilligerswerk).

De gemeente legt het primaat bij arbeidsparticipatie, maar heeft daarbij oog voor de individuele situatie van Barendrechters. In de afwegingen rond beslissingen wordt het belang van maatschappelijke participatie meegenomen. Kortom, er wordt maatwerk geleverd.

Inburgering

Met de komst van de Wet Inburgering heeft de gemeente een structurele verantwoordelijkheid gekregen in de bevordering van maatschappelijke en arbeidsparticipatie voor allochtonen ('oudkomers en nieuwkomers').

Op grond van de Regeling vrijwillige inburgering biedt de gemeente Barendrecht naast de verplichte cursussen ook een aanbod aan vrijwillige inburgeraars, dat zijn personen die niet onder de Wet inburgering vallen maar net als de inburgeringsplichtigen onvoldoende de Nederlandse taal beheersen. Bij deze doelgroep vrijwillige inburgeraars wordt tot op dit moment prioriteit gegeven aan uitkeringsgerechtigden, mensen zonder inkomsten en geestelijk bedienaren.

In 2007 zijn 45 inburgeraars gestart met hun cursus. Dat is meer dan het geplande aantal (33) en ook tegen de verwachting in omdat er (evenals elders in het land) achterstand was met de invoering van de wet. Van die 45 waren er 33 inburgeringsplichtig en 12 vrijwillige inburgeraar. Het betreft 30 oudkomers en 15 nieuwkomers. Uiterlijk eind 2009 moeten de betreffende personen deelnemen aan het inburgeringsexamen.

In 2008 en volgende jaren zullen er naar verwachting elk jaar ca. 80 personen starten met een inburgeringscursus. Deze schatting is gemaakt op basis van het Bestand Potentieel Inburgeringsplichtigen dat door het ministerie is vastgesteld (275) en het verwachte aantal vrijwillige inburgeraars. Dat laatste aantal is moeilijk te schatten en gezien de recente ontwikkelingen betreffende de komst van mensen uit Oost-Europa zal dat aantal in 2008 wellicht moeten worden herzien.

Ontwikkelopdracht

Het vraagstuk rond arbeidsparticipatie en maatschappelijke participatie is, vooral voor kwetsbare groepen, complex. De gemeente heeft hier een belangrijke rol. In de gemeente Barendrecht liggen de percentages, gemeten ten opzichte van andere plekken, relatief laag. Anderzijds: er is een groei zichtbaar van mensen die niet deelnemen in het arbeidsproces. Hiermee ligt er een ontwikkelopdracht voor de gemeente. De eerste stap hierbij is het realiseren van zicht op de huidige situatie en de analyse van de redenen voor de groei van het aantal mensen in een uitkering.

Doelstellingen/actiepunten

De gemeente realiseert een helder overzicht, inclusief analyse van de situatie rond arbeidsparticipatie.

De komende periode worden de mogelijkheden voor een integrale aanpak (beleidsmatig) en de inzet van casemanagement (individueel per cliënt) voor mensen die gebruik maken van een uitkering onderzocht en uitgewerkt. Hierbij wordt een link gelegd tussen voorzieningen binnen de Wmo (het Wmo-loket) en andere voorzieningen (bijvoorbeeld de bijstand of de sociale werkvoorziening)

De gemeente stimuleert re-integratietrajecten voor kwetsbare mensen en vergroot de inzet van begeleid werken en werk met een loonkostensubsidie binnen het domein van de leefbaarheid en sociale cohesie. Zo werkt de inzet op "Iedereen doet mee" dubbel: voor burgers die deze trajecten volgen én voor dienstverlening in de gemeente.

Hoofdstuk 6 Meedoen makkelijker maken

Meedoen makkelijker maken is het tweede hoofdthema in dit beleidskader Wmo.

Het devies in de Wmo is zelfredzaam zijn en blijven. Daar waar mensen iets extra's nodig hebben om 'mee te doen' zorgt de gemeente daarvoor.

Uitgangspunt in de Barendrechtse maatschappelijke ondersteuning is dat mensen zelf vormgeven aan hun eigen leven, en dat ze, als ze zorg nodig hebben, dit zelf kunnen regelen. Echter: er is een groep die dit niet kan zonder 'steuntje in de rug'. In die gevallen zorgt de gemeente voor toegankelijke informatie, advies en (onafhankelijke) cliëntondersteuning.

Het gaat bij 'Meedoen makkelijker maken' om individuele voorzieningen, maar ook om aanbod rond specifieke groepen. De gemeente realiseert deze activiteiten op basis van het resultaat van inspanningen, maar ook op basis van de input vanuit de participatie van burgers, de signalen vanuit organisaties, de resultaten van de inzet van gemeentelijke dienstverlening en maatschappelijke ontwikkelingen. Het scenario 'Stuurman van je eigen leven' past goed op de inzet rond 'Meedoen makkelijker' maken.

De komende jaren zullen, in aanvulling op de huishoudelijke hulp en voorzieningen voor gehandicapten en ouderen, ook andere individuele voorzieningen ondergebracht worden onder de werking van de Wmo. Concrete afspraken zijn in dit kader nog niet gemaakt tussen het rijk en de gemeenten. Overigens is het een belangrijke randvoorwaarde dat met de voorzieningen in de Wmo ook voldoende financiële middelen vrijkomen.

Individuele voorzieningen

Doelstelling/actiepunt

De uitbreiding van de Wmo op langere termijn maakt het des te belangrijker om de infrastructuur rond individuele voorzieningen (inclusief verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de betrokken partners) goed in te bedden binnen de gemeente. De gemeente realiseert een heldere, integrale infrastructuur rond de uitvoering van individuele voorzieningen

Wat vinden de inwoners (bron: themabijeenkomsten januari-februari 2008)

Wat gaat goed?

- *De communicatie met de burgers (de gemeente luistert)*
- *Vrijwilligerswerk, mantelzorg en het netwerk daaromheen*
- *Aanpasbaar bouwen*
- *Meedenken in individuele zorgvoorzieningen*
- *Woonzorgcirkels*

Wat moet beter?

- *Daadkracht in oplossingen*
- *Altijd een huisbezoek bij indicatie huishoudelijke hulp*
- *Informatie vanuit de gemeente is te onduidelijk en niet alle inwoners worden bereikt*
- *Klaagmentaliteit van burgers*
- *De intolerantie van ouderen richting jongeren en vice versa*

Tips voor de gemeente:

- *Clïënt moet kunnen kiezen tussen professionele of vrijwilligerszorg*
- *Eén punt in de wijk voor alle vragen*
- *Maak gebruik van de bestaande netwerken (de gemeente hoeft echt niet alles voor ons te regelen)*
- *Zet in op 'levensbestendige' huisvesting voor senioren*
- *Duidelijke informatie over de sociale kaart*

6.1 Individuele voorzieningen

Dit prestatieveld onderscheidt zich van de andere prestatievelden, in die zin dat individuele burgers een beroep kunnen doen op de gemeente op grond van de compensatieplicht.

Het compensatiebeginsel houdt in dat de gemeente voorzieningen treft voor personen met beperkingen die hen in staat stellen een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel en medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. Dit alles gericht op de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. De Wet voorzieningen gehandicapten is met de komst van de Wmo ingetrokken en is onder dit prestatieveld terug te vinden.

Het voorzieningenbeleid Wmo, dat zowel de voormalige Wvg-voorzieningen bevat als de Huishoudelijke verzorging, is vastgelegd in de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Barendrecht en de bijbehorende Regeling voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Barendrecht.

Vanuit de gemeentelijke Wmo-visie wordt belang gehecht aan een effectieve, klantgerichte maatwerkuitvoering van de compensatieplicht Wmo. Uitgangspunt van beoogd klantgericht maatwerk is een brede, integrale indicatiestelling, in beginsel middels huisbezoeken. Met het cliëntgericht maatwerk wil de gemeente mensen met beperkingen helpen bij het bevorderen van de individuele zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Deze oplossingen kunnen bestaan uit collectieve voorzieningen en individuele voorzieningen en ondersteuning op het terrein van zorg, welzijn, inkomen, wonen en vervoer. Hiermee wordt tevens beoogd de onderbenutting van de bestaande voorzieningen tegen te gaan, maar ook het gebruik van collectieve voorzieningen te stimuleren.

Persoonsgebonden budgetten

Waar mogelijk wil de gemeente pilots faciliteren op het terrein van persoonlijke budgetten. Doel daarvan is mensen met beperkingen zoveel mogelijk stuurman van hun eigen leven te laten zijn. De nadruk ligt hierbij op de toegang tot zelfgekozen arrangementen. Ervaringsdeskundigheid is daarbij de kern. Mensen met beperkingen zijn als geen ander deskundig over de barrières die hen belemmeren om volwaardig aan de samenleving deel te nemen en kennen derhalve als geen ander hun behoeften op het terrein van maatschappelijke ondersteuning. Centraal thema vormt het vergroten van de competenties voor zelfregie en daarmee voor maatschappelijke participatie. Voor de bevordering hiervan kan gedacht worden aan een breed inzetbare vorm van een persoonsgebonden budget. Met een dergelijk budget wordt een instrument gecreëerd dat het mensen met beperkingen gemakkelijker maakt keuzes te maken die direct aansluiten bij hun levensbehoeften en bij hun persoonlijke situatie. De mogelijkheden daartoe zouden door de gemeente nader onderzocht moeten worden.

Leren van evalueren

De Tussentijdse evaluatie Wmo (juni 2007) laat enerzijds zien dat de huidige praktijk naar tevredenheid verloopt, anderzijds blijkt op een aantal punten behoefte aan verbetering, vooral op het vlak van communicatie, informatieverstrekking en profilering. De aanbevelingen op dit vlak zijn betrokken bij de uitwerking van prestatievel 3: Informatie en advies.

Toch zijn er ook signalen die er op wijzen dat de geleverde dienstverlening onvoldoende aansluit op de behoefte aan ondersteuning, die noodzakelijk is om zo goed mogelijk weer aan het maatschappelijk verkeer deel te nemen. Overigens bestaat ook landelijk de ervaring dat mensen, en vooral ouderen, niet gemakkelijk klagen, ook omdat zij afhankelijk zijn van de geboden hulp. Aandachtspunt in de toekenning van de indicatie is dat het nog niet altijd lukt om in alle situaties een huisbezoek te doen. Daarnaast leidt de introductie van marktwerking tot fricties in de (historische gegroeide) samenwerking tussen dienstverleners.

Steeds meer gemeenten richten zich op een wijziging in de systematiek van de toegangsbepalings tot de Wmo: van de beoordeling van het recht tot de ondersteuning bij een integrale oplossing. Veelal gaat het om een stapeling van problemen en daarom wordt ook gekozen voor uitbreiding met inkomensondersteuning.

Om daarin als gemeente een beleidskeuze te kunnen bepalen is het noodzakelijk de knelpunten, naar kwaliteit en kwantiteit, in de huidige toepassing te kennen, maar ook om zicht te krijgen op de mate waarin het gevoerde beleid de beoogde effecten (= meedoen) realiseert c.q. invulling geeft aan het de compensatieplicht. Daarbij zal ook de behoefte bij mantelzorgers aan specifieke ondersteuning en de wijze van toegangsbepalings daarvoor betrokken moeten worden.

Aanbesteding huishoudelijke hulp

De overeenkomsten met de huidige aanbieders van huishoudelijke hulp in Barendrecht lopen per 1 januari 2009 af. Besloten moet worden of deze met nogmaals twee jaar verlengd worden of dat er aanleiding is opnieuw aan te besteden. Daartoe zal de gemeente in BAR-verband het aanbestedingsproces en de huidige dienstverlening evalueren. Bij de nieuwe aanbesteding zal gebruik gemaakt worden van de handreiking ' Sociaal overwogen aanbesteden' welke in opdracht van het ministerie van VWS en de VNG is opgesteld. In dit onderzoek worden concrete varianten gepresenteerd waarmee aspecten als de kwaliteit van de dienstverlening, de keuzevrijheid van de cliënt, de rechtspositie van de medewerker en administratieve en financiële afhandeling op een verantwoorde manier in het aanbestedingsproces betrokken kunnen worden.

In het eerste deel van dit beleidskader kwam al aan de orde dat een wetswijziging toegepast zal worden rond de kwalificatie en dienstverbanden van de uitvoerenden.

Knelpunten rond huishoudelijke hulp

De Wmo is een systeemwijziging, en wel één die grote consequenties heeft in de wijze waarop de zorg beschikbaar komt voor cliënten. In de oude situatie was zorg verzekerd. Het stelsel was duur en er was onvoldoende beeld of intensieve hulp ook altijd noodzakelijk was. In de nieuwe situatie is sturing, prioriteitsstelling en vraaggestuurd werken de bedoeling. De nieuwe situatie rond inkoop, toekenning en uitvoering van huishoudelijke hulp is het eerste gebied waarop de mogelijkheden én problemen in de volle omvang naar boven komen.

In Barendrecht is de overgang, zeker ten opzichte van de signalen vanuit vele andere gemeenten, relatief goed verlopen. Echter, ook voor Barendrecht is het heel belangrijk de knelpunten zoals deze landelijk spelen zeer serieus te nemen:

- Met de aanbestedingsprocedures is 'ineens' een stevige concurrentie ontstaan. Voor de inkopers (gemeenten) is gewerkt aan een gunstige prijs. Er worden echter te vaak concessies gedaan aan de kwaliteit. Huishoudelijke hulpen worden minder betaald en minder opgeleid. De continuïteit in de dagelijkse zorg voor cliënten staat onder druk. Steeds een ander, de hulp die het Nederlands onvoldoende beheerst... De aanbieders moeten voor (te) weinig geld de afgesproken diensten leveren, de bedrijfsvoering staat onder druk omdat (te) goedkoop gewerkt moet worden.
- Er is een splitsing gemaakt tussen 'gewone' hulp (alleen poetsen) en 'speciale' huishoudelijke hulp (ook begeleiden). Deze splitsing is nog onvoldoende uitgekristalliseerd en ook de indicatiecriteria zijn nog volop in ontwikkeling. De beslissing rond de vorm van hulp is niet altijd transparant. Wordt er niet te vaak voor de goedkope oplossing gekozen als er eigenlijk meer nodig is?
- De regelgeving en procedurele druk in de toekenning van individuele voorzieningen is fors. De vraag is of dat ten koste gaat van een inhoudelijke afweging. Krijgen cliënten behalve een goede procedure ook de juiste, integrale oplossing?

Doelstellingen/actiepunten

Met PGB's zijn burgers meer in staat om zelf te sturen op de zorg zoals zij die nodig hebben.

De gemeente richt zich de komende periode op onderzoek en uitwerking rond de uitbreiding van mogelijkheden rond persoonsgebonden budgetten.

De gemeente weegt bij de keuze rond aanbieders van individuele voorzieningen niet alleen de prijs, maar ook de kwaliteit. Het gaat om 'verantwoord aanbesteden'.

De monitoring rond het huisbezoek voor de beslissing rond de indicatie wordt geïntensiveerd.

Barendrecht werkt, samen met de betrokken partners, bij het inkopen, toekennen en realiseren van individuele voorzieningen aan voldoende kwantiteit én aan goede kwaliteit voor haar burgers. Daarbij gaat het niet alleen om een transparante procedure, maar ook om de beste oplossing voor de individuele cliënt. Het gaat om maatwerk.

6.2 Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid

De prestatievelden 7, 8 en 9 verplichten de gemeente maatregelen te nemen voor de opvang van dak- en thuislozen, voor vrouwenopvang en slachtoffers van huiselijk geweld. In het kader van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) gaat het om het signaleren, informeren en begeleiden en faciliteren van OGGZ- cliënten. De verslavingszorg is gericht op (preventie) van verslavingsproblemen en het aanpakken van overlast van verslaving.

0-Meting

Op dit moment is in Barendrecht nog geen zicht op de aard en ernst van de OGGZ-problematiek. In februari 2008 is een overleg OGGZ van start gegaan, waarin de zes gemeenten Barendrecht, Albrandswaard, Ridderkerk, Capelle en Krimpen aan de IJssel en Lansingerland en de GGD/Gemeente Rotterdam afstemming zoeken rond het beleidsterrein OGGZ.

Uiteraard werd in dat overleg al direct vastgesteld, dat we moeten beschikken over gegevens betreffende de OGGZ-doelgroepen (denk aan dak- en thuislozen, verslaafden, slachtoffers van huiselijk geweld, vangnetcliënten, kwetsbare ouderen, kwetsbare jongeren enz.) en ook moeten monitoren hoe het met de ontwikkeling van die doelgroepen verloopt (opdat wij effecten van ons OGGZ-beleid kunnen waarnemen). Dit wijst de richting uit van een nulmeting en daarna vervolgmetingen (OGGZ-monitor).

De NWN-gemeenten (Schiedam, Vlaardingen, Maasluis; er functioneert daar een overlegplatform OGGZ-NWN) hebben al een nulmeting door de GGD laten uitvoeren. Deze combineert een extrapolatie vanuit landelijke onderzoeksgegevens, informatie uit de registraties van instellingen die werken met OGGZ-cliënten en gegevens van de GGD/Gemeenten tot een beeld van de OGGZ-doelgroepen in de regio en per gemeente. Ook de Regio ZHE heeft een overlegplatform OGGZ en ook daar heeft men een nulmeting uitgevoerd.

Er zijn natuurlijk GGD-meetinstrumenten zoals de Gezondheidsenquête of de Jeugmonitor die te gebruiken zijn, maar bijvoorbeeld ook de gegevens uit het Plan van Aanpak MO (onder dak brengen van dak- en thuislozen), de lokale teams huiselijk geweld of de lokale zorgnetwerken. Van belang is ook dat in beeld komt, als en waar dat mogelijk is, welk verkeer van OGGZ-doelgroepen er tussen de gemeenten in de regio bestaat.

Verder willen we ook zien of we tot een inventarisatie van het zorgaanbod in de OGGZ kunnen komen. Daarmee komt in beeld dat we vraag en aanbod kunnen vergelijken en dat is een basis voor te voeren OGGZ-beleid.

Maatschappelijke opvang

De ontwikkelingen rond de maatschappelijke opvang zijn in Barendrecht volop gaande. De gemeente vangt een aantal mensen uit kwetsbare groepen op in Carnisselande. De begeleiding ligt onder meer bij Humanitas.

Barendrecht neemt verantwoordelijkheid om mensen uit kwetsbare groepen (zie klantprofielen in hoofdstuk 'Iedereen doet mee'), vaak afkomstig uit de eigen gemeente, op te vangen en te ondersteunen.

Deze inzet heeft wél consequenties voor de leefomgeving, zorgstructuren, veiligheidssituatie en wellicht ook overlastproblematiek. Buurtbewoners hebben er soms last van. In feite 'importeert' Barendrecht hiermee 'grote stadproblematiek'.

Barendrecht kiest voor 'Iedereen doet mee'. Dat betekent dat ook kwetsbare mensen ondersteuning krijgen om echt mee te kunnen doen. Ook als andere burgers daar problemen mee hebben.

De gemeente heeft dan soms te maken met tegenstrijdige belangen. Het is dan ook van groot belang dat de gemeente actief is in de informatie, het gesprek met burgers en de noodzakelijke ondersteuning voor een leefbare situatie. Deze discussie kan het beste plaatsvinden in de wijken waar het speelt.

Huiselijk geweld

Ook huiselijk geweld is één van de thema's die in de Wmo worden benoemd als verantwoordelijkheidsgebied voor de gemeente.

Huiselijk geweld is 'geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer wordt gepleegd'. Het kan daarbij gaan om lichamelijk en seksueel geweld of om psychisch geweld, zoals bedreiging en belaging (stalking).

Aard van het geweld	2006	1-1 tot 1-7-2007
Geestelijk geweld	13	2
Lichamelijk geweld	15	5
Lichamelijk & geestelijk geweld	0	2
Bedreiging	0	3
Met zekerheid seksueel geweld	2	0
Stalking	1	0
Verwaarlozing	0	0
Onbekend	0	4
Totaalmeldingen van huiselijk geweld	31	16

Barendrecht heeft een coördinatiepunt rond huiselijk geweld, bovenstaande gegevens zijn hieruit gerapporteerd.

Doelstellingen/actiepunten

Barendrecht zorgt dat in de ontwikkeling van de wijkregie een plek is voor open discussie en afspraken rond overlast en veiligheid.

Gezamenlijk met de regiogemeenten brengt Barendrecht middels een 0-meting de situatie rond de OGGZ-doelgroep in beeld. Op basis hiervan wordt een samenhangende visie gepresenteerd, gericht op een aanpak van preventie tot nazorg.

6.3 Een uitdaging: senioren en wonen

Van oudsher is het ouderenbeleid primair gericht op het helpen van ouderen als kwetsbare groep. Barendrecht maakt, in de uitwerking van het seniorenbeleid (net als bij de jeugd!) een andere keuze. Het is van groot belang dat ouderen ondersteund worden als er speciale voorzieningen nodig zijn. Echter: het uitgangspunt is dat senioren een belangrijke, krachtige groep burgers zijn. Met tijd en drive om hun levens- en werkervaring in te zetten voor de samenleving.

Anderzijds: ouderdom komt nu eenmaal met gebreken en de ouderen vormen daarom een grote doelgroep als het gaat om voorzieningen die het 'meedoen makkelijker maken'.

De meeste senioren zijn prima in staat aan te geven wat zij nodig hebben. Voor sommigen echter is een gerichte ondersteuning rond het realiseren van voorzieningen noodzakelijk.

In Barendrecht is de discussie gaande over de keuzes rond het wonen van ouderen. De woonsituatie en de hulp en aanpassingen die hierin wel en niet mogelijk zijn bepaalt in hoge mate de mate van zelfredzaamheid. In een aantal gemeenten wordt het concept van 'levensbestendig wonen' uitgewerkt. In dit concept wordt huisvesting én de sociale infrastructuur op zodanige wijze opgezet dat mensen er kunnen blijven wonen, ook als zij beperkingen hebben. Dit is ook voor Barendrecht een goede optie, want het biedt mogelijkheden voor een structurele aanpak rond het wonen van senioren.

Daarnaast zijn de mogelijkheden voor mensen die, misschien ook samen met anderen, zelf vorm willen geven aan de woonsituatie van hun 'oude dag' nog beperkt. Ook hier ligt een uitdaging. Uitgangspunt is dat ouderen, als zij dit willen, waar mogelijk moeten kunnen blijven wonen in hun vertrouwde omgeving. Er zijn echter ook grenzen. Die grenzen liggen op financieel aspect (hoe ver willen we gaan), maar zeker ook op sociaal aspect. Oudere mensen die alleen wonen kunnen vereenzamen, zij raken soms in een isolement.

Daarnaast speelt niet alleen de situatie van de oudere in kwestie, maar ook de situatie van de omgeving. De SWOB, ouderenbonden en Patrimonium hebben recent samen met de gemeente onderzoek gedaan naar de behoefte aan ouderenhuisvesting in Barendrecht. Uit dit onderzoek komt onder meer naar voren dat de behoefte rond seniorenhuisvesting de komende jaren zal groeien en dat flexibel, levensbestendig bouwen een belangrijke meerwaarde heeft.

Dit onderzoek geeft belangrijke aangrijpingspunten, en kan in samenhang met de sociale vraagstukken rond ouderen en de wijze van zorgverlening tot een goede visie op de woonsituatie van senioren leiden. Van groot belang hierbij is de betrokkenheid van de Barendrechtse senioren zélf.

Senioren

Doelstelling/actiepunt

De komende periode wordt de visie op het seniorenbeleid uitgewerkt. Uitgangspunt hierbij is de (zilveren) kracht van deze groep ervaren burgers in de maatschappij. Hierbij wordt onder meer onderzocht op welke wijze een preventief ouderenbeleid ingezet kan worden.

Hoofdstuk 7 Kunnen Kiezen

In dit hoofdstuk staat slechts één prestatieveld centraal. Het gaat dan ook over een heel belangrijke randvoorwaarde voor het goed functioneren van de maatschappelijke ondersteuning in brede zin. Namelijk de informatie, het advies en de cliëntondersteuning.

Informeren, adviseren en ondersteunen (hulp bij vraagverheldering) van burgers bij het zoeken en vinden van de juiste vorm van maatschappelijke ondersteuning is een gemeentelijke verantwoordelijkheid in het kader van prestatieveld 3.

Hoe goed het voorzieningenpakket, het beleid en de bedoelingen van de gemeente ook zijn, als de burgers de weg niet vinden, is alle inzet voor niets. Gezien het woud aan voorzieningen en regelingen op de terreinen van wonen, zorg, welzijn, gezondheid en inkomen wordt groot belang gehecht aan een plek waar burgers, en dan vooral kwetsbare burgers, laagdrempelig en onafhankelijk informatie en advies wordt geboden over de vragen die zij hebben.

Bij het thema 'Iedereen doet mee' is het scenario (zoals in hoofdstuk 5 beschreven) van de burger en zijn verbanden aan de orde. Bij 'meedoen makkelijker maken' gaat het om de burger als 'stuurman van je eigen leven'. Immers: het gaat om het bevorderen en ondersteunen van zelfredzaamheid van burgers.

Bij het realiseren van de mogelijkheden rond 'Kunnen Kiezen' is de gemeente aan zet, de Wetenschappelijke Raad voor het regeringsbeleid heeft dit omschreven als: 'de gemeente aan het roer'. Hier gaat het bij uitstek om verbinding, samenhang en integraliteit. De burger moet Kunnen Kiezen, de gemeente zorgt voor de mogelijkheid om dat te kunnen doen.

Barendrecht kent een complexe infrastructuur als het gaat om de functies rond informatie, advies en cliëntondersteuning. Er is een groot aantal advies- en steunpunten, ieder met een eigen expertise, werkwijze en inbedding. De organisatie is veelal georganiseerd vanuit specifieke doelgroepen.

Dat is ook logisch, want de Wmo, die de integraliteit en samenhang voorop stelt, was er nog niet. Bovendien is het, mét de groei van (uitvoerende) taken door de gemeente zelf, steeds belangrijker dat de onafhankelijkheid van cliëntondersteuning goed geregeld is, evenals een heldere en toegankelijke structuur rond klachtafhandeling.

Barendrecht heeft, zowel vanuit de gemeente zelf als vanuit maatschappelijke organisaties in feite op alle punten deskundigheid en dienstverlening beschikbaar. De slag die gemaakt moet worden ligt op het terrein van integraliteit en samenhang.

Tips voor de gemeente van de inwoners:

- Geef burgers die zelf kunnen kiezen de ruimte, help burgers die dat niet (meer) kunnen;
- Schep duidelijkheid in de wirwar van loketten;
- Afhandeling klachten of bezwaren niet alleen op de procedure, maar ook op de inhoud: krijgt iemand de best mogelijke ondersteuning?;
- Burgers moeten kunnen terugvallen op onafhankelijke cliëntondersteuning;
- PGB's geven keuzevrijheid, maar zijn wel ingewikkeld: help de burgers ermee;
- Sommige mensen hebben meer tijd nodig, maak hierin onderscheid;
- Hoe zit de klachtenregeling eigenlijk in elkaar?;
- Gaat Barendrecht voor standaardoplossingen of voor maatwerk?

Doelstellingen/actiepunten

De gemeente zorgt dat een toegankelijke, up-to-date 'sociale kaart' beschikbaar komt voor burgers én professionals, waarmee het overzicht op de beschikbare diensten en zorgvoorzieningen beschikbaar komt.

'De sociale staat van Barendrecht' wordt als dynamisch document rond feiten en cijfers uitgewerkt en komt beschikbaar voor burgers en professionals

7.1 Informatie

Voor een succesvolle uitvoering van maatschappelijke ondersteuning is het allereerst noodzakelijk dat de gemeente zowel binnen haar interne organisatie als naar burgers toe de beschikbare informatie toegankelijk en overzichtelijk beschikbaar heeft.

De website op Barendrecht.nl vervult hierbij een centrale rol. Daarnaast is de Schakel een belangrijk communicatiemiddel, zijn brochures en folders beschikbaar rond specifieke thema's, en is het Servicecentrum in het gemeentehuis een plek waar een ieder terecht kan voor informatie. De diverse steunpunten hebben informatie beschikbaar over het eigen specialisme. Wat ontbreekt is een up-to-date 'sociale kaart'. De sociale kaart is een up-to-date en toegankelijk overzicht voor burgers en maatschappelijke organisaties van de dienstverlening en zorgvoorzieningen in en rond Barendrecht. Verder is het belangrijk dat burgers, belangengroepen, maatschappelijke organisaties én de gemeentelijke organisatie zélf de beschikking hebben over feiten en cijfers rond Barendrecht.

7.2 Service- en steunpunten voor burgers

Gedurende de voorbereidingen voor dit beleidskader werd helder dat er geen eenduidigheid bestaat in de definitie van reikwijdte, positionering en onderlinge relatie tussen betrokken partijen. Voor de burgers betekent dit dat zij niet altijd weten waar zij terecht moeten. Anderzijds is helder dat alle partners gericht zijn op en actief zijn in onderlinge samenwerking.

Uiteraard kunnen burgers direct terecht bij groepen en organisaties rond specifieke doelgroepen of thema's. Daarnaast zijn er meer gebundelde vormen van ondersteuning. Een overzicht van de 'ingangen in de Wmo' (excl. jeugdzaken):

- Het Servicecentrum. De centrale plek in het gemeentehuis. De ingang voor burgers en andere betrokkenen als het gaat om alle dienstverlening van de gemeente dus ook die rond de maatschappelijke ondersteuning;
- Het Wmo-loket. De plek waar burgers terecht kunnen als het gaat om individuele voorzieningen. Te bereiken vanuit het Servicecentrum;
- Het servicepunt vrijwilligers. Ondergebracht bij Stichting Alle-r-hande. Rond vrijwilligers in de zorg wordt intensief samengewerkt met de SWOB, dit in verband met de relatie met mantelzorg, respijtzorg en de contacten met zorgaanbieders. Gezien de specifieke vragen die leven rond vrijwilligers in de sport wordt overwogen om hier een apart punt voor te starten;
- Steunpunt mantelzorg. Ondergebracht bij de SWOB;
- Servicepunt van MEE. (Nog) niet onder regie van de gemeente;
- Informatiepunt St. Alle-r-hande, ondergebracht in Carnisselande;
- JIP (jongeren informatiepunt);
- Wijksteunpunten. In ontwikkeling binnen het kader van woonzorgcirkels;
- Wijkregie. In ontwikkeling, met aanspreekpunt/ ingang in de wijk;
- Meldpunt huiselijk geweld. Ondergebracht bij Stichting De Stroom Opmaat Groep;
- Sociaal loket. Nieuw steunpunt, ondergebracht bij Stichting De Stroom Opmaat Groep, gestart met Sociaal Raadslieden, wordt verbreed met vrijwilligersgroepen

7.3 Onafhankelijke cliëntondersteuning en klachtafhandeling

Met de Wmo (en andere ontwikkelingen) wordt de gemeente in toenemende mate verantwoordelijk voor de regie én de uitvoering van maatschappelijke taken. Aan de andere kant wordt veel van de dienstverlening vanuit de gemeente uitbesteed aan maatschappelijke organisaties, die naast hun uitvoerende taken ook zorgen voor cliëntondersteuning. Vanuit het perspectief van burgers wordt het hiermee ook belangrijker dat zij daar waar nodig een onafhankelijke plek hebben voor vragen. Los van de gemeente, die veelal de beslisser is als het gaat om de indicatie, en los van de uitvoerende organisaties, die zelf ook diensten verlenen.

7.4 Klachtafhandeling

De gemeente heeft, conform de regelgeving, uiteraard een bezwarencommissie rond beslissingen over voorzieningen. Klachten van een andere aard komen momenteel op verschillende plekken binnen. Gezien de ontwikkelingen rond de Wmo is het belangrijk dat ook op het gebied van klachtafhandeling een integraliteitsslag gemaakt wordt. De focus op het beleid rond klachten is om twee redenen belangrijk: enerzijds is het voor burgers essentieel dat snel en adequaat gereageerd wordt. Anderzijds is het voor de gemeente belangrijk om te leren van klachten. Belangrijk is dat de klachtafhandeling op een onafhankelijke wijze georganiseerd wordt. Als het gaat om de hoofdlijnen, het beleid en de monitoring rond klachten speelt de Wmo-adviesraad een signalerende rol.

7.5 Barendrecht Centrum en - Carnisselande

Barendrecht is één gemeente met twee herkenbare delen. Hoewel de afstanden niet overdreven moeten worden, is wel helder dat Carnisselande een eigen dynamiek en identiteit heeft. De burgers in Carnisselande zijn veelal meer gericht op Rotterdam dan op Barendrecht. Dat is helemaal geen probleem, tot het gaat om echt 'Barendrechtse zaken'. Als het gaat om overleg over activiteiten en leefbaarheid in de eigen wijk. Het zou mooi zijn als die zaken dan ook in de eigen wijk geregeld kunnen worden. Bovendien: juist voor mensen waarvoor zaken nodig zijn rond 'Meedoen makkelijker maken' is de afstand naar het gemeentehuis of het dienstencentrum al snel te groot. Over de vraag welke service ook in Carnisselande beschikbaar zou moeten zijn, is momenteel dan ook discussie gaande.

7.6 Hoe verder met de cliëntondersteuning?

De huidige situatie rondom cliëntondersteuning is complex en versnipperd. Tot op de dag van vandaag ontwikkelen verschillende servicepunten rond verschillende thema's en doelgroepen zich los van elkaar. Dat past niet in de integrale aanpak van de Wmo. De wens van vele burgers is dat de situatie overzichtelijker wordt. Ook op de onafhankelijkheid rond cliëntondersteuning en de transparantie in klachtafhandeling is een slag noodzakelijk.

Bekeken vanuit de Wmo is een driedeling mogelijk, waarmee enerzijds de situatie overzichtelijk wordt en anderzijds vorm gegeven wordt aan onafhankelijke en gebundelde dienstverlening:

1 Servicecentrum

Dit is de centrale toegang tot alle dienstverlening binnen de gemeente. Het Servicecentrum weet wat er te koop en te doen is in de gemeente en zorgt voor de algemene informatievoorziening. Het Wmo-loket is ingebouwd binnen het Servicecentrum. Mailen, bellen, langskomen: het is allemaal mogelijk. Een tweede Servicecentrum in Carnisselande is duur en wellicht niet nodig, echter: het openbaar vervoer van en naar het gemeentehuis moet substantieel beter. Voor kwetsbare burgers moet het ook in de eigen wijk mogelijk zijn zaken te regelen.

2 Wijksteunpunt

Het wijksteunpunt heeft twee locaties: één in centrum en één in Carnisselande. Het wijksteunpunt is een samenwerkingsverband tussen alle organisaties die in Barendrecht actief zijn in de maatschappelijke ondersteuning, gericht op een integrale aanpak. In het wijksteunpunt worden de functies van de verschillende steun- en servicepunten gecombineerd: mantelzorg, vrijwilligers, zorgcoördinatie, woonzorgcirkels.

3 Sociaal loket

Het sociaal loket is de onafhankelijke plek voor cliëntondersteuning: informatie zoeken, niet weten waar je terecht moet, moeite met formulieren of een aanvraag, twijfelen over de aanvraag van een PGB, een klacht hebben, vragen over wat de consequenties zijn van een beslissing... Het sociaal loket is gevestigd op dezelfde locaties als het wijksteunpunt, ook hier dus twee locaties.

Doelstellingen /actiepunten

De gemeente realiseert een vereenvoudiging in de vormgeving van de cliëntondersteuning door de bundeling van functies tot drie onderdelen met elk een heldere functie: Servicecentrum algemene voorzieningen), Wijksteunpunt (maatschappelijke ondersteuning) en sociaal loket (onafhankelijke cliëntondersteuning).

De klachtregeling rond zowel individuele voorzieningen als voor maatschappelijke ondersteuning in brede zin wordt integraal en onafhankelijk vormgegeven en gecommuniceerd met de burgers.

Samenvattend kan gesteld worden dat juist in het thema 'Kunnen Kiezen', de integraliteit in de dienstverlening van de gemeente een grote rol speelt.

De ontwikkelingen rond de steunpunten is een belangrijk middel om de dienstverlening en cliëntondersteuning verder vorm te geven.

Hoofdstuk 8 De jeugd heeft de toekomst

Inleiding

Het jeugdbeleid heeft prioriteit in Barendrecht, daarom is het jeugdbeleid een apart thema in het Wmo beleidskader. Alle thema's van de Wmo komen terug als het gaat om de jeugd: Meedoen, Meedoen makkelijker maken én Kunnen Kiezen. Dit hoofdstuk is zodanig opgebouwd, dat het ook separaat gebruikt kan worden als basis voor het 'uitvoeringsprogramma jeugd', dat later dit jaar gerealiseerd zal worden. Het heeft dus een wat andere opbouw dan de overige delen van het beleidskader. Allereerst wordt de visie op het jeugdbeleid beschreven. Daarna worden 3 hoofdlijnen uitgewerkt. In elk van deze hoofdlijnen wordt een aantal onderling samenhangende onderwerpen besproken. De drie hoofdlijnen:

1. Gezond en veilig opgroeien
2. Leren voor het Leven
3. Participeren

In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk worden de doelstellingen en actiepunten op een rijtje gezet.

Met vrijwel alle aspecten die in dit hoofdstuk benoemd worden is Barendrecht al aan het werk. Recentelijk is een korte notitie jeugd (december 2007) gemaakt met daarin een overzicht.

Een selectie:

- Ontwikkeling Centrum voor Jeugd en Gezin;
- Uitwerking en uitbreiding speelmogelijkheden, met een focus op kinderen ouder dan acht jaar;
- Heroriëntatie en uitbreiding Brede School;
- Opstarten jongerenplatform;
- Uitwerking vorm, inhoud en locatie jongerencentrum;
- Integraal projectplan overlegstructuren en casusoverleggen rond de sluitende aanpak;
- Plan jongerenactiviteiten;
- Inventarisatie rond hangjongeren volgens de Bekemethode;
- Voorbereiding implementatie maatschappelijke stages.

Met deze en andere initiatieven werkt de gemeente Barendrecht aan het vormgeven van het jeugdbeleid in brede zin.

Meer nog dan voor de andere onderdelen van de maatschappelijke ondersteuning geldt dat het beleidskader zoals dat hier beschreven is, dient als paraplu voor de activiteiten, die binnen de gemeente al in gang zijn gezet.

Voor het jeugdbeleid is een integrale aanpak, gebaseerd op de specifieke situatie rond jeugd in Barendrecht en de wensen van ouders, kinderen, jongeren en andere betrokkenen van groot belang. De intensieve contacten in de wijk met en tussen jongeren zijn hierbij een belangrijk hulpmiddel.

8.1 Visie op het jeugdbeleid

Kinderen die opgroeien tot gezonde, zelfstandige en betrokken volwassenen leveren straks een bijdrage aan een prettige en veilige samenleving. Hiermee is het opvoeden en opgroeien van kinderen niet alleen een privéaangelegenheid, maar ook een publieke zaak. Het zijn de ouders die primair verantwoordelijk zijn voor de optimale ontwikkeling van hun kinderen, de overheid faciliteert waar mogelijk en begrenst waar nodig. De gemeente heeft de regie in het jeugdbeleid. Dit moet zichtbaar zijn, zowel in het beleid als in het 'dagelijks leven'. Een goed jeugdbeleid kan alleen als de aanpak integraal is: het gaat over kinderopvang en onderwijs. Over ontwikkelingsstimulering en preventie. Over culturele zaken en over sport. Het gaat over wonen en de openbare ruimte. Het gaat over de ondersteuning van ouders, maar ook over de participatie van jongeren. Het gaat over sociale cohesie, maar ook over openbare orde en veiligheid.

Een goed jeugdbeleid is dus een integraal beleid, dat ontwikkeld wordt vanuit de invalshoek van gezinnen, kinderen en jongeren zelf. Dat kan alleen als de gemeente structureel in contact is met de burgers, maar ook met de maatschappelijke organisaties die werken met de Barendrechtse jeugd.

Optimale ontwikkeling

Centraal staat de wens om te werken aan een optimale ontwikkeling van jonge Barendrechtse. De vijf ontwikkelingslijnen waarop het ministerie van Jeugd en Gezin haar beleid baseert, zijn een goed uitgangspunt voor deze integrale aanpak:

- Gezond opgroeien: lichamelijk en geestelijk, gezonde leefstijl en continuïteit in opvoeding;
- Veilig opgroeien: geborgenheid, grenzen, structuur en regelmaat, veilig thuis en veilig buiten huis;
- (Steentje) Bijdragen aan maatschappij: meedenken en meedoen, positief gedrag en democratisch burgerschap;
- Talenten ontwikkelen en plezier hebben: onderwijs, hobby's: sport, spel, cultuur en (re)creatie(f);
- Goed voorbereid zijn op de toekomst: diploma halen, werk vinden, in levensonderhoud kunnen voorzien.

Samenwerken

Bij het opvoeden en opgroeien van jeugd zijn vele partners betrokken. Het wordt steeds duidelijker dat de crux van een succesvol jeugdbeleid ligt in:

1. een effectieve samenwerking tussen alle betrokkenen;
2. het realiseren van heldere verantwoordelijkheden;
3. het zorgen voor een begrijpelijke indeling en werkwijze.

De gemeente heeft in het jeugdbeleid als geheel een regisserende rol. Voor sommige onderdelen heeft de gemeente ook zelf de verantwoordelijkheid (ofwel: het budget). In dat geval heeft de gemeente naast de regie ook de aansturing. In dit kader is de landelijke discussie rond het realiseren van de 'doorzettingsmacht' van belang. Het gaat hierbij om het realiseren van meer mogelijkheden voor de gemeente (in het bijzonder de wethouder jeugd) om beslissingen te nemen rond de verantwoordelijkheid voor een sluitende aanpak en de veiligheid van kinderen en de samenleving. De doorzettingsmacht zal met de vorming van het Centrum voor Jeugd en Gezin vorm krijgen.

Preventief jeugdbeleid

Het jeugdbeleid is integraal onderdeel van het Wmo beleidskader als het gaat om het preventief jeugdbeleid. Hierover handelt prestatieveld 2 in de Wmo:

Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden. Het heeft betrekking op de in een gemeente wonende jeugdigen – en in voorkomende gevallen hun ouders – bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is, dan wel voorkomen kan worden. Dit beleidsterrein geldt als aanvulling op andere wetgeving, zoals de Leerplichtwet, vastgelegde taken.

Het preventief jeugdbeleid valt samen te vatten in 5 kernfuncties:

- Informatie en advies
- Signaleren van problemen
- Pedagogische hulp (opvoedingsondersteuning)
- Zorgcoördinatie
- Toeleiding naar intensieve zorg

In het preventief jeugdbeleid gaat het dus om het voorkomen van problemen. Over vroegtijdige signalering en over een snelle interventie als er iets dreigt mis te gaan. Centraal hierbij staat, geredeneerd vanuit de gemeente, dat preventie alleen mogelijk is als organisaties intensief met elkaar samenwerken, de zorgcoördinatie geregeld is en ook de toeleiding naar intensieve zorg (uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van provincie en zorgverzekering) goed geregeld is. Het preventief jeugdbeleid is hiermee een belangrijk instrument voor het realiseren van optimale kansen voor kinderen.

Het Centraal Plan Bureau heeft recent een groot onderzoek uitgevoerd naar 'Kinderen in Nederland' (2006). De resultaten zijn bemoedigend: Met 90% van de kinderen in Nederland gaat het goed. Zij zijn gelukkig en groeien op zonder ernstige problemen. In het zelfde onderzoek is gekeken naar belangrijke risicofactoren bij kinderen:

Vier risicofactoren voor het ontstaan van negatieve opvoedingsbeleving en psychosociale problemen

- laag inkomen
- eenoudergezin
- niet-westerse afkomst
- lage opleiding moeder

Cumulatie	Verhoogde kans op psychosociaal probleem	Verhoogde kans op negatieve opvoedingbeleving
Één risicofactor	1,7 keer	geen
Twee risicofactoren	4,0 keer	3,6 keer
Drie of vier risicofactoren	5,3 keer	3,6 keer

Opvallend is dat het bij deze risicofactoren niet primair gaat om zaken in het kind zelf, het gaat om de sociaal-maatschappelijke situatie waarin kinderen opgroeien.

In het kader van het preventief jeugdbeleid is het dus belangrijk de maatschappelijke situatie van kinderen, jongeren en gezinnen als totaal te bekijken. Het preventief jeugdbeleid is een belangrijk onderdeel van het beleidskader jeugd, zoals beschreven in dit hoofdstuk. Het jeugdbeleid is echter breder dan dat. De gemeente kiest hierbij voor een integrale aanpak:

Barendrecht kiest voor een jeugdbeleid dat niet gebaseerd is op kinderen en jongeren met problemen, maar start bij de gewone situatie. Het gaat over alle kinderen, jongeren, ouders en al die andere betrokkenen die samenleven in Barendrecht. De gemeente werkt aan het realiseren van optimale ontwikkelingsmogelijkheden. De jongeren hebben dat goed begrepen, en formuleerden het op de bijeenkomst die gehouden werd ter voorbereiding op dit beleidskader als volgt: Jouw Barendrecht, jouw toekomst!

8.2 Input (jonge) Barendrechtters

Ter voorbereiding op dit beleidskader werden twee bijeenkomsten gehouden rond de jeugd: één rondom gezinnen in Barendrecht en één rondom jongeren. Deze bijeenkomsten leverden veel belangrijke input, met name op het niveau van voorzieningen in 'het gewone leven'. Dat is belangrijk, maar niet het enige.

Bij een goed jeugdbeleid hoort uiteraard naast een goed voorzieningenpakket ook een optimale inzet rond het voorkomen en oplossen van problemen. In dit hoofdstuk worden deze aspecten ook meegenomen.

8.3 Hoofdpijnen in het jeugdbeleid

Het jeugdbeleid is verdeeld in 3 hoofdpijnen, die bekeken zijn vanuit de betrokken organisaties en de thema's die spelen. Zij vormen een samenhangend geheel. Bij een aantal onderwerpen is cijfermateriaal opgenomen, bedoeld om een beeld te geven van een aantal specifieke lokale kenmerken.

De interpretatie van statistische gegevens is altijd lastig, en soms zelfs risicovol. Daarom is voorzichtigheid geboden, directe vertaling naar beleid is niet wenselijk.

Eerste hoofdpijn: Gezond en veilig opgroeien

Centraal in 'gezond en veilig opgroeien' staat dat Barendrecht wil zorgen voor een prettige en stimulerende omgeving om in op te groeien. Daarnaast wil de gemeente er op tijd bij zijn als er vragen zijn of problemen dreigen.

De openbare ruimte

Barendrecht is een 'familycity'. De voorzieningen zijn goed, de buitenruimte is prima voor elkaar en de fietspaden zijn veilig. Barendrecht is voor ouders een prettige plek om kinderen op te voeden en voor kinderen een prima omgeving om op te groeien.

Initiatieven van buurtbewoners worden actief ondersteund door de gemeente. Zo heeft een groep moeders bijvoorbeeld een wens voor een speeltuin in Carnisselande.

Kinderen kunnen spelen op één van de vele speelplekken.

De gemeente is gestart met het realiseren van een structurele aanpak met het 'speelruimteplan'. Inmiddels is het plan van aanpak opgeleverd en is een start gemaakt met de uitwerking. Centraal in het plan staat dat er in Barendrecht voor kinderen voldoende speelplekken zijn, die aansluiten op de ontwikkelingsfase en belevingswereld van kinderen van alle leeftijden.

Spelen in het Riederpark

Sport

Leden van sportverenigingen						
	1-1-2003	1-1-2004	1-1-2005	1-1-2006	1-1-2007	Op het aantal inwoners per 1-1-07 43048
Sportleden 18<	3.354	3.800	3.634	3.880	4.399	10 %
Sportleden 55>				1.179	1.323	3 %
Sportleden volwassenen	4.628	4.576	4.709	3.683	3.563	8 %
Totaal sportleden	7.982	8.376	8.343	8.742	9.285	22

Bron: Onderzoek & Statistiek, 3-2008

Barendrecht zet in op sport. Niet alleen omdat het leuk is, maar ook omdat het, juist voor kinderen, een belangrijke stimulans is voor een gezonde ontwikkeling en saamhorigheid.

Het is belangrijk dat kinderen kunnen kennismaken met de vele mogelijkheden die er zijn.

Het organiseren van 'clinics' binnen school of daarbuiten is in dit kader een mooie mogelijkheid.

In het kader van de Brede School is dit al aan de orde, maar verbreding is gewenst, ook in het voortgezet onderwijs.

Barendrecht kent een groot aantal, actieve sportclubs. De gemeente zoekt, binnen het sportbeleid, actief naar mogelijkheden om tot een gezamenlijk aanbod te komen tussen kinderopvang, onderwijs en de sportclubs.

Kinderen met een leerachterstand hebben baat bij de inzet van sport op de Brede School. Zo kan er binnen de Brede School naast actieve sportbeoefening tijd worden genomen om huiswerk te bespreken of extra bijles te geven. Sport creëert bij veel jeugdigen een positieve omgeving en dat bevordert mede een positief leerklimaat waar actief gewerkt kan worden aan een leerachterstand.

Sport en jongeren

Gebleken is dat de grootste daling in bewegingsgedrag plaatsvindt in de tienerperiode tussen 13 en 17 jaar (landelijk Groeionderzoek). Landelijk onderzoek toont eveneens aan dat jongeren vanaf een jaar of 15 veel minder vaak bewegen. Na het 15e jaar daalt de sportdeelname wel met 3 tot 25% per jaar. Om te voorkomen dat jongeren van de sport afhaken, is het belangrijk om ze net in een eerdere fase meer aandacht te geven met stimulerende of eventueel andere sportactiviteiten.

Dit is, onder meer in het kader van de Bos-impuls, een belangrijk aandachtspunt in de gemeente.

Daarnaast is voor een aantal problemen rond de gezondheid en leefwijze van kinderen de inzet op sport hard nodig. Rond overgewicht en alcoholgebruik is specifieke aandacht noodzakelijk.

Overgewicht

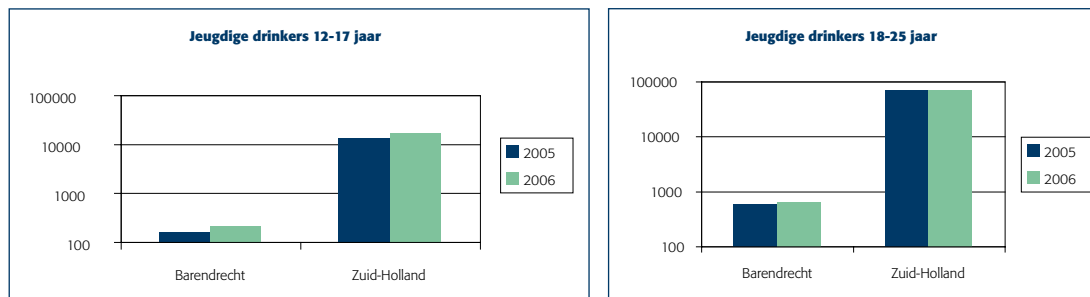
Nederlandse kinderen zijn te vaak te dik. Hoewel er nog geen cijfers zijn rond de specifieke Barendrechtse situatie, komen vanuit het onderwijs en het consultatiebureau ook hier de signalen dat overgewicht een toenemend probleem is.

Er is wel een raming op basis van landelijke statistiek (kinderen van 0-12 jaar):

Gemeente	overgewicht	ernstig overgewicht
Barendrecht	1.013	280
GGD Zuid-Holland	79.937	22.078

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

Alcoholgebruik

bron: centraal bureau voor de statistiek (CBS), (linkerkolom is 2005, rechterkolom 2006)

Het percentage jeugdige drinkers (12 tot 18 jr.) in Barendrecht bedroeg in 2005 152 en in 2006 209. Het percentage jeugdige drinkers (18 tot 25 jr.) bedroeg in 2005 566 en in 2006 632. Hieruit mag de conclusie getrokken worden dat het aantal jeugdige drinkers zowel in de leeftijdscategorie van 12 tot 18 jaar en van 18 tot 25 jaar aan de stijgende hand is. Provinciaal zie je in de leeftijdscategorie 12 tot 18 jaar een stijging van 12.794 in 2005 naar 16.338 in 2006. Onder de leeftijdscategorie 18 tot 25 jaar zie je hier een lichte daling is ingezet 69.073 in 2005 tegenover 66.571 in 2006. Waaruit de conclusie getrokken mag worden dat Barendrecht ten aanzien van de jeugdigen van 12 tot 18 jaar provinciaal niet afwijkt.

Op basis van deze cijfers is een inzet op het verminderen van alcoholgebruik dringend noodzakelijk.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin in Barendrecht

De gemeente is verantwoordelijk voor het preventief jeugdbeleid, inclusief de toeleiding naar intensieve zorg als dat noodzakelijk is. Hier ligt, met de uitvoering van de Wmo, een nieuwe uitdaging. Het preventief jeugdbeleid ontwikkelt zich in relatie tot de landelijke ontwikkelingen rond de jeugdzorg en de stadsregionale ontwikkeling: Ieder Kind wint.

Barendrecht heeft alle bestandsdelen die noodzakelijk zijn voor het starten van het CJG binnen haar gemeente. Het CJG wordt ontwikkeld in samenwerking met de Stadsregio Rotterdam, binnen het kader van het programma: "Ieder Kind Wint". Belangrijk is dat Barendrecht goed kijkt wat specifiek voor de Barendrechtse situatie wel en niet noodzakelijk is. Vanuit het ministerie is een 'minimumpakket' aan functies vastgesteld:

- Jeugdgezondheidszorg: consultatiebureau en GGD
- Opvoed- en opgroeiondersteuning
- Een link naar het onderwijs, jeugdzorg en andere partners

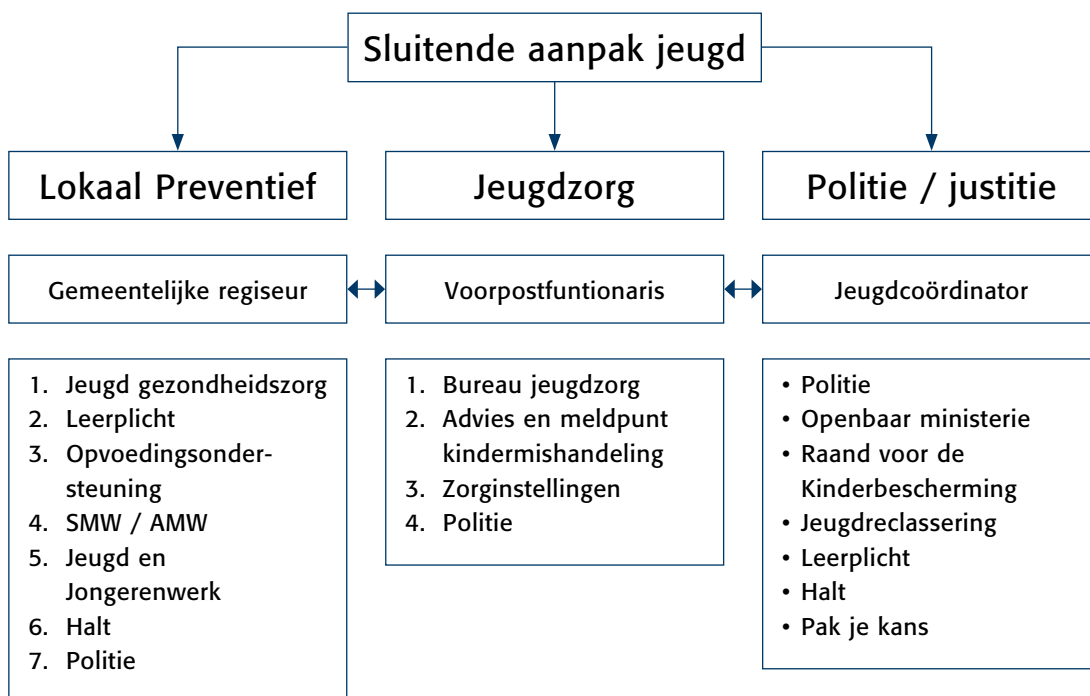
Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) wordt hét coördinatiepunt rond het preventief jeugdbeleid voor alle leeftijden (van 0-23 jaar).

De gemeente werkt aan de voorbereidingen voor de komst van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Landelijk is afgesproken dat elke gemeente in 2011 een CJG heeft. In Barendrecht zetten we in op 2010.

Ketenaanpak

Het streven is naar een sluitende aanpak. Alle kinderen zijn hier in beeld. Hier ligt de basis voor het monitoren van de gezonde ontwikkeling van kinderen. Opvoedingsondersteuning is van hieruit beschikbaar. Het Centrum voor Jeugd en Gezin is bovendien het 'kloppend hart' in de ketensamenwerking rond jeugd. Hier komen alle lijnen bij elkaar als het gaat om kinderen, jongeren, ouders en andere betrokkenen die vragen of problemen hebben. Hier komen de signalen binnen, hier ligt de aansluiting met intensieve zorg.

De jeugdketen is complex. Het preventief jeugdbeleid en de regie over de aansluiting met andere sectoren (de jeugdzorg en het justitiecircuit) is het domein van de gemeente. In schema:

De afstemming en de informatie-uitwisseling vergt een stevige overlegstructuur tussen professionals en organisaties en heldere afspraken over de taken en verantwoordelijkheden tussen betrokkenen. Voor ouders en jongeren is het CJG een laagdrempelige plek waar zij terecht kunnen met vragen. Zoals eerder gesteld zijn de risico's rond problemen in opvoeden en opgroeien groter naarmate de sociaaleconomische situatie in het gezin moeilijker is.

De 'achterstandswijk' is een redelijk nieuw begrip, tot in de jaren '80 van de 20e eeuw werden deze wijken: 'achterbuurten' genoemd. Dat duidde op een buurt waar mensen uit sociaal lagere klassen woonden en waar de normen vaak wat 'losser' waren dan maatschappelijk gebruikelijk was.

Het Ministerie van Wonen, Wijken en Integratie definieert achterstandswijken als wijken met bijvoorbeeld verouderde huizen, hoge werkloosheid, gevoelens van onveiligheid en met ernstige problemen rond wonen, werken, leren, integreren en veiligheid.

Uit de cijfers van het CBS blijkt dat Barendrecht in 2005 geen jeugdigen in achterstandswijken kende. Ook het aantal jeugdigen dat opgroeit in gezinnen met een bijstandsuitkering ligt laag: 1% in Barendrecht versus 9% in de provincie Zuid Holland als totaal.

jeugdigen in achterstandswijken	jaar	Barendrecht	provincie Zuid-Holland
aantal jeugdigen in achterstandswijken (0-17 jaar)	2005	0	166.464
percentage jeugdigen in achterstandswijken (0-17 jaar)	2005	0	21,9

Bron: Verwey-Jonker Instituut, Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

Vroegsignalering

Als het gaat om het vroegtijdig signaleren en melden van vermoedens van kindermishandeling is een sluitend systeem en intensieve samenwerking tussen de betrokken partners extra belangrijk. Het is belangrijk dat er binnen de gemeente heldere afspraken zijn over de wijze waarop onveilige situaties gemeld worden.

De komst van Multi-sigitaal (een slimme ICT-oplossing, waardoor professionals die bezig zijn rond kinderen, onderling met elkaar kunnen communiceren) zal hierin zeker verbetering brengen. Daarnaast wordt, binnen het programma Ieder Kind Wint nagedacht over de structuren die noodzakelijk zijn voor de samenwerking. Deze structuren zijn een randvoorwaarde voor de integrale samenwerking.

In het programma Ieder Kind Wint wordt een aantal maatregelen genomen rond dit thema.

Aanbod aan hulp en diensten

Hoewel de basisfuncties rond het Centrum voor Jeugd en Gezin aanwezig zijn en de dagelijkse samenwerking goed verloopt, is er nog geen sprake van een dekkend, overzichtelijk en samenhangend aanbod.

Bovendien is met name het aanbod rond opvoed- en opgroeiondersteuning nog niet volledig beschikbaar. Er is geen eenduidige ingang voor gezinnen met een vraag of probleem.

De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen. Opvoed- en opgroeiondersteuning is er voor ouders, kinderen en jongeren met een vraag of probleem.

Opvoed- en opgroeiondersteuning kent drie basisfuncties:

- Informatie: spreekuur, bijeenkomsten, folders etc.
- Advies: voor ouders, kinderen en jongeren met een eenvoudige vraag.
- Begeleiding: voor ouders, kinderen en jongeren met een probleem. Het gaat hier zowel om individuele gezinscoaching (zgn. niet-geïndiceerde hulp), begeleiding van jongeren, als om cursussen en trainingen voor ouders, kinderen en jongeren.

De komst van het Centrum voor Jeugd en Gezin biedt de kans voor een integrale aanpak. Hiervoor is wel een heroriëntatie noodzakelijk op het huidige aanbod en de huidige aanbieders. Het gaat om het realiseren van een totaalpakket, met een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling en één aanspreekpunt voor het gezin in kwestie.

Tweede hoofdlijn: leren voor het leven

De gemeente is noch voor het onderwijs, noch voor de kinderopvang (het gaat hier om peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en de buitenschoolse opvang) de eerstverantwoordelijke bestuurslaag. Het gaat echter om de Barendrechtse jeugd, en school en opvang zijn essentiële plekken voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. De dwarsverbanden met andere onderdelen zijn talloos, en bovendien is de gemeente wél verantwoordelijk voor het handhaven van de leerplicht, het voorkomen van schooluitval, de huisvesting én de samenhang in het jeugdbeleid.

Voor de gemeente is een goede samenwerking met opvang en onderwijs, het optimaal benutten van de mogelijkheden en het faciliteren van de randvoorwaarden dus cruciaal.

Signaalfunctie

Voor de kinderopvang geldt dat met de komst van de 'marktwerking' de rol rond het jeugdbeleid, maar ook rond bijvoorbeeld het stimuleren van arbeidsparticipatie en het bieden van een veilige plek voor kinderen uit gezinnen in een moeilijke situatie de afgelopen jaren enigszins op de achtergrond is geraakt. In 2008 worden deze contacten weer opgepakt. De kinderopvang (of het nu peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang of gastouders betreft) is en blijft echter een belangrijke plek voor kinderen. Zij brengen er een groot deel van de dag door en besteden er een deel van hun vrije tijd.

Kinderen leren veel in de kinderopvang. De kleintjes worden voorbereid op school. Hiervoor wordt gewerkt met vroeg- en voorschoolse educatie (VVE).

Voor ouders is de kinderopvang essentieel: zij weten dat hun kind in goede handen is.

De kinderopvang maakt het mogelijk dat ouders hun zorgende rol kunnen combineren met werk, zelfredzaamheid en daarmee autonomie.

Het onderwijs geeft, terecht, aan dat de kernfunctie van het onderwijs niet de opvoeding van kinderen betreft. Het leren staat immers centraal. Het onderwijs begeleidt kinderen vanaf het vierde levensjaar tot aan volwassenheid. Meer dan ooit wordt het belang gezien van het 'echte leren'. Taal, rekenen, maar ook de voorbereiding op de complexe, constant veranderende maatschappij.

De leidster, leerkracht en docent zien de kinderen, ze zien de ouders, en ze zien het dus ook (vaak veel eerder dan alle anderen) als er iets niet helemaal goed gaat. Deze signalerende functie is van groot belang. De school en de kinderopvang fungeren als 'vindplaats' voor (dreigende) problemen met kinderen.

Het oppakken van signaleren, het bieden van ondersteuning of het ingrijpen als dat nodig is, ligt echter bij de samenwerkingspartners in het Centrum voor Jeugd en Gezin, omdat hier enerzijds het overzicht bestaat op de gehele situatie, en anderzijds hier de mogelijkheden en ingangen zijn om dit te kunnen doen.

Huisvesting

De huisvesting van scholen wordt momenteel structureel en integraal aangepakt in het Integraal huisvestingsplan (IHP). Een belangrijk element voor de gemeente is dat schoolgebouwen én schoolpleinen buiten schooltijd niet altijd even intensief gebruikt worden terwijl ze midden in de wijken staan. Met de ontwikkeling van wijkregie wordt het, meer dan voorheen, mogelijk om in goed overleg samen te werken rond het gebruik van gebouwen en pleinen, met name voor buurtgerichte activiteiten.

De gemeente Barendrecht kent nog een stevig tekort in de capaciteit aan kinderopvang. Voor ouders is dit een groot probleem. Barendrecht heeft een aantal kinderopvangorganisaties die graag een uitbreiding willen realiseren. De huisvesting is hierbij het probleem. Inmiddels is op een aantal plekken ruimte gemaakt voor uitbreiding van de kinderopvang. Er ligt een aantal plannen ter uitwerking.

De Brede School

Een aantal jaren geleden is gestart met de ontwikkeling van de Brede School. Gestart is in Carnisselande. In dit deel van Barendrecht, waar de basisschool als één van de eerste voorzieningen beschikbaar was, gaf de start van De Brede School veel mogelijkheden in het realiseren van onderlinge ontmoeting. Hiermee heeft de Brede School een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van sociale cohesie. Vanuit deze basis zijn vele activiteiten ontwikkeld voor de buurt.

Recent is de Brede School geëvalueerd. Hoewel alle basisscholen onderdeel zijn van de Brede School Carnisselande, blijkt in de praktijk dat scholen die de activiteiten niet in hun eigen school hebben zich minder betrokken voelen.

Verder is niet altijd even helder welke verantwoordelijkheid scholen zelf (kunnen) nemen voor activiteiten. Door de inzet op ontmoeting en sociale cohesie zijn niet alle activiteiten direct verbonden met kinderen. Met de ontwikkeling van wijkregie wordt het mogelijk om deze buurtgerichte activiteiten los te maken van de Brede School als organisatievorm. De gebouwen kunnen uiteraard nog wel gebruikt worden voor buurtgerichte activiteiten.

Tot slot: de Brede School gaat uitbreiden naar heel Barendrecht, zoals ook in het collegeprogramma al is gesteld. Daarnaast is een uitbreiding naar het voortgezet onderwijs in onderzoek.

Cultuureducatie

Ook op dit punt voert de gemeente een actief beleid. Cultuureducatie kan een wezenlijke bijdrage leveren aan identiteitsbegrip, zelfreflectie, het relativeren van eigen ideeën en opvattingen, besef en inzicht in verschillende perspectieven en daarmee tot betere communicatie tussen individuen, groepen en verschillende culturen in Nederland. Een goed voorbeeld in dit kader is de Werkgroep Kunstmenu (coördinatie ToBe): een netwerk van culturele instellingen, onderwijs en gemeente met als doel de cultuureducatie in het primair onderwijs te stimuleren. In het basisonderwijs is een stevige inzet op cultuureducatie hiermee aanwezig. In het voortgezet onderwijs liggen nog mogelijkheden open voor ondersteuning vanuit de gemeente op dit gebied.

Aantal deelnemende Barendrechtse scholen aan het kunstmenu 2006-2007

De Gemeente Barendrecht heeft 23 scholen (locaties) voor het primair onderwijs met 5.553 leerlingen. Door de scholen meer bij het kunstmenu te betrekken en de scholen directer te benaderen bij hun aanvragen is een toename van deelnemende leerlingen gerealiseerd.

Gespecificeerd: deelname 2006-2007:

- Achttien scholen doen volledig mee met 4.812 leerlingen dit is 86,6 %
- één school doet alleen mee aan de extra activiteit van het kunstmenu omdat zij de bijdrage per leerling te hoog vinden
- met drie scholen onder één directie is de coördinator van het kunstmenu (Stichting ToBe) in gesprek over cultuureducatie in relatie tot het aangeboden programma
- met één school is voor het seizoen 2006-2007 een gesprek geweest om vraag en aanbod beter bij de identiteit van de school te laten aansluiten.

Maatschappelijke stage

Het onderwijs en de gemeente hebben een stevige opdracht in de komende jaren: landelijk is afgesproken dat vanaf 2011 elke jongere in het voortgezet onderwijs een maatschappelijke stage doet van 72 uur.

Het onderwijs is verantwoordelijk voor het integreren van deze maatschappelijke stage in het onderwijsprogramma. De gemeenten hebben, zo is in het landelijk beleid vastgesteld, de verbindende rol tussen het onderwijs en de instellingen, die stageplekken beschikbaar kunnen stellen.

Schoolverzuim, schooluitval en jeugdwerkgelegenheid

Schoolverzuim en schooluitval zijn belangrijke voorspellers voor problemen in het latere leven (werkeloosheid, lage inkomens, criminaliteit). Daarom heeft de aanpak hiervan in heel Nederland, en zeker ook in Barendrecht, hoge prioriteit.

Van alle Barendrechtse leerlingen komt 1,51% in contact met de leerplichtambtenaar. Dit is een lichte stijging ten opzichte van vorig jaar (1,33%). In vergelijking met omliggende gemeenten is het verzuim in Barendrecht echter laag. De afgenomen benchmark voor de nulmeting laat zien dat het verzuim in Barendrecht (0,67%) binnen de onderzochte gemeenten uit de stadsregio het laagst is. Ook op de jeugdwerkloosheid scoort Barendrecht relatief laag.

Barendrecht voert een actief beleid op het gebied van verzuim en uitval. Dit beleid zal de komende jaren voortgezet worden. Barendrecht participeert in regionaal verband in het Regionaal Meldpunt en Coördinatiefunctie (RMC), voor leerlingen die niet meer leerplichtig zijn en zonder startkwalificatie de school verlaten. De deelnemende gemeenten in de '4-e subregio' zijn gemeente Lansingerland, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Albrandswaard, Ridderkerk en Barendrecht.

In Capelle aan den IJssel draait een casuïstiek overleg met als doel een sluitende aanpak te creëren voor voortijdig schoolverlaters en jeugdige werklozen. Participanten in dit overleg zijn scholen, bedrijven, het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) de Regionale OpleidingsCentra (ROC's), Jongerenwerk, de afdeling Sociale Zaken (SOZA) en leerplicht. De andere gemeenten in het samenwerkingverband onderzoeken of hun gemeente bij dit overleg wil aansluiten.

In Barendrecht zal bekeken worden of er een "gat" is in de overlegstructuren binnen Barendrecht. Met de Regionale Opleidingscentra (ROC's), CWI en Re-integratiebedrijven worden afspraken gemaakt om te bereiken dat schooluitvallers zoveel mogelijk (via leerwerktrajecten) toch een startkwalificatie halen voor de arbeidsmarkt.

De derde hoofdlijn: Participatie

Voor jonge kinderen zijn de ouders degenen die de keuzes maken. Zij stimuleren kinderen om te sporten, laten hen kennis maken met kunst en cultuur, zorgen voor een veilige plek als zij er zelf even niet zijn. Ouders weten zich verantwoordelijk, opvoeden is niet altijd even makkelijk. Het is belangrijk dat zij ergens terecht kunnen als ze vragen of problemen hebben. Het Centrum voor Jeugd en Gezin is daar de aangewezen plek voor.

Zodra kinderen in de puberteit komen, verandert de positie van ouders. Ouders weten niet altijd meer waar hun kind is en hebben steeds minder invloed op het doen en laten. Leeftijdsgenoten worden belangrijk. De straat wordt belangrijk. Het is ook de tijd dat, als er al problemen waren in opvoeden of opgroeien, de risico's op ontsporen groot zijn. Voor jongeren van niet-westerse afkomst zijn de risico's groter dan voor hen met Hollandse ouders. Het is immers al ingewikkeld, en wat te doen als je opgroeit in twee culturen, met elk hun eigen regels, gewoontes, vormen van gezag?

1 januari 2008 bedroeg het aantal allochtone jeugdigen van 0-17 jaar in Barendrecht 2515, hetgeen neerkomt op een percentage van 22 % van het totale aantal jeugdigen en 5,6 % van de totale bevolking. De grootste groep (597) wordt gevormd door jongeren met een Surinaamse afkomst. 322 Jongeren komen uit Turkije en 236 jongeren hebben een Marokkaanse afkomst. Van 19 jongeren is bekend dat zij als enige afkomstig zijn uit een ander land. (o.a. Armenië, IJsland, Rusland en Slovenië.)

Etniciteit 2008	Barendrecht
aantal jeugdigen in achterstandswijken (0-17 jaar)	2.515
percentage jeugdigen in achterstandswijken (0-17 jaar)	22 %
jeugdige allochtonen als percentage van de bevolking	5,6 %

Bron: Onderzoek & Statistiek, 3-2008

Juist voor jongeren is de gemeente, als hoeder van de openbare ruimte, als gezagsdrager én als steunpilaar belangrijk. Om grenzen te stellen, maar ook om te zorgen dat de voorwaarden voor volwassenheid aanwezig zijn. Soms is een bemiddelende rol noodzakelijk: jongeren zijn niet altijd de favorieten van de buurtgenoten. Op dit punt zijn de contacten in de buurt belangrijk. Jongeren leren het meeste als ze meepraten en meedenken.

Het vergt een specifieke deskundigheid om jongeren te begeleiden, vooral als het jongeren betreft die moeite hebben om de stap naar zelfstandigheid te maken. Barendrecht investeert in jongerenwerkers die outreachend werken (dàár zijn waar de jongeren zijn) en de vertaling kunnen maken naar instituten en instanties die zich professioneel met hen bemoeien. Dat werkt het beste als jongerenwerkers wijkgericht werken. Het jongerenwerk werkt intensief samen met de wijkregie (gebiedsregisseurs).

De gemeente hecht in dit kader veel belang aan de verdere ontwikkeling van het jongerenplatform. Met dit platform wordt door de gemeente een serieuze mogelijkheid gerealiseerd om in overleg met jonge Barendrechtters te werken aan interactie met en rond jongeren. In de opzet wordt zowel het beleid als het realiseren van concrete activiteiten geagendeerd.

Als het misgaat: (jeugd-)criminaliteit

Aantal meldingen jeugdoverlast tot 1 oktober 2007

	2004	2005	2006	2007
Meldingen jeugdoverlast	414	390	444	283

Verreweg het merendeel van de jongeren, ongeveer 90%, ontwikkelt zich zonder grote problemen. Bij de overige 10% doen zich problemen voor, waarvan 2% bestaat uit een kleine harde kern, die een carrièreperspectief binnen de criminele sector voor ogen staat. Deze 10 % van de jongeren is dan ook verantwoordelijk voor verreweg het merendeel van de meldingen met betrekking tot jeugdoverlast. Uit de cijfers blijkt dat de problematiek met betrekking tot jongeren hoog, maar redelijk stabiel is. Er is in 2007 ten opzichte van voorgaande jaren sprake van een voorzichtige daling van het aantal meldingen. In 2007 is een GOSA regisseur aangesteld, die zich zowel op het preventieve als het repressieve vlak met jongeren bezighoudt.

Barendrecht heeft de afgelopen periode via de methode Beke de situatie rond hang- en probleemjongeren in beeld gebracht. Hierbij bleek dat Barendrecht geconfronteerd wordt met een relatief grote groep hangjongeren. Het goede nieuws is dat bij de analyse blijkt dat het vrijwel geheel gaat om de lichtste categorie problemen: storende hangjongeren.

Anderzijds blijkt uit de cijfers rond jeugdcriminaliteit dat Barendrecht, zeker ten opzichte van alle overige cijfers rond maatschappelijke problematiek, relatief hoog scoort. Alle betrokkenen zijn doordrongen van de noodzaak om te werken aan versterking van de preventie. Op langere termijn zal de versterking van opvoed- en opgroeiondersteuning, zoals voorgesteld in de vorming van het Centrum voor Jeugd en Gezin, een bijdrage kunnen leveren. Op kortere termijn zal de inzet op een eigen plek voor jongeren naar verwachting resultaat hebben.

Daar waar jongeren ontsporen is een stevige aanpak noodzakelijk, zowel voor de betreffende jongeren, maar ook als voorbeeld voor nieuwe risicjongeren. De norm is 'Meedoen', dat moet volstrekt helder zijn.

Barendrecht heeft een actieve afdeling van het bureau Halt beschikbaar. Meer dan in andere gemeenten is Halt in Barendrecht actief in de preventieve sfeer (dit naast het uitvoeren van leerstraffen voor jongeren die voor het eerst met justitie in aanraking komen). Halt is actief in de voorlichting op scholen. Alle kinderen komen de medewerkers van Halt vier keer tegen bij voorlichtingen: 1 keer in de 8ste groep van de basisschool, 2 keer in de brugklas en 1 keer in de 2de klas. De samenwerking tussen de betrokken medewerkers van Halt, de GOSA-regisseur, de leerplichtambtenaar en de voorpostmedewerker verloopt goed. Ook de politie weet Halt goed te vinden.

Wel is opvallend dat Halt, bekeken vanuit de structurele inbedding in de jeugdketen in Barendrecht in feite apart staat van de andere onderdelen. De samenwerking is hiermee afhankelijk van de persoonlijke inzet van individuele professionals. Dit is een kwetsbare situatie. De structurele inbedding van Halt binnen het preventief jeugdbeleid als totaal wordt meegenomen in de ontwikkeling van het CJG.

Jongerencentrum

Barendrecht organiseert een groot aantal activiteiten voor jongeren; vanuit de sport, vanuit het jongerenwerk of vanuit scholen of culturele instellingen. Jongeren hebben daarnaast ook behoefte aan een eigen plek.

Het gaat om twee soorten voorzieningen:

Jongeren willen elkaar op informele wijze ontmoeten. Bijvoorbeeld om ergens te verzamelen om uit te gaan of om even te bespreken hoe je dag was. Veelal zal dit in de buitenruimte plaatsvinden, maar elke plek waar jongeren in kleinere groepjes op informele wijze elkaar kunnen ontmoeten is geschikt. Aandachtspunt is de overlast die het eventueel voor andere buurtbewoners oplevert. Aan jongeren moet wel de ruimte worden geboden.

Er zijn op dit moment twee zogenaamde JOP's in Barendrecht. Daarnaast heeft Barendrecht de beschikking over een aantal plekken die niet volledig in gebruik zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om sportaccommodaties.

Daarnaast is er behoefte aan een voorziening waar ontmoeting, ontplooiing en talentontwikkeling van grotere groepen jongeren kan plaatsvinden. Een ruimte waar activiteiten kunnen worden aangeboden.

De werkwijze van The Wave is, gezien de overlast die dit centrum bij gebruik door jongeren opleverde en de knelpunten bij gelijktijdig gebruik van de tieners en de jongeren, aangepast. De Beuk is weliswaar een jongerencentrum, maar wordt gerund en gebruikt door een specifieke groep jongeren. Afgesproken is dat er in 2008 een tijdelijke jongerenvoorziening zal worden gerealiseerd.

Yellow wordt als discotheek gewaardeerd, vooral voor jongeren die nog niet klaar zijn voor het uitgaan in Rotterdam. Over een permanente vestiging van een commerciële horecagelegenheid/discotheek wordt met mogelijke ondernemers gesproken.

Bij de uitwerking van 'ruimte voor jongeren' zullen de verschillende functies die voorzieningen voor jongeren hebben en de leeftijdscategorie die daarbij aan de orde is, meegenomen worden om zo te proberen creatieve oplossingen te bewerkstelligen.

8.4 Samenvatting en doelstellingen

Het jeugdbeleid in de gemeente heeft prioriteit: de jeugd heeft de toekomst.

Barendrecht kiest voor een jeugdbeleid dat niet gebaseerd is op kinderen en jongeren met problemen, maar start bij de gewone situatie. Het gaat over alle kinderen, jongeren, ouders en al die andere betrokkenen die samenleven in Barendrecht. De gemeente werkt aan het realiseren van optimale ontwikkelingsmogelijkheden, en doet dit met een integrale en samenhangende aanpak, binnen drie hoofdlijnen:

1. Gezond en veilig opgroeien: sport en spel, Centrum voor Jeugd en Gezin
2. Leren voor het Leven: kinderopvang, onderwijs en Brede School
3. Participeren: jongerenplatform, jongerencentrum

Rond het jeugdbeleid is op alle fronten reeds actie uitgezet. In dit beleidskader is de visie op en uitwerking van de hoofdlijnen omschreven. De doelstellingen en actiepunten zijn voor de komende periode zijn als volgt samen te vatten:

Doelstellingen/ actiepunten

De gemeente realiseert de komende periode het 'speelruimteplan' en focust hierbij onder meer op de toename van geschikte speelmogelijkheden voor kinderen van 8 tot 14 jaar.

De gemeente stimuleert sportclubs in het realiseren van aanbod in combinatie met kinderopvang en school. Binnen de Brede School is sport een substantieel onderdeel van de activiteiten.

Gezamenlijk met het onderwijs en andere betrokken partners rond jongeren (welzijn, sport) wordt vanuit een projectmatige aanpak gewerkt aan het verminderen van alcoholgebruik.

De gemeente realiseert de komende periode in samenwerking met partners een plan rond het voorkomen van overgewicht.

De gemeente Barendrecht geeft vorm aan het Centrum voor Jeugd en Gezin in 2010, en focust hierbij op:

- laagdrempelige plek voor ouders en jongeren met vragen
- versterking van opvoedingsondersteuning
- implementatie van Multi-signaal
- versterken ketensamenwerking
- structurele inbedding van Halt wordt in deze ontwikkeling meegenomen.

De gemeente maakt werk van deskundigheidsbevordering en vroegsignalering in de algemene voorzieningen (kinderopvang, school etc.). Zij realiseert een integraal aanbod rond opvoed- en opgroei-ondersteuning (informatie, advies én begeleiding) en let hierbij op de kwaliteit van de dienstverlening.

De gemeente wil haar jeugdbeleid integraal en in samenhang vorm geven en werkt daarom intensief samen met kinderopvang en onderwijs.

Barendrecht stimuleert het multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen en schoolpleinen, en heeft hierbij oog voor knelpunten rond het beheer.

Kinderopvang en school hebben een belangrijke signaalfunctie als het gaat om het preventief jeugdbeleid. De gemeente maakt heldere afspraken over het signaleren van en samenwerken met het centrum voor Jeugd en Gezin rond kinderen, jongeren en ouders met problemen.

Rond de Brede School vindt de komende periode een heroriëntatie plaats:

- *de inzet wordt meer gericht op het 'pedagogisch perspectief'*
- *de regie over de Brede School wordt gelegd bij het onderwijs zelf*
- *de Brede School wordt uitgebreid naar heel Barendrecht*
- *onderzocht wordt op welke wijze uitbreiding van de Brede School in het voortgezet onderwijs gerealiseerd wordt.*

De cultuureducatie zoals gerealiseerd in het basisonderwijs zal worden voortgezet. De mogelijke uitbreiding naar het voortgezet onderwijs wordt gezien.

De gemeente ondersteunt de ontwikkeling om te komen tot een plan van aanpak voor de invoering van de maatschappelijke stage.

Het platform jongeren wordt opgezet als interactieve groep die zich bezighoudt met beleid, maar ook met concrete activiteiten.

De gemeente voert een strakke regie op de sluitende aanpak rond jeugd en veiligheid.

De GOSA-regisseur speelt hierin een centrale rol. Het CJG en de wijkregie informeren elkaar over jongeren die ontsporen.

Ruimte voor jongeren: de gemeente realiseert in overleg met jongeren én andere betrokkenen minimaal twee verblijfsplekken in de wijk en een multifunctioneel jongerencentrum.

Huldiging jeugdkampioenen

DEEL C: CONSEQUENTIES

In dit laatste deel van het beleidskader vindt u de samenvatting van het plan en een overzicht van alle doelstellingen/actiepunten. Tot slot wordt een overzicht gegeven rond het uitvoeringsprogramma voor 2008 en 2009.

Hoofdstuk 9 Samenvatting beleidskader

Over het beleidskader

De start van de Wmo was vooral gericht op de individuele voorzieningen: huishoudelijke hulp en voorzieningen gehandicapten. Met dit beleidskader formuleert de gemeente beleid op alle 9 prestatievelden. Zo werkt Barendrecht aan een integraal en samenhangend beleid rond maatschappelijke ondersteuning in brede zin.

Het beleidskader Wmo is een plan op hoofdlijnen met een thematische aanpak, het is tot stand gekomen in interactie met de Barendrechters. De uitkomsten zijn in het beleidskader verwerkt. Het plan bestaat drie delen: allereerst een algemeen deel A over de ontwikkeling in Barendrecht, de Wet en de sturing. In deel B worden de hoofdthema's in de Wmo uitgewerkt. Doelstellingen zijn geformuleerd over de verschillende aspecten. In het deel C ten slotte de samenvatting en conclusies, een overzicht van alle doelstellingen én het uitvoeringsprogramma 2008 -2009.

Een goede start

De uitgangspositie voor de verdere ontwikkeling van de Wmo in Barendrecht is gunstig. De gemeente zet in op integraliteit in het beleid, maar misschien nog wel belangrijker: op de 'ontmoeting'. Interactie, sociale cohesie en participatie staan hoog op de agenda. In de bijeenkomsten die de afgelopen periode werden gehouden bleek eens te meer dat de Barendrechters graag meedoen en meedenken als het gaat om hun gemeente.

Allemaal zaken die heel belangrijk zijn voor een voorspoedige ontwikkeling van de Wmo.

Barendrecht heeft geen extreme maatschappelijke problematiek. Voorzieningen zijn op peil, en ook de sociaaleconomische situatie in Barendrecht biedt veel perspectief. De doelen die geformuleerd worden in de toekomstvisie 'Barendrecht 2025' passen naadloos op de zaken zoals deze in dit beleidskader Wmo benoemd zijn.

Een stevige opdracht

Voor de integrale, samenhangende ontwikkeling van de Wmo is het essentieel dat de gemeente zich instelt op een regisserende rol, waarbij integraliteit, samenhang en interactiviteit centraal staan. Het ontwikkeltraject ronde gemeentelijke organisatie, 'Van groei naar bloei' speelt hierin een belangrijke rol.

Bovendien is het met de komst van de Wmo belangrijk ook opnieuw te kijken naar de manier waarop dienstverlening uitgevoerd door maatschappelijke organisaties in opdracht van de gemeente gefinancierd wordt. Hoe bewaakt de gemeente de kosten, en is de kwaliteit op peil? Hoe gaat Barendrecht om met de marktwerking in welzijn en zorg? En hoe zorgt de gemeente dat de burgers daadkracht zien? Op deze punten zijn doelstellingen opgenomen in het beleidskader.

De centrale doelstelling voor de Wmo 2008-2011:

De gemeente realiseert overzichtelijke, integrale en samenhangende wijze maatschappelijke ondersteuning:

*De basis ligt bij de actieve participatie en zelfredzaamheid van burgers: **Iedereen doet mee.***

Als individuele of groepen burgers extra voorzieningen nodig hebben wordt maatwerk geleverd:

Meedoen makkelijker maken. Barendrechters kiezen zelf op welke wijze zij gebruik maken van dienstverlening en zorg. Indien nodig is informatie, advies, cliëntondersteuning en zorgcoördinatie beschikbaar: **Kunnen Kiezen.** Topprioriteit voor jeugdbeleid: **De jeugd heeft de toekomst.**

Het eerste thema: 'Iedereen doet mee'

De basis ligt bij de wijkregie. Burgers kunnen elkaar én de gemeente gemakkelijk vinden vanuit hun eigen directe woonomgeving. De gemeente sluit aan op de netwerken en de vraag van burgers.

Als burgers het zelf kunnen, hoeft de gemeente niet actief te zijn.

Binnen dit thema valt ook de ondersteuning van de mantelzorg en de vrijwilligers. Barendrecht heeft een rijk vrijwilligersleven, en 'zorgen voor elkaar' is een bekend fenomeen. De gemeente wil mantelzorgers ondersteunen, onder meer door mogelijk te maken dat zij soms ook vrij kunnen zijn: inzet op respijtzorg. De werving van vrijwilligers blijft een belangrijk aandachtspunt: we zoeken naar jonge aanwas, maar stimuleren ook de Zilveren Kracht.

Binnen de Wmo zien we bovendien, juist door de inzet van integraliteit en samenhang, ook nieuwe vraagstukken: over arbeidsparticipatie versus maatschappelijke participatie. Werk heeft het primaat, maar mét de betaalde baan is er minder ruimte voor activiteit in het sociale leven. Het gaat om maatwerk, om 'heel de mens'.

Het tweede thema is 'Meedoen makkelijker maken'.

Het devies is zelfredzaamheid. De meeste Barendrechters redden zich prima. Zij kunnen zelf wel zorgen dat ze krijgen wat ze nodig hebben. Sommige Barendrechters hebben extra steun nodig van de gemeente. De gemeente realiseert dit op individueel niveau rond specifieke voorzieningen, zoals huishoudelijke hulp, maar ook rond specifiek beleid rond de deelname van kwetsbare doelgroepen. De Wmo is een 'aanbouwwet'. De komende periode zal de gemeente steeds meer voorzieningen onder haar regie krijgen.

Bijzondere aandacht is er voor de groeiende groep senioren in Barendrecht: zij hebben wensen rond wonen, welzijn en zorg. De gemeente denkt daarbij onder meer aan 'levensbestendig bouwen', en het faciliteren van mogelijkheden rond ontmoeting.

Het derde thema: 'Kunnen Kiezen'

De Barendrechters zijn er helder over. Zij willen graag zelf kunnen kiezen, maar kunnen de weg niet altijd vinden in het woud van wetten, regels en steunpunten. Ze willen graag één punt in de wijk, waar ze terecht kunnen. Verder is er de discussie over onafhankelijke cliëntondersteuning, en een heldere klachtenregeling. In het beleidskader staat ook een aantal voorstellen rond het verbeteren van de informatie: de sociale kaart bijvoorbeeld.

En, last but not least: 'De jeugd heeft de toekomst'

Binnen de Wmo gaat het vooral om het preventief jeugdbeleid, maar Barendrecht maakt een andere keuze. Het jeugdbeleid begint niet pas bij problemen, het jeugdbeleid gaat over de optimale ontwikkeling van alle Barendrechters. Barendrecht is een 'familycity'. De ouders zijn verantwoordelijk, de gemeente faciliteert waar mogelijk en begrenst waar nodig. Het stimuleren van sport en cultuur,

de verdere ontwikkeling van de Brede School en de samenwerking tussen de vele betrokkenen: allemaal dingen waar Barendrecht aan werkt. De ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin is belangrijk, we willen er zo vroeg mogelijk bij zijn als er toch problemen dreigen. De top 2 van problemen voor Barendrechters? Het tekort aan kinderopvang en het ontbreken van een plek voor jongeren. De gemeente is ermee aan de slag.

Conclusie

Barendrecht heeft, bekeken vanuit het functioneren van de gemeente én de burgers, een prima uitgangspositie om de Wmo, of beter: de maatschappelijke ondersteuning, de komende jaren tot een succes te maken. De communicatie met burgers kan altijd beter, maar wordt ook nu al gewaardeerd.

De uitdaging voor de gemeente rond de maatschappelijke ondersteuning ligt de komende jaren vooral op integraliteit, samenhang en nadenken over de grote lijn. Klantgerichtheid is een belangrijk thema. De activiteiten rond maatschappelijke zaken zijn nog vaak los van elkaar geregeld. De burgers merken dat. Ze weten niet altijd waar ze terecht kunnen.

Dat bereikt de gemeente alleen met inzet op de regie, beleidscoördinatie en intensieve samenwerking binnen en buiten het gemeentehuis.

Iedereen doet mee

Hoofdstuk 10 Overzicht doelstellingen

Algemene procesdoelstellingen en actiepunten

De gemeente realiseert overzichtelijke, integrale en samenhangende wijze maatschappelijke ondersteuning. De basis ligt bij de actieve participatie en zelfredzaamheid van burgers: **Iedereen doet mee**. Als individuele of groepen burgers extra voorzieningen nodig hebben wordt maatwerk geleverd: **Meedoen makkelijker maken**. Barendrechters kiezen zelf op welke wijze zij gebruik maken van dienstverlening en zorg. Indien nodig is integrale informatie, advies, cliëntondersteuning en zorgcoördinatie beschikbaar: **Kunnen Kiezen**.

Het jeugdbeleid heeft topprioriteit in Barendrecht: **De jeugd heeft de toekomst**.

De gemeente Barendrecht realiseert de procesverplichtingen rond de Wmo, en maakt hiertoe onder meer elke vier jaar een beleidskader.

De gemeente realiseert zowel op beleidsmatig als op uitvoerend niveau, verbinding, samenhang en integraliteit tussen de verschillende wetten.

De gemeente volgt proactief de ontwikkelingen rond de overheveling van voorzieningen uit de AWBZ (in het bijzonder de ondersteunende begeleiding) en andere geldstromen naar de Wmo en onderneemt actie waar nodig.

De gemeente past de contracten met zorgaanbieders voor 2009 aan op de nieuwe regelgeving rond de kwalificatie en dienstverband rond huishoudelijke hulp.

De gemeente maakt een analyse van de bevolkingssamenstelling, de prognoses en de consequenties voor toekomstig beleid rond maatschappelijke voorzieningen.

De gemeente realiseert, binnen het ontwikkeltraject 'Van groei naar bloei' haar regierol op integrale en samenhangende wijze, en werkt met integrale beleidscoördinatie rond maatschappelijke ondersteuning.

De gemeente realiseert middels een communicatieplan een actieve communicatie met betrekking tot burgerparticipatie en maatschappelijke ondersteuning, en betreft ook in het vaststellen van de wijze waarop de gemeente communiceert de burgers, organisaties en de Wmo-adviesraad.

De gemeente (her-)formuleert beleid op het gebied van (budget)subsiëring van activiteiten rond maatschappelijke ondersteuning. Dit beleid is primair gericht op het realiseren van optimale kwaliteit voor een optimale prijs.

De gemeente stuurt actief op ketensamenwerking door het opnemen van samenwerkingsafspraken in de resultaatverplichtingen bij subsiëring en inkoop van activiteiten.

De gemeente realiseert een evaluatiesysteem rond het meten van kwaliteit, prestaties, ervaringen en tevredenheid.

'Iedereen doet mee': doelstellingen en actiepunten

In het beleidspoor van de wijkregie wordt het stimuleren van burgerinitiatieven nader uitgewerkt.

Er wordt een structureel contact gerealiseerd met vertegenwoordigers uit de groep senioren.

De mogelijkheden voor een intensiever contact met vertegenwoordigers van de kerken worden onderzocht.

De gemeente realiseert een heldere structuur rond advies raden, denktanks en netwerkgroepen, waarbij de Wmo-adviesraad een heldere link heeft met de verschillende gremia.

Barendrecht zet in op het multifunctionele gebruik van aanwezige voorzieningen en legt hierbij de prioriteit bij activiteiten rond maatschappelijke ondersteuning.

De komende periode wordt, in de uitvoering van het sportbeleid, prioriteit gelegd bij de toegankelijkheid en deelname van activiteiten voor mensen met een mentale of fysieke beperking en andere kwetsbare groepen.

In de Cultuurnota zal een specifieke uitwerking plaatsvinden rond gemeenschapskunst als stimulans voor het thema 'Iedereen doet mee'.

De afspraken rond maatschappelijke dienstverlening in Barendrecht worden de komende periode op inhoud en organisatie aangepast aan de doelstellingen zoals deze geformuleerd zijn in het beleidskader Wmo.

De gemeente stimuleert de diversiteit in vrijwilligerswerk, maar regisseert hierbij de integraliteit.

In overleg met betrokken partners wil de gemeente mantelzorg en vrijwilligerswerk verder ontwikkelen. Elementen zijn: werving en ondersteunen, betrekken van bedrijven in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, maatschappelijke stages, aanboren van de 'Zilveren Kracht' in de samenleving en het afsluiten van een collectieve ongevallen- en aansprakelijkheidsverzekering.

De deelname van kwetsbare groepen is prioriteit in de gemeente. De gemeente inventariseert knelpunten op dit punt via het Servicecentrum, en rapporteert de genomen acties elk kwartaal.

Om het bereik onder de doelgroepen voor het minimabeleid te verbeteren, zal in de loop van 2008 in het kader van een zogenaamd Innovatieproject WWB samen met 14 andere gemeenten een campagne worden gevoerd.

De gemeente Barendrecht onderzoekt de mogelijkheden rond het stimuleren van deelname aan activiteiten voor mensen met een laag inkomen rond bijvoorbeeld sport en cultuur, inclusief de optimale inzet van regelingen en voorzieningen voor burgers met een smalle beurs.

De gemeente realiseert een helder overzicht, inclusief analyse van de situatie rond arbeidsparticipatie.

De komende periode worden de mogelijkheden voor een integrale aanpak (beleidsmatig) en de inzet van casemanagement (individueel per cliënt) voor mensen die gebruik maken van een uitkering onderzocht en uitgewerkt. Hierbij wordt een link gelegd tussen voorzieningen binnen de Wmo (het Wmo-loket) en andere voorzieningen (bijvoorbeeld de bijstand of de sociale werkvoorziening)

De gemeente stimuleert re-integratietrajecten voor kwetsbare mensen en vergroot de inzet van begeleid werken en werk met een loonkostensubsidie binnen het domein van de leefbaarheid en sociale cohesie. Zo werkt de inzet op "Iedereen doet mee" dubbel: voor burgers die deze trajecten volgen én voor dienstverlening in de gemeente.

'Meedoen makkelijker maken': doelstellingen en actiepunten

De uitbreiding van de Wmo op langere termijn maakt het des te belangrijker om de infrastructuur rond individuele voorzieningen (inclusief verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de betrokken partners) goed in te bedden binnen de gemeente. De gemeente realiseert een heldere, integrale infrastructuur voor de uitvoering van individuele voorzieningen

Met PGB's zijn burgers meer in staat om zelf te sturen op de zorg zoals zij die nodig hebben. De gemeente richt zich de komende periode op onderzoek en uitwerking rond de uitbreiding van mogelijkheden rond persoonsgebonden budgetten.

De gemeente weegt bij de keuze rond aanbieders van individuele voorzieningen niet alleen de prijs, maar ook de kwaliteit. Het gaat om 'verantwoord aanbesteden'

De monitoring rond het huisbezoek voor de beslissing rond de indicatie wordt geïntensiveerd.

Barendrecht werkt, samen met de betrokken partners, bij het inkopen, toekennen en realiseren van individuele voorzieningen aan voldoende kwantiteit én aan goede kwaliteit voor haar burgers. Daarbij gaat het niet alleen om een transparante procedure, maar ook om de beste oplossing voor de individuele cliënt. Het gaat om maatwerk.

Barendrecht zorgt dat in de ontwikkeling van de wijkregie een plek is voor open discussie en afspraken rond overlast en veiligheid.

Gezamenlijk met de regiogemeenten brengt Barendrecht middels een 0-meting de situatie rond de OGGZ-doelgroep in beeld. Op basis hiervan wordt een samenhangende visie gepresenteerd, gericht op een aanpak van preventie tot nazorg.

De komende periode wordt de visie op het seniorenbeleid uitgewerkt. Uitgangspunt hierbij is de (zilveren) kracht van deze groep ervaren burgers in de maatschappij. Hierbij wordt onder meer onderzocht op welke wijze een preventief ouderenbeleid ingezet kan worden.

'Kunnen Kiezen' doelstellingen en actiepunten

De gemeente zorgt dat een toegankelijke, up-to-date 'sociale kaart' beschikbaar komt voor burgers én professionals, waarmee het overzicht op de beschikbare diensten en zorgvoorzieningen beschikbaar komt.

'De sociale staat van Barendrecht' wordt als dynamisch document rond feiten en cijfers uitgewerkt en komt beschikbaar voor burgers en professionals

De gemeente realiseert een vereenvoudiging in de vormgeving van de cliëntondersteuning door de bundeling van functies tot drie onderdelen met elk een heldere functie: Servicecentrum algemene voorzieningen), Wijksteunpunt (maatschappelijke ondersteuning) en sociaal loket (onafhankelijke cliëntondersteuning).

De klachtregeling rond zowel individuele voorzieningen als voor maatschappelijke ondersteuning in brede zin wordt integraal en onafhankelijk vormgegeven en gecommuniceerd met de burgers.

'De jeugd heeft de toekomst' doelstellingen en actiepunten

De gemeente realiseert de komende periode het 'speelruimteplan', en focust hierbij onder meer op de toename van geschikte speelmogelijkheden voor kinderen van 8 tot 10 jaar.

De gemeente stimuleert sportclubs in het realiseren van aanbod in combinatie met kinderopvang en school. Binnen de Brede School is sport een substantieel onderdeel van de activiteiten

Gezamenlijk met het onderwijs en andere betrokken partners rond jongeren (welzijn, sport) wordt vanuit een projectmatige aanpak gewerkt aan het verminderen van alcoholgebruik

De gemeente realiseert de komende periode in samenwerking met partners een plan rond het voorkomen van overgewicht.

De gemeente Barendrecht geeft vorm aan het Centrum voor Jeugd en Gezin in 2010, en focust hierbij op:

- laagdrempelige plek voor ouders en jongeren met vragen*
- versterking van opvoedingsondersteuning*
- implementatie van Multi-signaal*
- versterken ketensamenwerking*
- structurele inbedding van Halt wordt in deze ontwikkeling meegenomen.*

De gemeente maakt werk van deskundigheidsbevordering en vroegsignalering in de algemene voorzieningen (kinderopvang, school etc.). Zij realiseert een integraal aanbod rond opvoed- en opgroei-ondersteuning (informatie, advies én begeleiding) en let hierbij op de kwaliteit van de dienstverlening.

De gemeente wil haar jeugdbeleid integraal en in samenhang vorm geven en werkt daarom intensief samen met kinderopvang en onderwijs.

Barendrecht stimuleert het multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen en schoolpleinen, en heeft hierbij oog voor knelpunten rond het beheer.

Kinderopvang en school hebben een belangrijke signaalfunctie als het gaat om het preventief jeugdbeleid. De gemeente maakt heldere afspraken over het signaleren van en samenwerken met het centrum voor Jeugd en Gezin rond kinderen, jongeren en ouders met problemen.

Rond de Brede School vindt de komende periode een heroriëntatie plaats:

- de inzet wordt meer gericht op het 'pedagogisch perspectief';*
- de regie over de Brede School wordt gelegd bij het onderwijs zelf;*
- de Brede School wordt uitgebreid naar heel Barendrecht;*
- onderzocht wordt of uitbreiding van de Brede School in het voortgezet onderwijs mogelijk is.*

De cultuureducatie zoals gerealiseerd in het basisonderwijs zal worden voortgezet. De mogelijke uitbreiding naar het voortgezet onderwijs wordt gezien.

De gemeente ondersteunt de ontwikkeling om te komen tot een plan van aanpak voor de invoering van de maatschappelijke stage.

Het platform jongeren wordt opgezet als interactieve groep die zich bezighoudt met beleid, maar ook met concrete activiteiten.

De gemeente voert een strakke regie op de sluitende aanpak rond jeugd en veiligheid. De GOSA-regisseur speelt hierin een centrale rol. Het CJG en de wijkregie informeren elkaar over jongeren die ontsporen.

Ruimte voor jongeren: de gemeente realiseert in overleg met jongeren én andere betrokkenen minimaal twee verblijfsplekken in de wijk en een multifunctioneel jongerencentrum.

Hoofdstuk 11 Uitvoeringsprogramma 2008-2009

Het beleidskader Wmo 2008-2011 geeft een integraal, samenhangend overzicht van de ontwikkelingen rond maatschappelijke ondersteuning.

In dit uitvoeringsprogramma zijn de doelstellingen geoperationaliseerd.

- De doelstellingen zijn ingedeeld op een aantal algemene doelstellingen, gevolgd door de hoofdthema's in de Wmo. Waar mogelijk zijn doelstellingen samengevoegd, zodat het aantal uitwerkingsplannen beperkt plan en de integraliteit vorm krijgt.
- De resultaten zijn veelal geformuleerd in de vorm van de beschikbaarheid van uitwerkingsnotities, die afzonderlijk in besluitvorming zullen komen.
- Bij elk van de doelstellingen is een procesverantwoordelijke benoemd binnen de gemeente. Deze procesverantwoordelijke heeft uiteraard tevens de taak af te stemmen, binnen de gemeente en met externe betrokkenen.
- In de fasering blijkt dat de uitwerking van veel van de doelstellingen reeds zijn opgestart.

Het uitvoeringsprogramma is ondergebracht in een schema, dat de komende periode (2008-2009) ingezet wordt als 'checklist' maatschappelijke ondersteuning. In 2009 zal een tussenevaluatie plaatsvinden rond het behalen van doelstellingen uit het beleidskader. Vanaf 2010 zal jaarlijks een uitvoeringsprogramma worden gerealiseerd.

De komende periode zal uitgewerkt worden welk besluitvormingstraject de verschillende uitwerkingsplannen zullen doorlopen.

Doelstelling	Resultaat	Wie	Planning
Algemene procesdoelstellingen			
1 De gemeente Barendrecht realiseert de procesverplichtingen rond de Wmo, en maakt hiertoe onder meer elke vier jaar een beleidskader.	Regierol is ondergebracht in project 'Van groei naar bloei'	DT	Is gestart 1-e kwartaal 2009
2 De gemeente realiseert zowel op beleidsmatig als op uitvoerend niveau, verbinding, samenhang en integraliteit tussen de verschillende wetten.			
3 De gemeente volgt proactief de ontwikkelingen rond de overheveling van voorzieningen uit de AWBZ (in het bijzonder de ondersteunende begeleiding) en andere geldstromen naar de Wmo en onderneemt actie waar nodig.	Tijdig inspelen op nieuwe ontwikkelingen	SWOC SOZA	doorlopend
4 Gemeente past de contracten met zorgaanbieders voor 2009 aan op de nieuwe regelgeving rond de kwalificatie en dienstverband rond huishoudelijke hulp.	Aangepaste contracten	SOZA	4-e kwartaal 2008
5 De gemeente maakt een analyse van de bevolkingssamenstelling, de prognoses en de consequenties voor toekomstig beleid rond maatschappelijke voorzieningen.	Schriftelijke analyse	SWOC	2-e kwartaal 2009
6 De gemeente realiseert middels een communicatieplan een actieve communicatie met betrekking tot burgerparticipatie en maatschappelijke ondersteuning, en betreft ook in het vaststellen van de wijze waarop de gemeente communiceert de burgers, organisaties en de Wmo-adviesraad.	Actieve communicatie op basis intern communicatieplan	SWOC	3-e kwartaal 2008

Doelstelling	Resultaat	Wie	Planning
7 De gemeente (her-)formuleert beleid op het gebied van (budget)subsidieëring van activiteiten rond maatschappelijke ondersteuning. Dit beleid is primair gericht op het realiseren van optimale kwaliteit voor een optimale prijs.	Budget / subsidiebeleid welzijnsvoorzieningen	SWOC	Is gestart afgerond 1-e kwartaal 2009
8 De gemeente stuurt actief op ketensamenwerking door het opnemen van samenwerkingsafspraken in de resultaatverplichtingen bij subsidieëring en inkoop van activiteiten.			
9 De gemeente realiseert een systeem rond het meten van kwaliteit, prestaties, ervaringen en tevredenheid, inclusief evaluatie.	Model en implementatie afspraken	SWOC SOZA	4-e kwartaal 2008
'Iedereen doet mee'			
10 In het beleidspoor van de wijkregie wordt het stimuleren van burgerinitiatieven nader uitgewerkt.	Onderdeel van project wijkregie	BOR	Is gerealiseerd
11 Er wordt een structureel contact gerealiseerd met vertegenwoordigers uit de groep senioren.	Uitwerkningsnotitie met betrekking tot raden, platforms en klankbord groepen rond maatschappelijke ondersteuning	SWOC	1-e kwartaal 2009
12 De mogelijkheden voor een intensiever contact met vertegenwoordigers van de kerken wordt onderzocht.			
13 De gemeente realiseert een heldere structuur rond adviesraden, denktanks en netwerkgroepen, waarbij de Wmo adviesraad een heldere link heeft met de verschillende gremia.			4e kwartaal 2009
14 Barendrecht zet in op het multifunctionele gebruik van aanwezige voorzieningen en legt hierbij de prioriteit bij activiteiten rond maatschappelijke ondersteuning.	Multifunctioneel gebruik meenemen in beleidsontwikkeling	SWOC/ FD	IHP II 2-e kwartaal 2008
15 De komende periode wordt, in de uitvoering van het sportbeleid, prioriteit gelegd bij de toegankelijkheid en deelname van activiteiten voor mensen met een mentale of fysieke beperking en andere kwetsbare groepen.	Is ondergebracht in Sportnota	SWOC	Is gerealiseerd
16 In de Cultuurnota zal een specifieke uitwerking plaatsvinden rond gemeenschapskunst als stimulans voor het thema 'Iedereen doet mee'.	Stimulering is onderdeel van Cultuurnota	SWOC	3-e kwartaal 2008
17 De afspraken rond maatschappelijke dienstverlening in Barendrecht worden de komende periode op inhoud en organisatie aangepast aan de doelstellingen zoals deze geformuleerd zijn in het beleidskader Wmo.	Uitvoering binnen doelstelling 7 (budget en subsidiebeleid)	SWOC	Is gestart afgerond 1-e kwartaal 2009

Doelstelling	Resultaat	Wie	Planning
18 De gemeente stimuleert de diversiteit in vrijwilligerswerk, en regisseert hierbij de integraliteit.	notitie ontwikkeling vrijwilligerswerk	SWOC	1-e kwartaal 2009
19 In overleg met betrokken partners wil de gemeente mantelzorg en vrijwilligerswerk verder ontwikkelen. Elementen zijn: werving en ondersteunen, betrekken van bedrijven in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, maatschappelijke stages, aanboren van de 'Zilveren Kracht' in de samenleving en het afsluiten van een collectieve ongevallen- en aansprakelijkheidsverzekering.	notitie ontwikkeling mantelzorg		
20 De deelname van kwetsbare groepen is prioriteit in de gemeente. De gemeente inventariseert knelpunten op dit punt via het Servicecentrum, en rapporteert de genomen acties elk kwartaal.	Rapportage per kwartaal	SWOC	Vanaf 4-e kwartaal 2008
21 Om het bereik onder de doelgroepen voor het minimebeleid te verbeteren, zal in de loop van 2008 in het kader van een zogenaamd Innovatieproject WWB samen met 14 andere gemeenten een campagne worden gevoerd.	Uitvoering campagne	SOZA	4-e kwartaal 2008
22 De gemeente Barendrecht onderzoekt de mogelijkheden rond het stimuleren van deelname aan activiteiten voor mensen met een laag inkomen rond bijvoorbeeld sport en cultuur, inclusief de optimale inzet van regelingen en voorzieningen voor burgers met een smalle beurs.			
23 De gemeente realiseert een helder overzicht op stand van zaken rond arbeidsparticipatie, inclusief analyse	Rapport en plan van aanpak	SWOC SOZA	3-e kwartaal 2009
24 De komende periode worden de mogelijkheden voor een integrale aanpak (beleidsmatig) en de inzet van casemanagement (individueel per cliënt) voor mensen die gebruik maken van een uitkering onderzocht en uitgewerkt. Hierbij wordt een link gelegd tussen voorzieningen binnen de Wmo (het Wmo-loket) en andere voorzieningen (bijvoorbeeld de bijstand of de sociale werkvoorziening).			
25 De gemeente stimuleert re-integratietrajecten voor kwetsbare mensen en vergroot de inzet van begeleid werken en werk met een loonkostensubsidie binnen het domein van de leefbaarheid en sociale cohesie. Zo werkt de inzet op "iedereen doet mee" dubbel: voor burgers die deze trajecten volgen én voor dienstverlening in de gemeente.			

Doelstelling	Resultaat	Wie	Planning
'Meedoen makkelijker maken'			
26 De uitbreiding van de Wmo op langere termijn maakt het des te belangrijker om de infrastructuur rond individuele voorzieningen (inclusief verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de betrokken partners) goed in te bedden binnen de gemeente. De gemeente realiseert een heldere, integrale infrastructuur voor de uitvoering van individuele voorzieningen.	Onderdeel vervolg evaluatie huishoudelijke hulp	SWOC	Is gestart
27 Met G's zijn burgers meer in staat om zelf te sturen op de zorg zoals zij die nodig hebben. De gemeente richt zich de komende periode op onderzoek en uitwerking rond de uitbreiding van mogelijkheden rond persoonsgebonden budgetten.			
28 De gemeente weegt bij de keuze rond aanbieders van individuele voorzieningen niet alleen de prijs, maar ook de kwaliteit. Het gaat om 'verantwoord aanbesteden'.			
29 De monitoring rond het huisbezoek voor de beslissing rond de indicatie wordt geïntensiveerd.			
30 Barendrecht werkt, samen met de betrokken partners, bij het inkopen, toekennen en realiseren van individuele voorzieningen aan voldoende kwantiteit én aan goede kwaliteit voor haar burgers. Daarbij gaat het niet alleen om een transparante procedure, maar ook om de beste oplossing voor de individuele cliënt. Het gaat om maatwerk.			
31 Barendrecht zorgt dat in de ontwikkeling van de wijkregie een plek is voor open discussie en afspraken rond overlast en veiligheid.	Onderdeel project wijkregie	BOR	Is gestart
32 Gezamenlijk met de regiogemeenten brengt Barendrecht middels een O-meting de situatie rond de OGGZ-doelgroep in beeld. Op basis hiervan wordt een samenhangende visie gepresenteerd, gericht op een aanpak van preventie tot nazorg.	Rapport O-meting	SWOC	1-e kwartaal 2009
33 De komende periode wordt de visie op het seniorenbeleid uitgewerkt. Uitgangspunt hierbij is de (zilveren) kracht van deze groep ervaren burgers in de maatschappij. Hierbij wordt onder meer onderzocht op welke wijze een preventief ouderenbeleid ingezet kan worden.	Visie seniorenbeleid	SWOC	1-e kwartaal 2009

Doelstelling	Resultaat	Wie	Planning
'Kunnen Kiezen'			
34 De gemeente zorgt dat een toegankelijke, up-to-date 'sociale kaart' beschikbaar komt voor burgers én professionals, waarmee het overzicht op de beschikbare diensten en zorgvoorzieningen beschikbaar komt.	Sociale kaart aanwezig	SWOC	1-e kwartaal 2009
35 'De sociale staat van Barendrecht' wordt als dynamisch document rond feiten en cijfers uitgewerkt en komt beschikbaar voor burgers en professionals.	Rapport aanwezig	SWOC	3-e kwartaal 2008
36 De gemeente realiseert een vereenvoudiging in de vormgeving van de cliëntondersteuning door de bundeling van functies tot drie onderdelen met elk een heldere functie: Servicecentrum algemene voorzieningen), Wijksteunpunt (maatschappelijke ondersteuning) en sociaal loket (onafhankelijke cliëntondersteuning).	Vereenvoudiging gerealiseerd	SWOC	Nog niet in te schatten
37 De klachtregeling rond zowel individuele voorzieningen als voor maatschappelijke ondersteuning in brede zin wordt integraal en onafhankelijk vormgegeven en gecommuniceerd met de burgers.	Klachtregeling beschikbaar	SWOC SOZA	1-e kwartaal 2009
'De jeugd heeft de toekomst'			
38 De gemeente realiseert de komende periode het 'speelruimteplan', en focust hierbij onder meer op de toename van geschikte speelmogelijkheden voor kinderen van 8 tot 14 jaar.	Speelruimteplan beschikbaar	BOR	4-e kwartaal 2008
39 De gemeente stimuleert sportclubs in het realiseren van aanbod in combinatie met kinderopvang en school. Binnen de Brede School is sport een substantieel onderdeel van de activiteiten.	Onderdeel Sportnota en ontwikkeling Brede School	SWOC	Is gestart
40 Gezamenlijk met het onderwijs en andere betrokken partners rond jongeren (welzijn, sport, school) wordt vanuit een projectmatige aanpak gewerkt aan het verminderen van alcoholgebruik.	Pilot 'gezonde school', vanuit GGD is gestart	SWOC	Is gestart
41 De gemeente realiseert de komende periode in samenwerking met partners een plan rond het voorkomen van overgewicht.	Plan van aanpak overgewicht	SWOC	1-e kwartaal 2009

Doelstelling	Resultaat	Wie	Planning
42 De gemeente Barendrecht geeft vorm aan het Centrum voor Jeugd en Gezin in 2010, en focust hierbij op: - laagdrempelige plek voor ouders en jongeren met vragen - versterking van opvoedingsondersteuning - implementatie van Multi-signaal - versterken ketensamenwerking. - structurele inbedding van Halt wordt in deze ontwikkeling meegenomen. De gemeente maakt werk van deskundigheidsbevordering en vroegsignalering in de algemene voorzieningen (kinderopvang, school etc.). Zij realiseert een integraal aanbod rond opvoeden opgroei-ondersteuning (informatie, advies én begeleiding) en let hierbij op de kwaliteit van de dienstverlening.	Centrum voor Jeugd en Gezin operationeel	SWOC	4-e kwartaal 2010
43 De gemeente wil haar jeugdbeleid integraal en in samenhang vorm geven en werkt daarom intensief samen met kinderopvang en onderwijs.	Intensieve samenwerking	SWOC	doorlopend
44 Kinderopvang en school hebben een belangrijke signaalfunctie als het gaat om het preventief jeugdbeleid. De gemeente maakt heldere afspraken over het signaleren van en samenwerken met het Centrum voor Jeugd en Gezin rond kinderen, jongeren en ouders met problemen.	Onderdeel vorming CJG	SWOC	4-e kwartaal 2010
45 Rond de Brede School vindt de komende periode een heroriëntatie plaats: - De inzet wordt meer gericht op het 'pedagogisch perspectief'. - De regie over de Brede School wordt gelegd bij het onderwijs zelf - De Brede School wordt uitgebreid naar geheel Barendrecht - Onderzocht wordt of uitbreiding van de Brede School in het voortgezet onderwijs mogelijk is.	Beleidsnotitie Brede school is beschikbaar	SWOC	Is gerealiseerd
46 De cultuureducatie zoals gerealiseerd in het basisonderwijs zal worden voortgezet. De mogelijke uitbreiding naar het voortgezet onderwijs wordt gezien.	Onderdeel cultuurnota	SWOC	3-e kwartaal 2008
47 De gemeente ondersteunt de ontwikkeling om te komen tot een plan van aanpak voor de invoering van de maatschappelijke stage.	Plan van aanpak beschikbaar	SWOC	2-e kwartaal 2009

Doelstelling	Resultaat	Wie	Planning
48 Het platform jongeren wordt opgezet als interactieve groep die zich bezighoudt met beleid, maar ook met concrete activiteiten.	Platform jongeren draait	SWOC	Is gerealiseerd
49 De gemeente voert een strakke regie op de sluitende aanpak rond jeugd en veiligheid gerealiseerd. De GOSA-regisseur speelt hierin een centrale rol. Het CJG en de wijkregie informeren elkaar over jongeren die ontsporen.	Notitie sluitende keten en overlegstructuur	SWOC BOR	Is gestart, afgerond 4-e kwartaal 2008
50 Ruimte voor jongeren: de gemeente realiseert in overleg met jongeren én andere betrokkenen minimaal twee verblijfsplekken in de wijk en een multifunctioneel jongerencentrum.	Notitie ruimte voor jongeren	SWOC	2-e kwartaal 2008

Bijlage: codering prestatievelden

Doelstelling	prestatieveld
1 De gemeente Barendrecht realiseert de procesverplichtingen rond de Wmo, en maakt hiertoe onder meer elke vier jaar een beleidskader.	0
2 De gemeente realiseert zowel op beleidsmatig als op uitvoerend niveau, verbinding, samenhang en integraliteit tussen de verschillende wetten.	
3 De gemeente volgt proactief de ontwikkelingen rond de overheveling van voorzieningen uit de AWBZ (in het bijzonder de ondersteunende begeleiding) en andere geldstromen naar de Wmo en onderneemt actie waar nodig.	0
5 De gemeente maakt een analyse van de bevolkingssamenstelling, de prognoses en de consequenties voor toekomstig beleid rond maatschappelijke voorzieningen.	0
6 De gemeente realiseert middels een communicatieplan een actieve communicatie met betrekking tot burgerparticipatie en maatschappelijke ondersteuning, en betreft ook in het vaststellen van de wijze waarop de gemeente communiceert de burgers, organisaties en de Wmo-adviesraad.	0
7 De gemeente (her-) formuleert beleid op het gebied van (budget)subsiëring van activiteiten rond maatschappelijke ondersteuning. Dit beleid is primair gericht op het realiseren van optimale kwaliteit voor een optimale prijs.	0
8 De gemeente stuurt actief op ketensamenwerking door het opnemen van samenwerkingsafspraken in de resultaatverplichtingen bij subsidiëring en inkoop van activiteiten.	
9 De gemeente realiseert een systeem rond het meten van kwaliteit, prestaties, ervaringen en tevredenheid, inclusief evaluatie.	0
17 De afspraken rond maatschappelijke dienstverlening in Barendrecht worden de komende periode op inhoud en organisatie aangepast aan de doelstellingen zoals deze geformuleerd zijn in het beleidskader Wmo.	0
35 'De sociale staat van Barendrecht' wordt als dynamisch document rond feiten en cijfers uitgewerkt en komt beschikbaar voor burgers en professionals.	0
1. Sociale samenhang en leefbaarheid	
10 In het beleidsplan van de wijkregie wordt het stimuleren van burgerinitiatieven nader uitgewerkt.	1
11 Er wordt een structureel contact gerealiseerd met vertegenwoordigers uit de groep senioren.	1
12 De mogelijkheden voor een intensiever contact met vertegenwoordigers van de kerken wordt onderzocht.	
13 De gemeente realiseert een heldere structuur rond adviesraden, denktanks en netwerkgroepen, waarbij de Wmo adviesraad een heldere link heeft met de verschillende gremia.	
14 Barendrecht zet in op het multifunctionele gebruik van aanwezige voorzieningen en legt hierbij de prioriteit bij activiteiten rond maatschappelijke ondersteuning.	1
16 In de Cultuurnota zal een specifieke uitwerking plaatsvinden rond gemeenschapskunst als stimulans voor het thema 'Iedereen doet mee'.	1

Doelstelling	prestatieveld
31 Barendrecht zorgt dat in de ontwikkeling van de wijkregie een plek is voor open discussie en afspraken rond overlast en veiligheid.	1
2. Preventief jeugdbeleid	
38 De gemeente realiseert de komende periode het 'speelruimteplan', en focust hierbij onder meer op de toename van geschikte speelmogelijkheden voor kinderen van 8 tot 14 jaar.	2
39 De gemeente stimuleert sportclubs in het realiseren van aanbod in combinatie met kinderopvang en school. Binnen de Brede School is sport een substantieel onderdeel van de activiteiten.	2
40 Gezamenlijk met het onderwijs en andere betrokken partners rond jongeren (welzijn, sport, school) wordt vanuit een projectmatige aanpak gewerkt aan het verminderen van alcoholgebruik.	2
41 De gemeente realiseert de komende periode in samenwerking met partners een plan rond het voorkomen van overgewicht.	2
42 De gemeente Barendrecht geeft vorm aan het Centrum voor Jeugd en Gezin in 2010, en focust hierbij op: - laagdrempelige plek voor ouders en jongeren met vragen - versterking van opvoedingsondersteuning - implementatie van Multi-sigitaal - versterken ketensamenwerking. - structurele inbedding van Halt wordt in deze ontwikkeling meegenomen. De gemeente maakt werk van deskundigheidsbevordering en vroegsignalering in de algemene voorzieningen (kinderopvang, school etc.). Zij realiseert een integraal aanbod rond opvoed- en opgroei-ondersteuning (informatie, advies én begeleiding) en let hierbij op de kwaliteit van de dienstverlening.	2
43 De gemeente wil haar jeugdbeleid integraal en in samenhang vorm geven en werkt daarom intensief samen met kinderopvang en onderwijs.	2
44 Kinderopvang en school hebben een belangrijke signaalfunctie als het gaat om het preventief jeugdbeleid. De gemeente maakt heldere afspraken over het signaleren van en samenwerken met het Centrum voor Jeugd en Gezin rond kinderen, jongeren en ouders met problemen.	2
45 Rond de Brede School vindt de komende periode een heroriëntatie plaats: - De inzet wordt meer gericht op het 'pedagogisch perspectief'. - De regie over de Brede School wordt gelegd bij het onderwijs zelf - De Brede School wordt uitgebreid naar geheel Barendrecht - Onderzocht wordt of uitbreiding van de Brede School in het voortgezet onderwijs mogelijk is.	2
46 De cultuureducatie zoals gerealiseerd in het basisonderwijs zal worden voortgezet. De mogelijke uitbreiding naar het voortgezet onderwijs wordt gezien.	2
49 De gemeente voert een strakke regie op de sluitende aanpak rond jeugd en veiligheid gerealiseerd. De GOSA-regisseur speelt hierin een centrale rol. Het CJG en de wijkregie informeren elkaar over jongeren die ontsporen.	2
3. Informatie, advies en cliëntenondersteuning	
34 De gemeente zorgt dat een toegankelijke, up-to-date 'sociale kaart' beschikbaar komt voor burgers én professionals, waarmee het overzicht op de beschikbare diensten en zorgvoorzieningen beschikbaar komt.	3

Doelstelling	prestatievel
36 De gemeente realiseert een vereenvoudiging in de vormgeving van de cliëntondersteuning door de bundeling van functies tot drie onderdelen met elk een heldere functie: Servicecentrum algemene voorzieningen), Wijksteunpunt (maatschappelijke ondersteuning) en sociaal loket (onafhankelijke cliëntondersteuning).	3
37 De klachtregeling rond zowel individuele voorzieningen als voor maatschappelijke ondersteuning in brede zin wordt integraal en onafhankelijk vormgegeven en gecommuniceerd met de burgers.	3
4. Ondersteuning mantelzorg en vrijwilligers	
18 De gemeente stimuleert de diversiteit in vrijwilligerswerk, en regisseert hierbij de integraliteit.	4
19 In overleg met betrokken partners wil de gemeente mantelzorg en vrijwilligerswerk verder ontwikkelen. Elementen zijn: werving en ondersteunen, betrekken van bedrijven in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, maatschappelijke stages, aanboren van de 'Zilveren Kracht' in de samenleving en het afsluiten van een collectieve ongevallen- en aansprakelijkheidsverzekering.	
5. Bevorderen deelname	
15 De komende periode wordt, in de uitvoering van het sportbeleid, prioriteit gelegd bij de toegankelijkheid en deelname van activiteiten voor mensen met een mentale of fysieke beperking en andere kwetsbare groepen.	5
20 De deelname van kwetsbare groepen is prioriteit in de gemeente. De gemeente inventariseert knelpunten op dit punt via het Servicecentrum, en rapporteert de genomen acties elk kwartaal.	5
21 Om het bereik onder de doelgroepen voor het minimebeleid te verbeteren, zal in de loop van 2008 in het kader van een zogenaamd Innovatieproject WWB samen met 14 andere gemeenten een campagne worden gevoerd.	5
22 De gemeente Barendrecht onderzoekt de mogelijkheden rond het stimuleren van deelname aan activiteiten voor mensen met een laag inkomen rond bijvoorbeeld sport en cultuur, inclusief de optimale inzet van regelingen en voorzieningen voor burgers met een smalle beurs.	
23 De gemeente realiseert een helder overzicht op stand van zaken rond arbeidsparticipatie, inclusief analyse	5
24 De komende periode worden de mogelijkheden voor een integrale aanpak (beleidsmatig) en de inzet van casemanagement (individueel per cliënt) voor mensen die gebruik maken van een uitkering onderzocht en uitgewerkt. Hierbij wordt een link gelegd tussen voorzieningen binnen de Wmo (het Wmo-loket) en andere voorzieningen (bijvoorbeeld de bijstand of de sociale werkvoorziening).	
25 De gemeente stimuleert re-integratietrajecten voor kwetsbare mensen en vergroot de inzet van begeleid werken en werk met een loonkostensubsidie binnen het domein van de leefbaarheid en sociale cohesie. Zo werkt de inzet op "Iedereen doet mee" dubbel: voor burgers die deze trajecten volgen én voor dienstverlening in de gemeente.	

Doelstelling	prestatieveld
6. Individuele voorzieningen	
24 Gemeente past de contracten met zorgaanbieders voor 2009 aan op de nieuwe regelgeving rond de kwalificatie en dienstverband rond huishoudelijke hulp.	6
26 De uitbreiding van de Wmo op langere termijn maakt het des te belangrijker om de infrastructuur rond individuele voorzieningen (inclusief verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de betrokken partners) goed in te bedden binnen de gemeente. De gemeente realiseert een heldere, integrale infrastructuur voor de uitvoering van individuele voorzieningen.	6
27 Met PGB's zijn burgers meer in staat om zelf te sturen op de zorg zoals zij die nodig hebben. De gemeente richt zich de komende periode op onderzoek en uitwerking rond de uitbreiding van mogelijkheden rond persoonsgebonden budgetten.	
28 De gemeente weegt bij de keuze rond aanbieders van individuele voorzieningen niet alleen de prijs, maar ook de kwaliteit. Het gaat om 'verantwoord aanbesteden'.	
29 De monitoring rond het huisbezoek voor de beslissing rond de indicatie wordt geïntensiveerd.	
30 Barendrecht werkt, samen met de betrokken partners, bij het inkopen, toekennen en realiseren van individuele voorzieningen aan voldoende kwantiteit én aan goede kwaliteit voor haar burgers. Daarbij gaat het niet alleen om een transparante procedure, maar ook om de beste oplossing voor de individuele cliënt. Het gaat om maatwerk.	
7, 8, en 9: Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid	
32 Gezamenlijk met de regiogemeenten brengt Barendrecht middels een 0-meting de situatie rond de OGGZ-doelgroep in beeld. Op basis hiervan wordt een samenhangende visie gepresenteerd, gericht op een aanpak van preventie tot nazorg.	7,8,9
Combinatie van verschillende prestatievelden	
33 De komende periode wordt de visie op het seniorenbeleid uitgewerkt. Uitgangspunt hierbij is de (zilveren) kracht van deze groep ervaren burgers in de maatschappij. Hierbij wordt onder meer onderzocht op welke wijze een preventief ouderenbeleid ingezet kan worden.	1,3,4,5,6
47 De gemeente ondersteunt de ontwikkeling om te komen tot een plan van aanpak voor de invoering van de maatschappelijke stage.	1,2
48 Het platform jongeren wordt opgezet als interactieve groep die zich bezighoudt met beleid, maar ook met concrete activiteiten.	1,2
50 Ruimte voor jongeren: de gemeente realiseert in overleg met jongeren én andere betrokkenen minimaal twee verblijfsplekken in de wijk en een multifunctioneel jongerencentrum.	1,2

GEMEENTEBARENDRECHT

GEMEENTEBARENDRECHT

Binnenhof 1, 2991 AA Barendrecht

Postbus 501, 2990 EA Barendrecht

(0180) 698 398 (Servicecentrum)

(0180) 698 798 (Algemeen)

(0180) 698 399 (Fax)

gemeente@barendrecht.nl

www.barendrecht.nl

Fotografie Bureau Communicatie en Jos Wesdijk

